صبح صادق

هفته‌نامه | سیاسی، فرهنگی و اجتماعی | سال بیستم | شماره ۹۸۰ | دوشنبه ۲۴ آذر ۱۳۹۹ | ۲۸ ربیع‌الثانی ۱۴۴۲ | ۱۴ دسامبر ۲۰۲۰ | ۱۶ صفحه

۴ یادمان

ویژه ارتحال آیت الله شیخ محمد یزدی

تعبیر حجت‌الاسلام والمسلمین حاجی‌صادقی درباره آیت‌الله یزدی

مخلص، صریح و ثابت قدم

تجلی می‌توانیم

ویژه‌نامه

نمایشگاه و پارک ملی هوا فضا

صفحات ۵ تا ۱۲

۲ سرمقاله

دکتر یدالله جوانی

اردوغان تاریخ بخواند!

۳ دیدگاه

سعدالله زارعی

اردوغان، رفتار ناشی از شکست

۲ نگاه

بازنگاه صبح صادق به کاهش تعهدات هسته‌ای و طرح اقدام راهبردی مجلس

گامی برای تغییر محاسبات غرب

ماهیت این گام نیز تفاوت اساسی با گام‌های گذشته دارد و پیام واضح را به طرف مقابل می‌دهد که صبر استراتژیک ایران پایان یافته و مانند گذشته عمل نخواهد کرد. از حیث اثربخشی نیز حداقل سه اثر مهم را به دنبال دارد:

۱ قدرت دیپلماسی را افزایش خواهد داد. البته به شرطی که دولت از این فرصت استفاده کرده و به جای مخالفت با این موضوع را به عنوان یک اقدام قانونی بپذیرد و سبب انعکاس چند صدایی از داخل به خارج نباشد.

۲ محاسبات طرف مقابل را تحت تأثیر قرار خواهد داد. اروپایی‌ها و آمریکایی‌ها فکر می‌کنند ایران به دلیل فشارهای حداکثری و بیماری کرونا در وضعیت ضعف قرار دارد و قادر به موضع‌گیری قدرتمند و قاطعانه اعمالی نیست.

۳ از پیش‌شرط‌ها و زیاده‌طلبی و امتیازخواهی‌هایی که این روزها از سوی مقامات اروپایی و آمریکایی مطرح می‌شود، جلوگیری به عمل خواهد آورد و زمینه احقاق حق ملت ایران را فراهم خواهد کرد.

حضور سرزده فرمانده کل سپاه در مناطق سیل‌زده جنوب کشور

اگر سپاه نبود، هنوز زیر آب بودیم

هفته گذشته با اوج‌گیری بارندگی‌ها در جنوب و جنوب غرب کشور شاهد آبگرفتگی وسیع در برخی شهرهای استان خوزستان و همچنین سیل در استان بوشهر بودیم. در استان خوزستان با توجه به سابقه چندباره آسیب زدن سیلاب و آبگرفتی به زندگی مردم با وجود مصوبات و بودجه‌های خاص برای تسریع در عملیات عمرانی ساخت شبکه فاضلاب در استان خوزستان رئیس دستگاه قضا بر آن شد تا رئیس سازمان بازرسی کل کشور برای بررسی قصور احتمالی راهی منطقه شود. از طرفی فرمانده کل سپاه در سفری از پیش تعیین نشده وارد استان شد و رو در رو با مردم آسیب دیده از آبگرفتگی و سیلاب روند امداد و نیز عملیات عمرانی تعجیلی برای رفع همیشگی این مشکل را بررسی کرد.

سرلشکر سلامی هدف از انجام سفر به خوزستان را بررسی و پیگیری مشکلاتی که در اثر بارش شدید باران برای هموطنان حادث شده است، عنوان و اظهار کرد: «مقرر شد با مشارکت گسترده سپاه حضرت ولی‌عصر(عج) وقرارگاه‌سازندگی خاتم‌الانبیاء(ص) مسیرهایی برای هدایت و انتقال آب‌های سطحی در صورت بارندگی‌های مشابه ایجاد شود.» وی پس از بازدید از پروژه‌های قرارگاه سازندگی خاتم‌الانبیاء(ص) در اهواز که به منظور حل مشکلات مردم در حال انجام است، گفت: «در اثر وقوع سیل مردم خسارت‌های قابل توجهی را متحمل شدند؛ به همین دلیل مقرر شد با مشارکت گسترده سپاه حضرت ولی‌عصر(عج) وقرارگاه‌سازندگی خاتم‌الانبیاء(ص) مسیرهایی برای هدایت و انتقال آب‌های سطحی در صورت بارندگی‌های مشابه ایجاد شود.» اما روی دیگر سفر فرمانده کل سپاه آغاز عملیات بازسازی و تجهیز منازل آسیب‌دیدگان در راستای مأموریت امداد، مردم‌یاری و محرومیت‌زدایی سپاه بود. بازسازی و تجهیز منازل مسکونی و جایگزین‌سازی وسایل زندگی کسانی که در آبگرفتگی اخیر دچار خسارت شده‌اند، مأموریت فرمانده کل سپاه به فرمانده سپاه حضرت ولی‌عصر(عج) بود. بخش مهم این سفر را می‌توان حضور در میدان و گفت‌وگوی رو در روی فرمانده کل سپاه با آسیب‌دیدگان از سیل و آبگرفتی این استان دانست که متأسفانه در اثر برخی قصور مسئولان دولت در استانداری به علت نبود سرعت عمل در اجرای پروژه‌های لازم برای جلوگیری از تکرار این گونه حوادث دچار چنین آسیب‌هایی شده‌اند. در این بازدید میدانی فرمانده کل سپاه علاوه بر شنیدن درد دل مردم آسیب‌دیده و آرامش‌بخشی لازم، سپاه را یار و یاور همیشگی مردم نشان داد. در این بازدید میدانی جوان خوزستانی به فرمانده کل سپاه گفت اگر نبود سپاه و اگر نبود این لباس ما هنوز هم زیر آب بودیم... همچنین فرمانده کل سپاه به دومین منطقه آسیب‌دیده خوزستان از سیل اخیر رفت و پس از بازدید از مناطق سیل‌زده، با حضور در جمع مردم آسیب‌دیده از سیل در بندر امام خمینی(ره) مشکلات این شهر را اساسی توصیف و اظهار کرد: «از مسئولان استان تقاضا داریم با جدیت به مشکلات مردم عزیز این شهر رسیدگی کنند.» سپاه پاسداران انقلاب اسلامی در راستای رفع اساسی این مشکل آمادگی کامل دارد؛ به همین منظور برنامه‌ریزی کرده‌ایم با انجام لوله‌کشی در چند نقطه شهر شرایطی را فراهم کنیم که اگر بار دیگر بارشی رخ داد، این مشکلات تکرار نشود.

فرمانده نیروی دریایی سپاه نیز در خصوص سیل خوزستان و کمک به آسیب‌دیدگان این سیل گفت: «منطقه سوم دریایی سپاه و نیز ناوگان بسیج مردمی این نیرو تا پایان رفع مشکل از مردم خوزستان در کنار آنها هستند و در بندر امام خمینی(ره) قرارگاه جهادی امدادی امام علی(ع) به فرماندهی سردار اباذری اقدام به سازماندهی کمک‌های مختلف نیروی دریایی سپاه به مردم سیل زده شهر جراحی و بندر امام خمینی(ره) کرده‌اند.»

شماره ۹۸۰ | دوشنبه ۲۴ آذر ۱۳۹۹
صبح صادق

نیم نگاه

چرا اختلاف مسکو و تل‌آویو شعله‌ور شده است؟

شعیب بهمن
کارشناس اوراسیا

آناتولی ویکتوروف، سفیر روسیه در رژیم صهیونیستی طی یک مصاحبه با «جروزالم پست» گفت، حل نشدن درگیری اسرائیل و فلسطین علت اصلی بی‌ثباتی در منطقه است و نه ایران. وی در اظهار نظر خود تأکید کرد، مشکل منطقه فعالیت ایران نیست، بلکه نداشتن درک متقابل بین کشورها و پیروی نکردن از قطعنامه‌های سازمان ملل در درگیری اعراب و اسرائیل و فلسطین و اسرائیل است. این سخنان سفیر روسیه در تل‌آویو موجب احضار وی به وزارت خارجه رژیم صهیونیستی شد و البته تعجب بسیاری را برانگیخت. با این حال واقعیت آن است که کرملین چنین دیدگاهی را پیشتر بارها بیان کرده بود. البته درباره علل و زمان بیان این صحبت‌ها از زبان سفیر روسیه در رژیم صهیونیستی می‌توان به چند نکته اشاره کرد:

نخست آنکه با توجه به تغییرات صورت گرفته در آمریکا و روی کار آمدن جو بایدن، احتمال آن وجود دارد که واشنگتن به سازوکارهای سنتی از جمله گروه چهار برای حل مسئله فلسطین که روسیه نیز عضوی از آن است، بازگردد. بنابراین روس‌ها که یک‌جانبه‌گرایی ترامپ در خصوص به رسمیت شناختن قدس به عنوان پایتخت رژیم صهیونیستی یا مالکیت رژیم صهیونیستی بر بلندی‌های جولان را سیاستی یکجانبه و نادرست تلقی می‌کردند، اکنون امیدوارند که با آمدن بایدن این سیاست‌های تندروانه تلطیف‌شود.

دوم آنکه، رویکرد یکجانبه آمریکا در قبال رژیم صهیونیستی در دوران ترامپ موجب شد رهبران فتح بیش از گذشته به مسکو روی آورند. در این زمینه حتی محمود عباس خواهان جایگزینی روسیه به جای آمریکا در مذاکرات با طرف صهیونیستی شد. بر این اساس روسیه تلاش می‌کند به طرف‌های فلسطینی این پیام را منتقل کند که همچنان به عنوان یک بازیگر واسط و میانجی می‌تواند در آینده این مناقشه ایفای نقش کند.

سوم آنکه، روسیه همواره خواهان ایجاد توازن در منطقه غرب آسیا بوده است. روس‌ها به خوبی درک می‌کنند که ایران از سوی غرب تحت فشار اقتصادی بی‌سابقه‌ای قرار گرفته و در این بین وقایعی همچون ترور نظامیان و دانشمندان ایرانی می‌تواند کل منطقه را تحت‌الشعاع قرار دهد. از این رو روسیه بنا به فراخور زمان تلاش می‌کند این پیام شفاف را به صهیونیست‌ها بدهد که از تکرار هرگونه عمل شرارت‌آمیز دست بردارند.

چهارم آنکه، تشدید اعتراضات در داخل رژیم صهیونیستی و بحث انحلال پارلمان، احتمال تداوم نخست‌وزیری بنیامین نتانیاهو را به شدت ضعیف کرده است. این در حالی است که اگر راست‌گرایان در داخل رژیم صهیونیستی کنار بروند و چپ‌گرایان به رهبری بنی گانتس قدرت را در دست گیرند، آنگاه روابط چندان مطلوبی با مسکو نخواهند داشت. از این رو روسیه سعی می‌کند پیش از وقوع این تحول سیاسی در سرزمین‌های اشغالی، هشدارهای لازم را به دولت آینده این کشور بدهد که اگر بخواهد مسیر نادرستی انتخاب کند، کرملین آمادگی چرخش و سنگینی وزنه حمایت خود از ایران و فلسطین را دارد.

سرمقاله

اردوغان تاریخ بخواند!

دکتر یدالله جوانی
مدیر مسئول

در روز رژه پیروزی کشور جمهوری آذربایجان در جنگ قره‌باغ، رئیس‌جمهور ترکیه شعاری را خواند که از یک‌سو با تدبیر حسن همجواری و همکاری با همسایگان سازگار نبود و از سوی دیگر، نشان داد خواننده از مسائل تاریخی بی‌اطلاع است. تجربه نشان داده است هرگاه رهبران سیاسی، با بی‌اطلاعی از تاریخ دست به اقدامی بزنند، تاوان سختی خواهند داد. از این رو بهتر است آقای اردوغان، اول تاریخ را بخوانند و سپس شعرخوانی داشته باشند! اما در این خصوص فرازهایی از تاریخ دانستنش برای همگان و از جمله رئیس‌جمهور ترکیه، بیش از دیگر مقاطع ضروری است؛ فرازهایی چون:

۱ آذربایجان در دوران هخامنشیان و پیش از آن جزئی از سرزمین ایران بود. سرزمینی که بین کوه‌های قفقاز، دریای خزر، رود ارس، سرزمین سرمتها(کوه‌های کراوان)، ایبری(گرجستان) و رود آلازان ارمنستان قرار گرفته، در آثار نویسندگان کلاسیک یونان و روم، آلبانیا و در آثار نویسندگان متأخر یونانی «آریایا»، در فارسی میانه «آردان»، در ارمنی، «الوانک» و «اخوانک» در گرجی «رانی»، در سریانی «آران» و در عربی «اران» نامیده شده است. به دنبال جنگ‌های ایران و روس در دوره فتحعلی شاه، این مناطق از ایران جدا شد و از سال ۱۸۲۸ میلادی ضمیمه خاک روسیه شد. نکته قابل توجه اینکه، چه در این تاریخ و چه قبل از آن، سرزمینی که اکنون از آن با عنوان جمهوری آذربایجان نام برده می‌شود، هرگز چنین نامی نداشته است.

۲ قصه تاریخی تغییر نام اران به آذربایجان حکومت ترکان جوان وقتی در ترکیه به قدرت رسید از ضعف دولت روسیه تزاری به خاطر انقلاب اکتبر بهره برد و با حمله به منطقه قفقاز، بخش‌هایی از آن و از جمله اران را تصرف کرد. با به قدرت رسیدن هواداران ترکان جوان در بخشی از قفقاز در سال ۱۹۱۸میلای از سوی حزب مساوات نام «جمهوری آذربایجان» با اهداف سیاسی بر سرزمین اران گذاشته شد. با این اقدام، اینچنین تبلیغ شد که آذربایجان نام سرزمین واحدی است که بر اثر جنگ‌های ایران و روس دو قسمت شده و پس از آزادی‌بخشی شمالی از استیلای روس، باید بخش جنوبی هم از استیلای ایران آزاد شود! در آوریل سال ۱۹۲۰م حکومت مساواتیان وابسته با ترکیه، با تهاجم ارتش سرخ و تصرف باکو سرنگون شد، ولی بلشویک‌ها نامی را که جدایی‌طلبان برای این بخش از قفقاز انتخاب کرده بودند، حفظ کردند.«بارتولد» دانشمند برجسته روسی، هدف اصلی بلشویک‌ها از حفظ نام جعلی را در کتابی که در سال ۱۹۶۳ میلادی در مسکو منتشر کرد، چنین بیان می‌کند: «نام آذربایجان برای جمهوری سوسیالیتی آذربایجان، از آن جهت انتخاب شد که گمان می‌رفت با برقراری جمهوری آذربایجان، آذربایجان ایران و جمهوری آذربایجان یکی شوند.»

۳ قصه جمهوری خودمختار پیشه‌وری با ورود ارتش سرخ شوروی به ایران، بلشویک‌ها به دنبال پیاده‌سازی نقشه جداسازی بخش‌هایی از ایران برآمدند. مبتکر این نقشه «میر جعفر باقراف» دبیر اول حزب کمونیست آذربایجان شوروی بود. وی نقشه تصرف آذربایجان ایران را در سر می‌پروراند و اسم آن را «آذربایجان جنوبی» گذاشته بود. احسان طبری در کتاب «کژراهه» در این خصوص می‌نویسد: «باقراف یک بار با صراحت گفته بود که اگر پنج میلیون سکنه آذربایجان جنوبی به سه میلیون اهالی آذربایجان شمالی ملحق گردند، ما یک جمهوری هشت میلیونی خواهیم داشت و همین افزایش جمعیت، راه ورود مرا به دفتر حزب کمونیست شوروی باز می‌کند.»در راستای همین سیاست بود که در سال ۱۳۲۳ هجری‌شمسی جعفر پیشه‌وری به عنوان رهبر فرقه دموکرات از سوی شوروی برگزیده شد تا یک دولت دست‌نشانده در مناطق آذری‌نشین ایران ایجاد کند. طبق اسناد فراوان تاریخی، ارتش سرخ قبل از خروج از ایران، فرقه دمکرات پیشه‌وری را برای شکل‌دهی به یک حکومت خودمختار ماندگار و وابسته، با یک میلیون قبضه سلاح و مهمات تجهیز کرد. پس از خروج ارتش سرخ شوروی، عمر جمهوری خودخوانده دموکرات‌های وابسته به بیگانه در آذربایجان، یک سال بیشتر طول نکشید. نکته تاریخی بسیار مهم آن است که پس از خروج ارتش سرخ، این مردم آذربایجان بودند که فرقه‌های تجزیه‌طلب را، دستگیر، محاکمه، اعدام و متواری کردند. ارتشبد فردوست که خود از نزدیک شاهد قضایای آن دوران بوده، می‌گوید: «... وارد فرودگاه تبریز شدیم، ساختمان آن هنوز می‌سوخت، با کامیون به شهر رفتیم، تمام مسیر و سطح خیابان‌ها مملو از جمعیت بود و همه سلاح در دست داشتند و به نفع ارتش تظاهرات می‌کردند و دائما تیراندازی هوایی می‌کردند و باز هم به دنبال طرفداران پیشه‌وری بودند و آنها را از خانه‌های‌شان بیرون آورده و خود اعلام می‌کردند. در کنار خیابان جسد اعدام شده زیاد دیده می‌شد و حدود ۲۰۰۰ الی ۳۰۰۰ نفر را اعدام کرده بودند. اهالی تبریز، تا بستان‌آباد به استقبال ارتش آمده بودند که ما پیشه‌وری را بیرون کردیم و شهر در اختیار ماست.» بنا بر اظهارات ارتشبد حسین فردوست، ارتش هیچ نقشی در شکست دادن فرقه پیشه‌وری تجزیه‌طلب و وابسته به بیگانگان نداشت و این مردم آذربایجان بودند که خائنان به تمامیت ارضی ایران را به سزای اعمال‌شان رساندند.

۴ براساس منابع معتبر تاریخی و همچنین تحقیقات زبان‌شناسی، مردم ایران در عهده‌باستان به‌زبان‌ها یا لهجه‌های مختلفی سخن می‌گفته‌اند که ریشه همه آنها یکی است. یکی از کامل‌ترین این تحقیقات در این زمینه، منسوب است به عبدالله بن مقفع (روزبه) که ابن ندیم در کتاب معروف «الفهرست» خود به آن اشاره کرده و می‌نویسد: «زبان‌های ایرانی عبارتند از پهلوی، دری، فارسی، خوزی و سریانی، پهلوی منسوب است به پهله (فله) که خود شامل پنج ناحیه است، اصفهان و ری و همدان و ماه نهاوند و آذربایجان.» ابوعبدالله محمدبن خوارزمی که در قرن چهارم هجری می‌زیسته، در کتاب «مفاتیح العلوم» نظری شبیه ابن مقفع دارد و می‌نویسد: «پهلوی (فهلویه) یکی از زبان‌های ایرانی است که پاداشان در مجالس خود با آن سخن گفته‌اند. این زبان به پهله منسوب است و پهله نامی است که بر پنج شهر اطلاق می‌شده: اصفهان، ری، همدان، ماه نهاوند و آذربایجان.» «ابن حوقل» از دیگر محققانی است که در نیمه نخست قرن چهارم زندگی کرده و در کتاب «المسالک و الممالک» خود، درباره زبان مردم آذربایجان می‌نویسد: «فاما لسان اهل آذربایجان و اکثر اهل ارمنیه فالفارسیه تجمعهم.» بنابراین زبان مردم آذربایجان آذری(نه ترکی) است و آذری از گویش‌های اصلی زبان مادری، یعنی زبان فارسی است. بسیاری از اسامی روستاها، کوه‌ها، دشت‌ها و... فارس است و اگر هم تغییراتی در تلفظ دارد، به دلیل لهجه‌های محلی است.

۵ اما در پایان، اشعار استاد محمدحسین شهریار، این شاعر معاصر، تاریخ را و پیوستگی آذربایجان و دیگر مناطق ایران را باید یادآور شد. شهریار در شهریور ۱۳۲۰ وقتی ایران را زیر باران بلا می‌بیند، چنین می‌سراید:

روز جانبازیست ای بیچاره آذربایجان
سرتو باشی در میان هرجا که آمد پای جان
ای بلاگردان ایران سینه زخمی به پیش
تیر باران بلا باز از تو می‌جوید نشان
کاخ استقلال ایران را بلا بارد به سر
پای دار ای روز باران حوادث ناودان
تو همایون مهد زرتشتی و فرزندان تو
پور ایرانند و پاک آئین نژاد آریان
اختلاف لهجه ملیت نزاید بهر کس
ملتی با یک زبان کمتر به یاد آرد زمان
هر زیانی کو قضا باشد به ایران عزیز
چون تو ایران را سری، بیشت رسد سهم زیان
مادر ایران ندارد چون تو فرزندی دلیر
روز سختی چشم امید از تو دارد همچنان

بازنگاه صبح صادق به کاهش تعهدات هسته‌ای و طرح اقدام راهبردی مجلس

گامی برای تغییر محاسبات غرب

سیامک باقری
عضو شورای سیاست‌گذاری
صبح صادق

از آغاز گفت‌وگوی‌های برجام تاکنون هفت سال و از تصویب و اجرای آن پنج سال می‌گذرد و طی این مدت نه تنها هیچ منفعت اقتصادی از آن نصیب ملت ایران نشده، بلکه خسارت‌های جبران‌ناپذیری را بر منافع و امنیت ملی جمهوری اسلامی نیز وارد کرده است. چنانکه محمدجواد ظریف، وزیر امور خارجه جمهوری اسلامی ایران آمریکا را مسئول جبران خسارات مادی و معنوی دانسته و گفته که برخی از آنها قابل جبران نیست.(۱۳۹۹/۹/۱۳) تردیدی نیست که سه کشور اروپایی به دلیل انجام ندادن تعهدات برجامی خود نیز به میزان آمریکا در این خسارت بر منافع ملی مسئول هستند. همه معترف هستند اروپا به هیچ یک از تعهدات خود پایبند نبود. رئیس‌جمهور و وزیر امور خارجه ایران و حتی برخی از مقامات اروپایی نیز به آن معترفند. در همین راستا ظریف در جریان پیش‌نویس قطعنامه محکومیت ایران در آژانس بین‌المللی انرژی اتمی خطاب به سه کشور اروپایی اعلام کرد سه کشور شریک جرم دونالد ترامپ و بنیامین نتانیاهو هستند.(۱۳۹۹/۴/۱۳) باوجود این، رویکرد ترونیکای اروپایی از ابتدای تصویب برجام تاکنون در پشت نقابی بوده که ظریف بر آن صحه گذاشته است. حال این پرسش کلیدی مطرح است که اروپای با این ویژگی در دوره پس از ترامپ، چه رویکردی نسبت به ایران خواهد داشت؟ آیا با توجه به نگرانی توجیه‌ناپذیری که اروپایی‌ها همواره نسبت به برنامه موشکی ایران ابراز داشته‌اند، بدون توجه به این موضوع به همه تعهدات خود در دوره بایدن پایبند هستند؟ آیا حاضر خواهند بود که در سال ۲۰۱۳ برداشته شدن محدودیت‌های برنامه موشکی ایران در برجام را بپذیرند؟ پاسخ این قبیل از پرسش‌ها براساس رویه و رویکردهای گذشته و حال ترونیکای اروپایی منفی است. یکی از دلایل آن موضع قاطعانه وزیر خارجه آلمان است که در حال حاضر ریاست دوره‌ای شورای اتحادیه اروپا را در اختیار دارد. وی اعلام کرد: «نیازمند توافقی فراتر از توافق هسته‌ای (برجام) با ایران هستیم؛ توافقی که برنامه‌های موشک‌های بالستیک ایران را هم در بگیرد.» مبنای موضع هایکو ماس، وزیر خارجه آلمان مدعای فوق را بیشتر تأیید می‌کند. او می‌گوید: «به ایران اعتماد نداریم. بازگشت به شکل کنونی توافق هسته‌ای با ایران، موسوم به برجام کافی نیست.» بیانیه‌های تهدیدآمیز و طلبکارانه سه کشور اروپایی در برابر گام‌های پنج‌گانه کاهش تعهدات برجامی ایران و نیز واکنش آنها نسبت به مصوبه اخیر مجلس شورای اسلامی که در چارچوب برجام انجام‌شده، دلایل گویایی است که انتظار اقدام مثبت از ناحیه سه کشور اروپایی پس از روی کار آمدن بایدن را امر خوشبینانه‌ای ارزیابی کنیم. اروپایی‌ها نه تنها در موضوع هسته‌ای ایران مستقل از آمریکا عمل نکرده و نخواهند کرد، بلکه خود نیز انگیزه کافی برای تغییرات در برجام را دارند. مؤسسه کارنگی به تازگی در تحلیلی سیاست‌های بایدن در زمینه برجام را در سه سناریو ارزیابی کرده است؛ بازگشت دوطرفه واشنگتن و تهران به برجام، توافقی کوچک‌تر مشابه برنامه اقدام مشترک که در سال ۲۰۱۳ در ژنو تصویب شد و سوم، مذاکره فوری بر سر توافقی تازه که مسائل گسترده‌تر را شامل می‌شود. براساس مواضع بایدن و مشاوران او، سناریوی اول را باید ضعیف پنداشت. بنابراین با توجه به وابستگی اروپا به آمریکا و انگیزه‌های ترونیکای اروپایی باید منتظر بازی جدید آنها در همراهی با دولت بایدن بود. اگر در دوره اوباما بازی متناسب با آن دوره را ایفا کردند و سپس در دوره ترامپ در پشت نقاب حفظ برجام، بازی پیچیده‌ای در راستای فشار حداکثری آمریکا دنبال کردند، تردیدی نیست که در دوره بایدن بازی جدیدی را به نمایش خواهند گذاشت.

حال در برابر چنین رویکردی جمهوری اسلامی ایران چگونه باید حق خود را استیفا کند؟ آیا می‌توان براساس رویه دیپلماتیکی که طی پنج سال اخیر دنبال شد، همچنان با تمسک به آن، منافع ملی و منفعت‌های اقتصادی برجام را تأمین کرد یا باید راه دیگری پیش گرفت؟

حضرت امام(ره) همواره می‌فرمودند که اگر ما یک قدم سست کنیم، آنها یک قدم جلو می‌آیند و اگر یک قدم ما عقب برویم، آنها ده قدم جلو می‌آیند. این قاعده را رهبر معظم انقلاب بارها مطرح کرده‌اند؛ از جمله فرموده‌اند: «شما هرچه عقب‌نشینی کنید می‌آیند جلو، هر چه شما یک قدم عقب بروید، آنها یک قدم می‌آیند جلو، دستگاه استکباری، دستگاه ترحم، انصاف و انسانیت و ملاحظه که نیست هر چه شما عقب بروید آنها جلو می‌آیند.» براساس این قاعده جمهوری اسلامی ایران ناگزیر به موضع قاطعانه و بدون نشان دادن هر نوع ضعف در برابر قدرت‌های غربی است. تردیدی نیست که دلیل اصلی مواضع طلبکارانه و تهدیدآمیز اروپا و آمریکا از یک سو به مواضع سازشکارانه برخی از جریان‌های سیاسی و شخصیت‌های سیاسی و همچنین رویه دیپلماتیک جمهوری اسلامی ایران طی چند سال اخیر و از سوی دیگر به محاسبات غلطی که از شرایط ناشی از اوضاع اقتصادی جامعه دارند، بر می‌گردد. در چنین شرایطی موضع قاطعانه مجلس شورای اسلامی ایران و مصوبه اقدام راهبردی برای رفع تحریم پیام آشکاری را به طرف مقابل داده است که در صورت انجام ندادن تعهدات برجامی خود، بازی ایران به طور اساسی تغییر خواهد کرد.

در واقع طرح اقدام راهبردی برای رفع تحریم‌ها را باید گام ششم کاهش تعهدات برجامی نامید، منتهی با قدرت و اقتدار بیشتر. ایران اولین گام کاهش تعهدات را در ۱۳۹۸/۲/۸ برداشت و هر دو ماه گام‌های بعدی برداشته شد و آخرین گام در تاریخ ۱۵ دی ۱۳۹۸ بود. به نظر می‌رسد، دولت ایران اگر براساس تهدیدی که کرده بود در صورت اجرا نشدن تعهدات هر دو ماه گامی برای کاهش تعهدات برجامی خود برخواهد برداشت، عمل می‌کرد، در حال حاضر وضعیت متفاوت می‌شد و به مصوبه مجلس شورای اسلامی نیازی نبود. با این حال مصوبه مجلس براساس بندهای ۲۶ و ۳۶ برجام ششمین گام را برداشت و اعلام کرد در صورتی که طی دو ماه اروپا و آمریکا به تعهدات برجامی خود عمل نکنند، سه اقدام کلیدی(نصب و راه‌اندازی سانتریفیوژهای نسل ۵ و ۶، غنی‌سازی ۲۰ درصد و تعلیق اجرای داوطلبانه پروتکل الحاقی) را از تعهد خود خواهد کاست. بنابراین، اقدام مجلس از حیث کاهش تعهدات تداوم همان راهی است که قبلاً شورای عالی امنیت ملی جمهوری اسلامی ایران تصویب و دولت اجرا کرد؛ اما تفاوت این اقدام این است که مجلس شورای اسلامی با مشورت شورای عالی امنیت ملی و سایر مراجع ذی‌ربط، برای کاهش تعهدات برجامی، قانون وضع کرده است و دولت موظف به اجرای آن در صورت عدم اجرای کامل طرف مقابل به تعهدات‌شان است. ماهیت این گام نیز تفاوت اساسی با گام‌های گذشته دارد و پیام واضح و شفافی را به طرف مقابل می‌دهد که صبر استراتژیک ایران پایان یافته و مانند گذشته عمل نخواهد کرد. از حیث اثربخشی نیز حداقل سه اثر مهم را به دنبال دارد، یک‌ـ قدرت دیپلماسی را افزایش خواهد داد. البته به شرطی که دولت از این فرصت استفاده کرده و به جای مخالفت با این موضوع به عنوان یک اقدام قانونی بپذیرد و سبب انعکاس چند صدایی از داخل به خارج نباشد. دوم‌ـ محاسبات طرف مقابل را تحت تأثیر قرار خواهد داد. اروپایی‌ها و آمریکایی‌ها فکر می‌کنند ایران به دلیل فشارهای حداکثری و بیماری کرونا در وضعیت ضعف قرار دارد و قادر به موضع‌گیری قدرتمند و قاطعانه اعمالی نیست. سوم‌ـ از پیش‌شرط‌ها و زیاده‌طلبی و امتیازخواهی‌هایی که این روزها از سوی مقامات اروپایی و آمریکایی مطرح می‌شود، جلوگیری به عمل خواهد آورد.

واکاوی اظهارات عجیب رئیس جمهور ترکیه در آذربایجان

اردوغان، رفتار ناشی از شکست

سعدالله زارعی
تحلیلگر ارشد بین‌الملل

اظهارات اخیر رجب طیب اردوغان در مراسم رژه نیروهای مسلح جمهوری آذربایجان که به مناسبت پیروزی این جمهوری در جنگ با ارمنستان ایراد شد، نشان داد رئیس‌جمهور ترکیه در وضعیت متعادلی قرار ندارد. ترکیه در جنگ ۴۵ روزه اخیر آذربایجان و ارمنستان، با وجود هزینه‌های زیادی که کرد و جسارت زیادی که به خرج داد، با شکست مواجه شد. هم اکنون رئیس‌جمهور این کشور با اظهارات نسنجیده، آثار این شکست فاحش را بروز داده است.

اردوغان گمان می‌کرد با دامن زدن به جنگ و مشارکت نظامی در آن می‌تواند ایده شکل‌دهی به «ترکستان بزرگ» را تحقق بخشد. در این میان مشکل ترکیه داشتن فاصله جمهوری خودمختار نخجوان با جمهوری آذربایجان بود تا از این طریق به شرق آب‌های خزر برسد و با گامی دیگر آن سوی خزر طی کند و ترکیه را به قرقیزستان برساند! اما برخلاف تجزیه و تحلیل او، جنگ در میانه راه با مذاکرات سیاسی با محوریت مسکو به پایان رسید و مرز میان ارمنستان و ایران سر جای خود باقی ماند. اردوغان پس از شکست در ابعاد نظامی، تلاش کرد در مذاکرات میان طرفین مشارکت پیدا کند؛ اما با مخالفت روسیه و ارمنستان در بعد سیاسی نیز با شکست مواجه شد. در این توافق اگرچه در مورد ایجاد یک کریدور بین ارمنستان و قره‌باغ کوهستانی توافق شد و عرض آن- پنج کیلومتر- و بازه زمانی آن- سه سال- در نظر گرفته شد و نظارت و کنترل نیروهای نظامی روسیه- ۱۸۶۰ نفر- بر آن مدنظر قرار گرفت؛ اما حتی ایجاد یک کریدور مشابه برای رساندن نخجوان و آذربایجان به یکدیگر مورد توافق قرار نگرفت و به صورت کلی از آن حرف زده شد. این کریدور حتی اگر ایجاد شود، متضمن تداوم حاکمیت ارمنستان بر آن خواهد بود و وضعی مشابه کریدور «لاچین» پیدا نمی‌کند. در این میان جمهوری اسلامی ایران نیز ملاحظات خاص خود را درباره این کریدور احتمالی دارد و در واقع در اینجا پای توافق چهار کشور ایران، روسیه، آذربایجان و ارمنستان در میان است.

ترکیه در زمان انعقاد توافق تلاش کرد در مذاکرات انجام شده بین طرفین در مسکو و واشنگتن گنجانده شود؛ اما نه روسیه و نه آمریکا از مداخله ترکیه در این موضوع حمایت نکردند و اردوغان در هر دو مورد پشت درب باقی ماند. اردوغان پس از آن تلاش کرد تا در ترکیب حدود دو هزار نفره نیروهای روسیه به عنوان حافظ صلح حضور پیدا کند که آن هم با مخالفت روسیه و ارمنستان عملی نشد و آنکارا فقط توانست در کمیته نظارت بر آتش‌بس تحت ریاست نظامی مسکو جایی پیدا کند. در نهایت آنچه در این جنگ برای رجب طیب اردوغان، رئیس‌جمهور ترکیه باقی ماند، هزینه‌ای زیاد و ترک بر داشتن آرزویی بود که برای آن تلاش می‌کرد.

رجب طیب‌اردوغان در تلاش برای ایجاد انحراف افکار عمومی، جمهوری اسلامی را به طور ضمنی مسئول شکست تلاش‌های نظامی و سیاسی خود در جنگ اخیر قره‌باغ معرفی کرد و با پیش کشیدن بحث ترک‌های جنوب ارس تلاش کرد تا زهر خود را بریزد. این در حالی است که اگرچه ایران به طور اصولی با هر تحرک خارجی در حد فاصل ارمنستان و آذربایجان بدون جلب رضایت طرفین مخالف است و گسترده شدن دامنه مناقشه در مناطق شمالی خود را با منافع و امنیت ملی خویش در تضاد می‌بیند و در صورت وقوع با آن مقابله خواهد کرد، اما واقعیت این است که مسئول شکست سیاست توسعه‌طلبانه اردوغان در این منطقه نیست.

ایران در بحث ایجاد کریدور میان نخجوان و جمهوری آذربایجان در خاک ارمنستان و به خصوص در مجاورت مرزهای خود با ارمنستان و قره‌باغ ملاحظات خود را داشت و این ملاحظات را به اطلاع طرف‌های درگیر و روسیه رساند. در این میان موضع ترکیه عجیب و غیراصولی است؛ چرا که اگر اردوغان برای خود حق مداخله در منطقه‌ای که در مرزهای ترکیه قرار ندارد، قائل است و آن را با مقوله «نژادی» پیوند می‌زند، چگونه توقع دارد ایران، فعل و انفعالات نظامی و سیاسی و حتی ژئوپلیتیکی و استراتژیکی در مرزهای خود را نادیده بگیرد؟ اگر در این منطقه کریدوری سبب تحت تأثیر قرار گرفتن روابط طبیعی ایران با همسایگان شمالی شود، موقعیت سرزمینی ایران به خطر افتاده و این نه تنها به منافع ملی و امنیت ملی ایران آسیب می‌زند، بلکه برای کشورمان خسارت ژئوپلیتیکی- یعنی دائمی- را در پی می‌آورد. اگر اردوغان به موضوع نژاد تکیه می‌کند که البته تکیه به این موضوع به معنای پایه‌گذاری نوعی جدایی‌طلبی و تجزیه در این منطقه است، ایران پیش از ترکیه می‌تواند به چنین مقوله‌ای تکیه کند؛ چرا که این مناطق هم از بعد نژادی و هم از بعد مذهبی پیوستگی جدی با ایران دارند و اگر ایران متقابلاً این بحث را پیش بکشد- که البته با اصول جمهوری اسلامی سازگار نیست- نوعی هرج و مرج فعال و طولانی‌مدت در منطقه رقم می‌خورد و همه از آن آسیب خواهند دید. سیاست شکل‌دهی به «ترکستان بزرگ» که اردوغان از آن دم می‌زند و گمان می‌کند از این طریق می‌تواند کشورهای ترکیه، آذربایجان، قزاقستان، ترکمنستان، ازبکستان و قرقیزستان را به جمهوری‌های فدرال تحت مرکزیت آنکارا یا استانبول درآورد و به حوزه آبی خزر نیز رنگی ترکستانی بزند، سیاستی فتنه‌جویانه است و این تنها ایران نیست که در مقابل آن قرار دارد. خود این کشورها با از بین رفتن استقلال‌شان مخالفند. آنان هیچ‌گاه تحت حاکمیت ترکیه و حتی عثمانی نبوده‌اند و بیش از نژاد بر هویت‌های بومی خود تأکید دارند حتی همین جمهوری آذربایجان با قرار گرفتن در وضعیت فدراتیو با ترکیه مخالف است و در همین مراسم رژه نیروهای نظامی در باکو هم مقامات آذربایجان کلمه‌ای به «شعر واژگونه» اردوغان اضافه نکردند. همین جمهوری آذربایجان حتی از مشارکت ترکیه در مذاکرات سه‌جانبه اخیر حمایت نکرد و بدون جلب نظر اردوغان پای ورقه آتش‌بس با ارمنستان را با توصیه ولادیمیر پوتین امضا کرد. پس واضح است که اردوغان درباره شکست خود فرافکنی کرده و بدون مدرک، جمهوری اسلامی را مقصر شکست نظامی و سیاسی خود در جنگ اخیر قره‌باغ معرفی می‌کند.

در این صحنه فقط ایران با توسعه‌طلبی اردوغان مخالف نیست، روسیه و حتی کشورهای غربی هم با این سیاست مخالفند. روسیه مناطق مورد ادعای ترکیه از نخجوان تا قرقیزستان را اصلی‌ترین منطقه نفوذ سنتی خود به حساب می‌آورد. این کشورها نزدیک به ۷۰ سال بخشی از اتحاد جماهیر شوروی بوده‌اند و علاوه بر آن راه افتادن جنبش ترکستانی می‌تواند جمعیت‌های ترک‌تبار روسیه را که شامل چند فدرالی می‌شود، تحت تأثیر قرار دهد. غرب هم به طور اصولی با بزرگ شدن ترکیه و بازگشت امپراتوری شبیه عثمانی مخالف است و در همین بحران اخیر نیز مخالفت خود را با دخالت ترکیه در جنگ میان آذربایجان و ارمنستان ابراز داشت.

حال چرا اردوغان در سخنان اخیر خود، تنها تهران را نشانه گرفت؟ واقعیت این است که رئیس‌جمهور ترکیه در توسعه‌طلبی در حوزه عربی و به تعبیر دیگر با احیای امپراتوری عثمانی در حوزه عربی با مخالفت ایران مواجه بوده است. اما در این حوزه نیز ایران مشکل اصلی توسعه‌طلبی اردوغان نبوده است. ترکیه تلاش کرد دولت سوریه را براندازد و در آن اخوانی‌ها را به قدرت برساند و برای رسیدن به این با هر شیطانی حتی آنان که اصولاً دشمن اخوان‌المسلمین هستند؛ نظیر آمریکا و عربستان سعودی همکاری کرد و هزینه‌های سنگینی متحمل شد که فقط در بعد مالی از ۵۰ میلیارد دلار هم فراتر رفته است. اما این همکاری به نتیجه مطلوب نرسید و ترکیه در نهایت با گسیل واحدهای نظامی خود به مناطق شمالی سوریه- شامل الباب، منبج و کوبانی- و قبول نیابت گروه‌های مسلح تروریستی تلاش کرد تا به چیزی دست پیدا کند؛ اما موقعیت چندانی به دست نیاورد و ناگزیر شد در چارچوب تلاش‌های سه‌جانبه آستانه عمل کند و در واقع وجود دولت بشار اسد در سوریه را به رسمیت بشناسد. ترکیه هم‌اکنون در این صحنه برخلاف گذشته از حمایت عربی و غربی هم برخوردار نیست و ناگزیر است در بیشتر موارد با ایران و روسیه همراهی نشان دهد و البته هرجا هم که بتواند توافقات را زیرپا بگذارد!

ترکیه در پرونده سوریه، ایران و شهید بزرگ سردار سلیمانی را مسئول ناکامی خود می‌داند و این در حالی است که اردوغان در سوریه از سیاست غلط خود شکست خورده است، چرا که هیچ ملتی از جمله ملت سوریه به طور طبیعی از مداخله یک کشور خارجی علیه خود استقبال نمی‌کند و نیز هیچ کشوری نمی‌تواند در هیچ کجا با تکیه بر نیروهای تروریستی به نتیجه مطلوب خود برسد. ترکیه در سوریه با مخالفت فراگیر عرب‌ها و کردها مواجه است و این دو قوم از دیرباز حکومت ترکیه را علیه خود دیده‌اند. ترکیه در سوریه با مخالف جدی دولت سوریه و مؤتلفان آن شامل حزب‌الله و... هم مواجه است و با وجود چنین مخالفت‌هایی به طور طبیعی نمی‌تواند سیاست‌های خود را پیش ببرد. اما از آنجا که اردوغان ترکیه را با سیاست تک بعدی، اداره می‌کند و توانسته مخالفان خود را به حاشیه ببرد و با اخراج شخصیت‌هایی نظیر عبدالله گل، داوود احمد اوغلو و باباجان از حزب عدالت و توسعه بر این حزب و ترکیه سیطره پیدا کند، گمان می‌کند می‌تواند با تک عامل معرفی کردن علت شکست سیاست ترکیه در سوریه، عراق و... حریف‌ها را از میدان به در کرده و به مقصود برسد! البته ایران در پرونده سوریه در مقابله ترکیه قرار دارد، اما نه با انگیزه‌ای مشابه انگیزه ترکیه. ایران توسعه‌طلبی و تجاوز را در هر کجا از جمله در سوریه رد می‌کند و برای خود نیز حق توسعه‌طلبی و تجاوز قائل نیست؛ چنین سیاستی به طور طبیعی ما را در مقابل ترکیه قرار می‌دهد.

عکس و مکث

پسر ادامه‌دهنده راه پدر/ پیکر مطهر شهید مدافع حرم سیدابوذر حسینی در حرم مطهر رضوی طواف داده شد. شهید «سیدابوذر حسینی» که متولد سال ۱۳۷۵ بود، در ۲۸ آبان‌ماه سال ۱۳۹۹ در استان ریف دمشق به مقام رفیع شهادت نائل آمد. فرزند خردسال این شهید دهه هفتادی در مراسم تشییع با آرمان‌های پدرش بیعت کرد.

معلم ایثارگر/ آموزگار مدرسه‌ای در خواف آن دسته از بچه‌های کلاسش را که به اینترنت و برنامه شاد دسترسی ندارند، با رعایت شیوه‌نامه‌های بهداشتی در خانه خود درس می‌دهد. آقای آهنگرزاده علاوه بر وقتی که برای تدریس برخط می‌گذارد، این دانش‌آموزان را حضوری درس می‌دهد. این معلم نمونه‌ای از معلمان فداکار است که برای رشد دانش‌آموزان‌شان، خود را وقف آنها کرده‌اند و زمان و مکان برای‌شان تعریفی ندارد.

اردوی تفریحی، جنایتی و آموزشی/ خانواده‌های آمریکایی، فرزندان کم سن و سال خود را به اردوهای آموزشی می‌فرستند تا نحوه استفاده از اسلحه را یاد بگیرند. هرچند این آموزش‌ها به دلیل آمار بالای کودکان کشته شده بر اثر کنجکاوی آنهاست؛ اما آنهایی که سالم می‌مانند از تجربه این آموزش‌ها در آینده استفاده می‌کنند؛ به گونه‌ای که تنها در شیکاگو نرخ جنایت نسبت به سال گذشته ۴۰ درصد افزایش داشته است!

زبان دراز! / جمعیت‌شان یک دهم و هزینه نظامی‌شان چندین برابر ایران است؛ اما خیابان‌ها و خانه‌های‌شان را هر چند ماه یک بار سیل می‌برد... همین هفته پیش همزمان با بارش‌های سنگین، در خیابان‌های سرزمین‌های اشغالی سیل جاری شد، اما آب‌گرفتگی معابر اهواز به کمک رسانه‌های عبری- عربی تیتر اول خبرگزاری‌ها می‌شود و این رخداد برای صهیونیست‌ها یک حادثه و برای ایران عامل ناکارآمدی به شمار می‌آید!

روزنه

سایه وحشت در تلاویو

برسام محمدی
کارشناس بین‌الملل

انتشار تصاویر ضبط شده توسط پهپاد های حزب الله از پایگاه ارتش رژیم صهیونیستی، از جمله رویدادهای مهم منطقه‌ای در هفته‌های اخیر بوده است؛ در زمینه این رویداد مهم توجه به برخی نکات حائز اهمیت است:

اولاً، همزمانی نفوذ پهپاد شناسایی با برگزاری رزمایش نظامی رژیم صهیونیستی اقدامی کاملاً هدفمند بود. این پهپاد در حالی به اراضی اشغالی نفوذ کرد که ارتش رژیم صهیونیستی در حال برگزاری رزمایش بزرگ پنج روزه‌ای موسوم به «گلوله کُشنده» در منطقه الجلیل بود و در آن، جنگ در چند جبهه به ویژه جبهه شمالی (نزدیک مرز با لبنان و سوریه) را شبیه‌سازی شده بود. تمرین «تاکتیک‌های شکست حزب‌الله» با استفاده از بالگردها و جنگنده‌ها یکی از اهداف اصلی این رزمایش بود. در همین حال «جلوگیری از ورود هر نوع پهپاد با اندازه‌های مختلف»، جزء اهداف دیگر این رزمایش در روز دوم بود. نفوذ این پهپاد آن هم در روز دوم رزمایش به معنای شکست کامل اهداف رزمایش مذکور بود! این اقدام در نگاه اول «ضرب شصت» امنیتی و اطلاعاتی حزب‌الله به رژیم صهیونیستی است.

ثانیاً، مختصات جغرافیایی هم که این پهپاد بر فراز آن اقدام به شناسایی کرده، حائز اهمیت است. بنا بر آنچه در تصاویر منتشر شده مشخص می‌شود و در منابع رسانه‌ای رژیم صهیونیستی نیز گزارش شده است، پهپاد بر فراز پایگاه «لشکر ۹۱ بیرانیت» در حال پرواز بود. تمام نیروهای موجود و مستقر در طول مرز (فلسطین اشغالی) با لبنان تحت امر این لشکر قرار دارند و نیروهایی که از رأس الناقوره در غرب تا منطقه هاردوف در شرق جمعی این واحد هستند. مقر سری ارتش رژیم صهیونیستی در کشتزارهای شبعا نیز به وسیله پهپاد حزب‌الله تصویربرداری شده است. این موضوع نشان می‌دهد؛ ۱- با توجه به اینکه مسافت بین پایگاه بیرانت و کشتزارهای شبعا بسیار زیاد است، احتمالا آن تصاویر در همین پرواز انجام نشده، بلکه در پروازهای دیگری انجام شده باشد. ۲- پرواز پهپاد حزب‌الله در منطقه الجلیل اتفاق تصادفی نبوده و به صورت کاملاً حساب شده و هوشمند انجام شده است. این اقدام در عین حال که یک «نمایش قدرت» بود، به منزله یک «هشدار جدی» به طرف صهیونیستی هم بود که حزب‌الله و مقاومت اسلامی اگر اراده کند، این اراده به راحتی و حتی با وجود روشن بودن رادارهای سامانه‌های پدافند موشکی و گنبد آهنین، می‌تواند به یک عمل قاطع و پشیمان‌کننده در هر نقطه از اراضی اشغالی تبدیل شود. کمااینکه حزب‌الله هر کسی را که اراده کند می‌تواند از بین ببرد. تنها کافی است تصور شود که به جای این پهپاد شناسایی، یک پهپاد انتحاری به اراضی اشغالی نفوذ کند؛ اینجاست که می‌توان به عمق قدرت راهبردی حزب‌الله و در نقطه مقابل به ضعف رژیم صهیونیستی پی برد. چیزی که امروز در مناسبات حزب‌الله و رژیم صهیونیستی حاکم است، «موازنه وحشت» است که می‌تواند به راحتی رژیم صهیونیستی را از پا در آورد. در مقطعی که رژیم‌های مرتجع عربی برای رسیدن به سرزمین‌های اشغالی مسابقه راه انداخته‌اند، درهم شکستن ابهت رژیم صهیونیستی با این اقدام حزب‌الله، دستاورد بسیار بزرگی برای جهان اسلام است.

یادمان
ویژه ارتحال آیت الله شیخ محمد یزدی
شماره ۹۸۰ | دوشنبه ۲۴ آذر ۱۳۹۹
صبح صادق

زندگینامه

کارنامه درخشان

متولد: ۱۳۱۰ در اصفهان
تلمذ در محضر: آیات عظام شیخ مرتضی حائری، مرعشی ، سلطانی، بروجردی، اراکی، آملی، شاهرودی، علامه طباطبایی و امام خمینی(ره)
پیش از انقلاب: آشنایی با میدان مبارزه در ماجرای نهضت نفت و کودتای ۲۸ مرداد ۱۳۳۲ و تعلق خاطر به چهره‌های مبارزی چون شهید نواب صفوی، آشنایی با حضرت امام خمینی(ره) و فعال شدن در خط مبارزه در حوادث ابتدایی دهه ۱۳۴۰
فعالیت حوزوی: انتشار بیش از ۴۰ کتاب، تدریس در حوزه علمیه و عضویت در جامعه مدرسین حوزه علمیه قم
مسئولیت‌ها: ریاست دادگاه انقلاب اسلامی قم/ ریاست دفتر امام(ره) در قم/ نمایندگی مجلس خبرگان قانون اساسی/ نایب رئیس مجلس شورای اسلامی دوره اول (نماینده قم)/ عضو مجلس شورای اسلامی دور دوم (نماینده تهران)/عضویت در شورای نگهبان به حکم حضرت امام خمینی(ره)/ عضویت در شورای بازنگری قانونی اساسی به حکم امام خمینی(ره)/ ریاست قوه قضائیه به حکم امام خامنه‌ای/ نماینده استان تهران در دومین، سومین، چهارمین و پنجمین دوره مجلس خبرگان/ نایب رئیس و قائم مقام اجرایی جامعه مدرسین حوزه علمیه قم/عضویت در دوره چهارم و پنجم شورای عالی حوزه‌های علمیه و رئیس دوره پنجم آن شورا/ ریاست مجلس خبرگان/

مبارزه در تبعید

یکی از دلایل گسترش انقلاب اسلامی تبعید یاران امام(ره) به شهرهای گوناگون بود. آیت‌الله یزدی از جمله این مبارزین بود که به جرم فعالیت علیه رژیم پهلوی بارها تبعید شد. محمد یزدی در سال ۱۳۵۰ در مدرسه فیضیه جلسات درس اخلاق برپا می‌کرد و تحت پوشش این جلسات به مباحث سیاسی می‌پرداخت که سرانجام از این جلسات ممانعت و وی به بندر کنگان تبعید شد؛ محمد یزدی با ترک تبعیدگاه از حکم رژیم ستمشاهی سرپیچی کرد، اما باردیگردر قم دستگیر و به تبعیدگاهش‌بازگردانده شد. وی پس از تحمل تبعید، در سال ۱۳۵۶ به قم بازگشت و فعالیت‌های خود را به صورت منسجم‌تری پی‌گرفت، پس از قیام ۱۹ دی ۱۳۵۶ ساواک او را دستگیر و به مدت سه سال به بندر لنگه تبعید کرد. آیت‌الله یزدی در تاریخ ۱۳ اسفند ۱۳۵۶ بدون واهمه تبعیدگاه خود را به قصد تهران و قم ترک کرد؛ به همین واسطه کمیسیون امنیت اجتماعی قم، محل تبعید وی را از بندر لنگه به اسلام‌آباد غرب تغییر داد. حسن کریمی از مبارزین انقلاب درباره حضور آیت‌الله یزدی در اسلام‌آباد می‌گوید: «اواخر حکومت طاغوت آیت‌الله یزدی از سوی عوامل حکومت طاغوت به شهر اسلام‌آباد غرب تبعید شده و مورد استقبال مردم قرار گرفت... بر منبر مسجد قمربنی هاشم علیه حکومت شاهنشاهی سخنرانی تندی کرد که توسط نیروهای ساواک دستگیر شد و بی نام و نشان شبانه به کرمانشاه منتقل شده بود... تا پیروزی انقلاب آیت‌الله یزدی در زندان ساواک کرمانشاه بودند که پس از آزادی و با استقبال گرم و پر شور مردم وارد شهر شد و در اولین سخنرانی در جمع مردم گفت شهر دیگر «شاه آباد» نیست و از این پس اسلام‌آباد است و از آن تاریخ این شهر «اسلام‌آباد غرب» نامیده شد.»

تعبیر حجت‌الاسلام والمسلمین حاجی‌صادقی درباره آیت‌الله یزدی

مخلص، صریح و ثابت قدم

نماینده ولی فقیه در سپاه گفت: «حضرت آقا یکی از مخلص‌ترین، شجاع‌ترین، صریح‌ترین و ثابت قدم‌ترین یاران خود را از دست داد که می‌توان با دقت در پیام تسلیت ایشان متوجه عمق این مسئله شد.»

حجت‌الاسلام والمسلمین عبدالله حاجی‌صادقی، نماینده ولی فقیه در سپاه در گفت‌وگو با صبح صادق درباره مرحوم آیت‌الله محمد یزدی با بیان اینکه با ایشان از پیش از پیروزی انقلاب اسلامی آشنایی داشتم، افزود: «صراحت، شجاعت و روحیه انقلابی و قاطعیتش زبانزد بود.»

وی افزود: «آیت‌الله یزدی از برجسته‌ترین چهره‌ها و شاید از چهره‌های به تعداد انگشتان دست در حوزه علمیه بود که در دفاع از امام اهل تقیه نبود و امام برای ایشان خط قرمز بود؛ شاید به همین خاطر بود که امام در ورودشان به قم استقرارشان در منزل ایشان بود و از همان آغاز ما طلبه‌های جوان وقتی یک پناهی در حوزه مسائل انقلابی و جهادی می‌خواستیم و تردیدی داشتیم، پناه ما آیت‌الله یزدی بود.»

نماینده ولی فقیه در سپاه گفت: «بارها وقتی خدمت‌شان می‌رسیدیم مطالبه ایشان از ما جوان‌ها روحیه انقلابی و منطقی بود.»

حجت‌الاسلام والمسلمین حاجی‌صادقی یکی از ویژگی‌های مهم آیت‌الله یزدی را تولی و تبری توأم با هم دانست و در توضیح گفت: «ما خیلی‌ها را سراغ داریم که اهل تولی نسبت به امام و رهبر معظم انقلاب هستند، اما اهل تبری نیستند، آقای یزدی از برجسته‌ترین چهره‌هایی بود که در تبری از جریان غیرانقلابی پیش قدم بود، همانطور که قرآن هم تصریح دارد که تولی بدون تبری کارآمدی ندارد.»

وی در بیان مصداقی از این ویژگی آیت‌الله یزدی گفت: «این تبری جستن از افراد غیر انقلابی هم در سطح حوزه بود و هم در سطح غیر حوزیان و مسئولان سیاسی غیر روحانی. برای نمونه نقش ایشان در ماجرای آقای شریعتمداری و دیگرانی که از امام راحل یا رهبر معظم انقلاب فاصله گرفتند، کاملاً بارز بود. همچنین ایشان با وجود دوستی چندین ساله با آقای هاشمی در زمانی که احساس فاصله بین رهبر معظم انقلاب و آقای هاشمی را احساس کرد، سر سوزنی در تبری جستن تقیه نکرد.»

ساده‌زیستی نقطه برجسته دیگری از زندگی آیت‌الله یزدی بود که نماینده ولی فقیه در سپاه به آن اشاره کرد و توضیح داد: «آقای یزدی در همه صحنه‌هایی که مسئولیت داشت، چه در قوه قضائیه، چه در جامعه مدرسین و شورای نگهبان و چه در مجلس خبرگان همان یزدی قبل از انقلاب بود که در همان خانه ساده زندگی می‌کرد و من دقیقاً این را به چشم از نزدیک دیدم.»

روحیه دفاع از بسیجیان و نیروهای انقلابی آیت‌الله یزدی در صحنه‌های گوناگون نکته‌ای بود که حجت‌الاسلام والمسلمین حاجی‌صادقی به آن اشاره کرد و در مقام بیان خاطره افزود: «اولین یاری که برای بسیج به عنوان ضابط قوه قضائیه حکم گرفتیم، در دوره مسئولیت ایشان بود و من یاد دارم در دوران ریاست ایشان چه اقدامات شایسته‌ای در این راستا انجام شد، من به محضر ایشان رسیدم و مطرح کردم و آقای یزدی پذیرفتند بسیج به عنوان ضابط قوه قضائیه به ویژه در زمینه امربه معروف و نهی از منکر وارد شود.»

وی گفت: «حضرت آقا یکی از مخلص‌ترین، شجاع‌ترین، صریح‌ترین و ثابت قدم‌ترین یاران خود را از دست داد که می‌توان با دقت در پیام تسلیت ایشان متوجه عمق این مسئله شد. البته تجربه به ما ثابت کرده است شاگردان این مرد بزرگ پس از رحلتش راه ایشان را با همان قوت ادامه می‌دهند.»

وی در پایان افزود: «جامعه مدرسین و شاگردان آقای یزدی این شخصیت‌های برجسته را فراموش نکنند که خیلی از موفقیت‌ها و آبروهای‌شان را در پرتو افرادی مثل آقای یزدی و مشکینی دارند و این را حفظ کنند و دستخوش تحولات به هم زننده این روحیه انقلابی قرار نگیرند.»

تعبیر حجت‌الاسلام والمسلمین مصلحی در باره آیت‌الله یزدی

مرد اخلاق و تهذیب نفس

وزیر سابق اطلاعات گفت: «تهذیب نفس یک ویژگی ثابت آیت‌الله یزدی در همه طول دوران مبارزه، تبعید، زندان و مسئولیت در جمهوری اسلامی بود.»

حجت‌الاسلام والمسلمین حیدر مصلحی، مشاور نماینده ولی فقیه در سپاه در گفت‌وگو با صبح صادق درباره ویژگی‌های آیت‌الله یزدی اظهار داشت: «ایشان شاگرد و دست‌پرورده حضرت امام راحل بود و رحلت ایشان به عنوان ضایعه‌ای بزرگ جای عرض تسلیت فراوان دارد.»

وی افزود: «یک ویژگی خاص آیت‌الله یزدی این بود که در عین انقلابی بودن چه قبل و چه بعد از پیروزی انقلاب و در همراهی با امام و رهبر معظم انقلاب در عرصه‌های مختلف، اهل تهذیب نفس و مراقبت از خود و مجاهده با نفس بود و من به عینه از دوران پیروزی انقلاب اسلامی این وضعیت را در آیت‌الله یزدی درک کرده‌ام و در کلام و خاطرات سایر همراهان ایشان هم همین مفهوم درک می‌شود.»

وی با بیان اینکه بعد از پیروزی انقلاب در جامعه مدرسین حوزه علمیه قم به عنوان مسئول بخش خارجی واحد سیاسی جامعه مدرسین هشت ماه مشغول خدمت بوده، افزود: «در آن زمان آیت‌الله یزدی مسئول سیاسی جامعه مدرسین بود و من هم در بخش خارجی این واحد به عنوان نیروی ایشان بودم و توفیق این را داشتم که خدمت ایشان از نزدیک این خصوصیت مهم را مشاهده کنم که آیت‌الله یزدی در عین انقلابی بودن مراقبت‌های قابل توجهی در ابعاد مختلف زندگی شخصی داشتند.»

حجت‌الاسلام مصلحی افزود: «در بخش خارجی واحد سیاسی بولتن‌ها را جمع‌بندی و مطالب را خدمت آیت‌الله یزدی منعکس می‌کردیم. قابل توجه این بود که جهت‌دهی به جامعه مدرسین در جهت حوزه انقلابی و صدور انقلاب آن موقع جایگاه ویژه‌ای بین حوزویان داشت با این هدف که انقلاب اسلامی در ایران خلاصه نشود.

ما این بحث‌ها را از ایشان آن موقع می‌دیدیم و در پیگیری‌هایی که از ایشان داشتیم، این بحث‌ها مطرح می‌شد که ما در عرصه‌های مختلف باید انقلاب اسلامی را به دنیا عرضه کنیم و انقلاب اسلامی به نوعی سخن جهانی دارد.»

وی با اشاره به ویژگی ملاحظه نکردن افراد از سوی آیت‌الله یزدی در مسیر انقلاب و ایستادگی جلوی هر انحرافی در این مسیر گفت: «ایشان در دستگاه قضا و شورای نگهبان و جاهای مختلف همانطور که حضرت آقا هم در پیام‌شان اشاره کردند غیرت دینی و انقلابی را سرلوحه کار خود قرار داده بود و در مسیر انقلاب ملاحظه نداشت و بدون زد و بند در جریانات مختلف سیاسی عمل می‌کرد و جلوی هر انحرافی می‌ایستاد و اصلاً خود را در محاسبات نمی‌دید که اگر فلان موضع را بگیرد، برای آینده سیاسی و علمی‌اش خوب نیست.»

وزیر سابق اطلاعات افزود: «در دوران دفاع مقدس توفیق داشتم در خدمت ایشان باشم، با وجود وضعیت جسمی ایشان و به خاطر مشکلی که برای پای‌شان پیش آمده بود، حضورشان را در جبهه داشتیم و ایشان نکات ظریف معنوی را در جبهه به رزمندگان منعکس می‌کردند.

ایشان در اعتقاد به سازندگی و بهره‌برداری از عرصه دفاع مقدس در مباحث معنوی جایگاه ویژه‌ای داشتند، من خودم شاهد این وضعیت بودم.»

حجت‌الاسلام مصلحی ادامه داد: «ایشان در جبهه اصرار داشتند که من را ببرید خط مقدم را ببینم. ما می‌دیدیم که ایشان با نوجوانان در خطوط مقدم ارتباط معنوی عجیبی برقرار می‌کردند و وقتی در مقابل اینها قرار می‌گرفتند، خیلی خود را ضعیف می‌دانستند و می‌گفتند ما در مقابل اینها خیلی عقب هستیم و حسرت می‌خوردند که این‌ها راه صد ساله را دارند یک شبه در این فضا طی می‌کنند.»

بحث‌های طلبگی

روابط مرحوم آیت‌الله محمد یزدی و حجت‌الاسلام والمسلمین هاشمی‌رفسنجانی

یکی از جلوه‌های زندگی مرحوم آیت‌الله یزدی، نگاه انتقادی وی به عملکرد سیاسی برخی از چهره‌های شناخته شده است. وی با صراحت لهجه و بدون تعارف انتقادات خود را اعلام می‌کرد و در این مسیر اهل ملاحظه نبود. از جمله افرادی که بارها مورد انتقادات آن مرحوم قرار گرفته بود، رفیق و دوست دیرینش مرحوم حجت‌الاسلام هاشمی‌رفسنجانی بود. تفاوت دیدگاه آقای یزدی و هاشمی در حالی بود که آشنایی آنها به ابتدای دهه ۱۳۴۰ بر می‌گشت زمانی که هردو به عنوان طلبه انقلابی به رهبری حضرت امام(ره) در خط اول مبارزه با طاغوت قرار داشتند، در حالی که برخی جریان ها و رسانه ها تلاش داشتند. اختلاف دیدگاه آیت‌الله یزدی با مرحوم هاشمی را وارونه جلوه داده و به حوزه های سیاسی و شخصی تسری دهند اما واقعیت این است که مرحوم یزدی در مبانی فکری و بر سر مصالح انقلاب با آقای هاشمی اختلاف دیدگاه هایی داشتند و گرچه این اختلافات را با صراحت لهجه را بر زبان جاری می کردند اما هرگز این اختلافات و بیان آنها از دایره انصاف و مباحث طلبگی خارج نشد که نمونه بارز آن را می توان در برنامه گفتگو محور «خشت خام» هنگامی که آیت‌الله محمد یزدی مهمان این برنامه با اجرای حسین دهباشی بود مشاهده کرد. در ادامه بخشی از این گفت‌وگو را می خوانید:

◆ بی‌پرده باید بگویم. من بسیار با ایشان بحث طلبگی کرده‌ام، در دو دوره رئیس مجلس بود و من نایب‌رئیس و عضو هیئت‌رئیسه بودم و بخشی از ادارات مجلس و به خصوص اداره قوانین به عهده ما بود. من رئیس کمیسیون قضایی بودم که جنبه حقوقی دارد. طبعاً هفته‌ای یک جلسه هیئت رئیسه داشتیم. مسائلی پیش می‌آمد که به مبانی آخوندی، طلبگی و شرعی می‌رسید. مکرر با هم بحث می‌کردیم و به نقطه‌هایی می‌رسیدیم که به ایشان می‌گفتم این دیگر بحث روشنفکری است و بحث اجتهاد نیست. اجتهاد مبانی خاصی دارد و باید از طریق اجتهادی بحث شود. شما از طریق روشنفکری بحث می‌کنید و من اینها را قبول ندارم. مثلاً چرا نماز صبح دو رکعت است؛ چرا نماز مغرب سه رکعت است که چرا بردار نیست. اینها از تعبدیات است. اینکه مباحث زمان و مکان و توجهات و آثار دیگر بخواهد بحث شود می‌تواند باشد اما دیگر فقهی نیست. با هم بحث می‌کردیم و او هم قبول می‌کرد. برای من احترام قائل بود. من هم برای ایشان احترام قائل بودم.

◆ من با آقای هاشمی در کارهای مثبتش همراه بودم. ایشان هم یکی از انقلابیونی بود که در دوران امام(ره) مسئولیت‌های سنگینی به عهده گرفت. به خصوص در دوران جنگ ... مکرر می‌شد که به خاطر این مسئولیت به جبهه می‌رفت و ناچار من مجلس را اداره می‌کردم. او را شخصیت فعال انقلابی خدومی نسبت به انقلاب و رهبری می‌دانستم و می‌دانم اما سلیقه‌های ایشان را در برخی جاها نمی‌پسندیدم و به خودشان هم صریحاً می‌گفتم...

◆ [با آقای هاشمی رفسنجانی] همدرس نبودیم. من ایشان را یکی از طلاب فاضل و فعال انقلابی می‌دیدم. ایشان تهران بودند و تشکل انقلابیون تهران زیر نظر مرحوم آیت‌الله مهدوی‌کنی تشکیل شده بود. آقای هاشمی را تحت این عنوان که یکی از اعضای فعال مبارز در مجموعه مبارزین تهران بود، می‌شناختم. ایشان با شهید آیت‌الله بهشتی و مبارزین تهران بیشتر مأنوس بودند. ما بیشتر در قم بودیم...

◆ آقای هاشمی در همه طول عمر مسئولیت‌هایی داشت. همین مسئولیت اخیرش که رئیس مجمع تشخیص مصلحت نظام بود، یکی از مسئولیت‌های این مجمع طبق آیین‌نامه داخلی خودشان موارد اختلاف بین شورای نگهبان و مجلس بود که بعد از دو بار رفت‌وآمد بین شورای نگهبان و مجلس شورای اسلامی به مجمع می‌آمد. ما از طرف شورای نگهبان مکرر با آیت الله جنتی و یکی دو نفر از حقوقدان‌ها شرکت می‌کردیم و بحث می‌کردیم. ایشان گاهی می‌گفت اجازه دهید در جلسه بحث کنند که چرا خلاف شرع است. من مخالفت می‌کردم و جلوی‌شان را می‌گرفتم. می‌گفتم حق شما نیست. شما حق ندارید بحث کنید که چرا خلاف شرع است. خلاف شرع بودن یا نبودن مال شورای نگهبان است. شما حق دارید بحث کنید که این خلاف شرع را باید ضرورتاً مرتکب شد یا موقتاً. آقای هاشمی می‌گفت شما موافقید؟ می‌گفتم نه، اجازه نمی‌دهم. من به عنوان یک عضو شورای نگهبان و در دفاع از نظریه شورای نگهبان در مجمع حاضر بودم.

گزارش صبح صادق از جزئیات لایحه بودجه سال ۱۴۰۰

بازگشت به نفت

حمید رضا جوانبخت
خبرنگار

لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ در دوازدهم آذرماه در حالی از سوی معاون پارلمانی رئیس‌جمهور تقدیم نایب رئیس مجلس شورای اسلامی شد که اولین بار بود رئیس‌جمهور هنگام تقدیم لایحه در مجلس حضور نداشت و نماینده دولت از کلیات این لایحه دفاع نکرد؛ به گونه‌ای که می‌توان تقدیم لایحه بودجه ۱۴۰۰ به مجلس را سریع‌ترین تقدیم لایحه بودجه از سوی دولت به مجلس دانست. لایحه‌ای که بررسی آن از روز تقدیم تا امروز با حاشیه‌ها و انتقادات فراوانی از سوی کارشناسان امر مواجه بوده است. صبح صادق در گزارشی به طور اجمالی لایحه بودجه ۱۴۰۰ را بررسی کرده است.

لایحه ۲۴۳۵ هزار میلیارد تومانی

بودجه ۱۴۰۰ به این ترتیب است که دولت در بخش منابع ۸۴۱ هزار میلیارد تومان منابع عمومی و در مجموع ۹۲۹ هزار میلیارد تومان بودجه عمومی پیش‌بینی کرده است. منابع عمومی دولت نیز شامل درآمدها (مالیات و سایر درآمدها) در حدود ۳۱۷ هزار میلیارد تومان، دارایی‌های سرمایه‌ای ۲۲۵ هزار میلیارد تومان و واگذاری دارایی‌های مالی ۲۹۸ هزار میلیارد تومان است. در بخش مصارف نیز هزینه‌های جاری (عمدتاً حقوق و دستمزد) ۶۳۷ هزار میلیارد تومان، بودجه عمرانی ۱۰۴ هزار میلیارد تومان و تملک دارایی مالی ۱۰۰ هزار میلیارد تومان مجموع منابع عمومی را تشکیل می‌دهد. مصارف شرکت‌های دولتی نیز ۱۵۶۱ هزار میلیارد تومان پیش‌بینی شده است.

حکایت درآمدهای مالیاتی

در لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ حدود ۳۱۷ هزار میلیارد تومان درآمد پیش‌بینی شده است که از این مقدار بیش از ۲۴۷ هزار میلیارد تومان را درآمدهای مالیاتی تشکیل می‌دهند. این در حالی است که در سال جاری رقم درآمدهای مالیاتی در لایحه بودجه ۱۹۵ هزار میلیارد تومان پیش‌بینی شده بود. در واقع درآمدهای مالیاتی در سال ۱۴۰۰ چیزی حدود ۵۲ هزار میلیارد تومان یا به عبارتی ۲۲ درصد افزایش خواهد داشت. طبیعتاً افزایش حدود ۲۶ درصدی درآمدهای مالیاتی با توجه به نرخ تورم موجود در اقتصاد کشور، عدد چندان قابل توجهی به شمار نیامده و نشان‌دهنده عدم اصلاح ساختاری بودجه در حوزه مالیات‌هاست. درآمدهای مالیاتی در بودجه شامل مالیات اشخاص حقوقی، مالیات بر درآمدها، مالیات بر ثروت، مالیات بر واردات و مالیات بر کالاها و خدمات است که در این میان، میزان مالیات اشخاص حقوقی ۵۸ هزار میلیارد تومان، مالیات بر درآمدها ۴۸ هزار میلیارد تومان، مالیات بر ثروت ۲۳ هزار میلیارد تومان، مالیات بر واردات ۲۲ هزار میلیارد تومان و مالیات بر کالاها و خدمات ۹۴ هزار میلیارد تومان پیش‌بینی شده است. با این حساب می‌توان مالیات دریافتی بر کالاها و خدمات را با سهمی حدود ۴۰ درصد عمده‌ترین درآمد مالیاتی کشور در سال ۱۴۰۰ دانست. البته نسبت این اعداد در بودجه سال جاری متفاوت بوده است؛ به گونه‌ای که در بودجه سال ۱۳۹۹ میزان مالیات اشخاص حقوقی ۴۴ هزار میلیارد تومان، مالیات بر درآمدها ۳۲ هزار میلیارد تومان، مالیات بر ثروت ۶۹۰۰ میلیارد تومان، مالیات بر واردات ۲۰ هزار میلیارد تومان و مالیات بر کالاها و خدمات ۹۳ هزار میلیارد تومان پیش‌بینی شده بود. اعدادی که نشان‌دهنده افزایش قابل توجه مالیات بر درآمدها و مالیات بر ثروت در بودجه ۱۴۰۰ در مقایسه با سال جاری است. با این تفاسیر، درآمدهای پیش‌بینی شده در لایحه بودجه ۱۴۰۰ نسبت به بودجه ۱۳۹۹ به عبارتی مالیات‌های اشخاص حقوقی، درآمدها، ثروت، واردات و کالا و خدمات، به ترتیب ۱۴ هزار میلیارد تومان، ۱۶ هزار میلیارد تومان، ۱۵ هزار و ۹۰۰ میلیارد تومان، ۲۰۰۰ میلیارد تومان و ۱۰۰۰ میلیارد تومان افزایش یافته که در این بین مالیات بر درآمدها بیشترین افزایش را داشته است. مقایسه سهم درآمدهای مالیاتی به کل بودجه نشان می‌دهد، در لایحه بودجه ۱۴۰۰ نه تنها اقدامی برای اصلاح ساختار بودجه و نظام مالیاتی صورت نگرفته است، بلکه وضعیت نسبت به سال‌های گذشته نیز بدتر شده است.

بودجه عمرانی همچنان مهجور

نگاهی به جزئیات لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ نشان می‌دهد، در بخش مصارف ۱۰۴ هزار میلیارد تومان برای طرح‌های عمرانی و ۱۰۰ هزار میلیارد تومان برای بازپرداخت اوراق سررسید شده و تعهدات مالی پیش‌بینی شده است. درباره بودجه‌های عمرانی باید گفت، عموماً در سال‌هایی که کشور با کسری بودجه مواجه می‌شود بخش قابل توجهی از بودجه عمرانی مصوب تخصیص نیافته و عملاً محقق نمی‌شود؛ چرا که در هنگام کسری بودجه اولین بودجه‌ای که قربانی کسری بودجه می‌شود، بودجه‌های عمرانی است، موضوعی که در سال جاری نیز شاهد آن هستیم.

سهمی که ۲۰ درصد ماند

دولت در لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ سهم صندوق توسعه ملی از منابع حاصل از صادرات نفت و میعانات گازی و خالص صادرات گاز را بدون تغییر ۲۰ درصد پیش‌بینی کرده است. این در حالی است که بر اساس قانون برنامه ششم توسعه سهم صندوق توسعه ملی از درآمدهای نفتی در سال ۱۴۰۰ باید به ۳۸ درصد می‌رسید! ولی دولت مانند امسال پیشنهاد داده که سهم این صندوق صرفاً ۲۰ درصد باشد و ۱۸ درصد مابقی سهم صندوق توسعه به دولت قرض داده شود. این در حالی است که با افزایش سالیانه سهم صندوق توسعه ملی از درآمدهای نفتی قرار بود وابستگی بودجه به نفت کاهش پیدا کند.

خبری از واردات خودرو نیست

دولت در لایحه بودجه سال آینده ۲ هزار میلیارد تومان درآمد از محل حقوق ورودی خودرو در نظر گرفته است که در نگاه اول به معنای آزاد شدن واردات خودرو به کشور است. این در حالی است که در لایحه بودجه سال‌های ۱۳۹۸ و ۱۳۹۹ به علت ممنوعیت واردات خودرو، دولت درآمدی از محل حقوق ورودی خودرو لحاظ نکرده بود؛ چرا که واردات خودرو به کشور از سال ۱۳۹۷ به علت محدودیت منابع ارزی ممنوع شده بود. بررسی‌های خبرنگار صبح صادق نشان می‌دهد بنا نیست واردات خودرو آزاد شود؛ چرا که طبیعتاً کشور در وضعیت جنگ اقتصادی مازاد ارزی برای انجام این کار ندارد؛ بلکه صرفاً بناست خودروهای دپو شده در گمرک که در سال‌های گذشته ثبت سفارش شده و وارد کشور شده بودند از گمرک آزاد شوند که تعداد آنها بین ۳ تا ۴ هزار خودرو تخمین زده می‌شود.

چند نکته

دولت در لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ بیش از ۲ هزار و ۷۳۴ میلیارد تومان درآمد از محل مالیات بر مصرف سیگار پیش‌بینی کرده است. همچنین، برای خانوارهای فاقد مسکن که صاحب فرزند سوم شوند، وام ۷۰ میلیون تومانی با بازپرداخت ۲۰ ساله در نظر گرفته است. بر اساس لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ دولت می‌تواند از افرادی که خارج از الگوی مصرف آب استفاده می‌کنند، ۲۰ هزار تومان اضافه‌تر در هر مترمکعب دریافت کند. طبق بند «د» تبصره ۱۸ لایحه بودجه ۱۴۰۰، وزارت نفت مجاز است تا سقف ۸۰۰ میلیارد تومان از منابع داخلی خود را در راستای حمایت از ساخت داخل کمک بلاعوض کند.

افزایش‌های عجیب

بودجه جاری نهاد ریاست‌جمهوری طی سال‌های ۱۳۹۲ تا ۱۴۰۰ حدود ۸۳۹ درصد افزایش یافته است. بودجه جاری نهاد ریاست‌جمهوری در سال ۱۳۹۲ حدود ۵۰ میلیارد تومان بود. این در حالی است که دولت در لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ رقم آن را ۴۶۹ میلیارد تومان تعیین کرده است. این در حالی است که طی این زمان بودجه مجلس فقط ۱۵۳ درصد رشد کرده است! براساس جزئیات بودجه سال ۱۴۰۰، مرکز بررسی‌های راهبردی یا همان بررسی‌های استراتژیک ریاست‌جمهوری که حسام‌الدین آشنا مدیریت آن را بر عهده دارد، در سال آینده ۵/۱۲ میلیارد تومان بودجه دریافت خواهد کرد. گفتنی است، بودجه این مرکز درحالی سال آینده ۵/۱۲ میلیارد تومان خواهد بود که در شروع دولت روحانی این میزان حدود ۳ میلیارد تومان بوده است. در قانون بودجه سال ۱۳۹۲ اعتبارات هزینه‌ای نهاد برنامه‌ریزی دولت، یعنی سازمان برنامه و بودجه فقط ۶۰ میلیارد تومان بود که طی این سال‌ها با رشد چشمگیر مواجه شده و رقم اعتبارات هزینه‌ای این سازمان در لایحه بودجه سال آینده ۴۱۳ میلیارد تومان لحاظ شده است که به معنای رشد ۵۸۸ درصدی بودجه جاری سازمان برنامه و بودجه طی سال‌های ۱۳۹۲ تا ۱۴۰۰ است. دولت در لایحه بودجه ۱۴۰۰ هزینه‌های جاری را ۶۳۷ هزار میلیارد تومان در نظر گرفته که نشان از رشد ۴۶ درصدی آن نسبت به بودجه سال ۱۳۹۹ دارد. همچنین این رشد ۴۶ درصدی بالاترین رشد در ۱۵ سال گذشته به شمار می‌رود. رشد بودجه عمومی دولت در سال ۱۴۰۰ نسبت به سال ۱۳۹۹ معادل ۴۳ درصد و رشد بودجه شرکت‌های دولتی، بانک‌ها و مؤسسات انتفاعی وابسته به ۸/۷ درصد است. نسبت بودجه عمومی دولت به تولید ناخالص داخلی در سال ۱۳۹۹ معادل ۱۷ درصد است که در سال ۱۴۰۰ به ۲۲ درصد افزایش می‌یابد. اعتبارات هزینه‌ای سال ۱۴۰۰ نیز معادل ۶۳۷ هزار میلیارد تومان برآورد شده است که رشدی معادل ۴۶ درصد را نسبت به رقم مصوب سال ۱۳۹۹ نشان می‌دهد. به این ترتیب کسری تراز عملیاتی بودجه از حدود ۱۷۴/۲ هزار میلیارد تومان مصوب سال ۱۳۹۹ به ۳۱۹/۴ هزار میلیارد تومان افزایش می‌یابد.

آخرین تیر بی‌تدبیری

یاسر رخشان
دکترای اقتصاد سنجی

«مالیات» به مثابه ابزاری برای تأمین مالی دولت و نیز توازن افق درآمدی جامعه از دیرباز مورد تأکید حکومت‌ها بوده است. فی‌الواقع جامعه پویا از دیدگاه علم اقتصاد، جامعه‌ای است که میزان مشارکت مردم و بنگاه‌های اقتصادی در پرداخت مالیات داوطلبانه قابل توجه باشد و از منظر اقتصاد توسعه هرچه رویکرد تأمین مالی دولت از درگاه مالیات به سمت روش‌های دیگر تأمین مالی گرایش پیدا کند، آن جامعه از نظری توسعه نیافته تلقی می‌شود. از صدر اسلام نیز شریعت با وضع انواع مالیات‌های اسلامی اعم از خمس، زکات، فطریه، جزیه و خراج مهر تأیید دیگری بر این اصل انکارناپذیر زده و تأکید حکمرانان اسلامی بر دریافت مالیات‌های شرعی حتی به صورت جبری همواره در زمان برخی از خلفا در تاریخ صدر اسلام مشاهده شده است. با این همه وضع مالیات هم از نظر کیفی و هم از نظر کمی تابع شرایطی است که در اقتصاد بخش عمومی از آنها با عنوان اصل عدالت و انصاف یاد می‌کنیم. در حقیقت همان‌گونه که در اصول اقتصادی همواره به دنبال نقطه بهینه و کارایی در همه متغیرها اعم از مصرف، سرمایه‌گذاری، تولید و... هستیم، تعیین نرخ بهینه مالیات و شرایطی که فعال اقتصادی ملزم به پرداخت مالیات است نیز مورد علاقه و اصرار متخصصان علم اقتصاد نوین است؛ چراکه اگر نتوان آن نقاط بهینه منظور را تعیین کرد، چه بسا سیاستگذار در نایل شدن به اهداف مد نظر در بلندمدت ناکام بماند و اقتصاد و حتی کشور به سمت تباهی و قهقرا برود. این موضوع در عین سادگی آنچنان اهمیتی دارد که حتی حضرت علی(ع) در نامه‌ای که به مالک اشتر می‌نویسد به ایشان امر می‌فرمایند، در دوران خشکسالی از زارعان مالیات (خمس و زکات) نستانند؛ چرا که هم موجب ناخرسندی خداوند متعال خواهد بود و هم سبب تنگدستی مردم (اصل انصاف) شده و هم اینکه در سالیان بعد سبب کاهش درآمد مالیاتی حکومت می‌شود. در واقع حضرت علی(ع) حدود ۱۴۰۰ سال قبل به مفاهیم اقتصادی پایه و نرخ مالیاتی اشاره داشتند و توصیه ایشان این بود که در زمان‌هایی که کشاورز با خشکسالی مواجه شده است، با دریافت نکردن مالیات به نحوی سبب افزایش سرمایه‌گذاری و سطح کشت کشاورز در سنوات بعدی شده که افزایش درآمد مردم و به تبع آن افزایش درآمد مالیاتی حکومت اسلامی را به دنبال خواهد داشت. همچنین «آرتر لافر» اقتصاددان برجسته نیز در قرن بیستم با ارائه تئوری منحنی لافر به بیانی دیگر قاعده فوق‌الذکر را تبیین و ثابت کرد برای سطح معینی از درآمد (پایه مالیاتی) با افزایش نرخ مالیات، درآمد مالیاتی دولت افزایش می‌یابد و تا نقطه‌ای این افزایش ادامه دارد و از آنجا به بعد کاهش می‌یابد. در حقیقت رابطه بین نرخ مالیات و درآمد مالیاتی از ابتدا مستقیم و سپس خنثی و در نهایت معکوس خواهد بود. با این حال این اصول مسلم علم اقتصاد در هیچ یک از شعبات اقتصادی ایران رعایت نمی‌شود و هیچ یکی از مالیات‌های وضع شده بر فعالان اقتصادی با قواعد گفته شده همخوانی ندارد که عمده دلایل آن را می‌توان در ماهیت پوپولیستی برخی دولت‌ها و بی‌انضباطی شدید مالی آنها و همچنین نداشتن اعتقاد و درک واقعی به تئوری‌های اقتصادی است. فشار تحریم‌ها و پیامدهای کرونا از یک‌سو و بی‌انضباطی مالی، ضعف نظارتی، ناکارآمدی اقتصادی و ناتوانی دولت سبب شد دولت به یک سری تدابیر غیر علمی اقتصادی روی بیاورد. دولت در سال ۱۳۹۹ با یک کسری بودجه ۲۰۰ هزار میلیاردی مواجه بود که برای جبران آن به جای استفاده از ابزارهای علمی سراغ آربیتراژ سکه، دلار و خودرو و در اقدامی نوین حمایت غیر منطقی از بورس رفت. تمام راهکارهای کوتاه‌مدت فوق نتیجه‌ای جز فرو بردن دست در جیب مردم نداشت و عایدی جز افزایش تورم و تعمیق رکود تورمی برای اقتصاد ملی به دنبال نداشت. در این رهگذر البته بودند افرادی که از رانت اطلاعاتی دولتی برخوردار بودند و شب حادثه با یک سود چند میلیاردی از سهم خارج شدند؛ اما بیچاره سهامداران خرد! این بی‌تدبیری‌ها البته به اینجا ختم نشده؛ بلکه کشاورزان را به عنوان یک قشر بدون پشتوانه سیاسی و مظلوم بیش از سایر قشرها به زحمت انداخته است؛ به گونه‌ای که در تابستان گذشته ابتدا با آزادسازی قیمت کلیه نهاده‌های کشاورزی یک تورم ۱۵۰ درصدی را به تولید این بخش اعمال کرده و سپس با قیمت‌گذاری محصولات کشاورزی آن هم با نرخی بسیار پایین‌تر از قیمت وارداتی و بسیار کمتر از هزینه‌های تمام شده تولید گویی به یک معامله دو سر سود پرداخته است. تیم اقتصادی دولت در اقدامی دیگر البته کشاورزان را به حال خود رها نکرده و با تقدیم لایحه اصلاح مالیات‌های غیرمستقیم به دنبال حذف معافیت‌های مالیاتی بخش کشاورزی است، آن هم در شرایطی که تصمیمات گذشته دولت سودی را برای کشاورزان باقی نگذاشته که حال بخواهند از تتمه درآمد کشاورزان مالیات اخذ کنند. این تصمیم غیر علمی در شرایطی است که هنوز در این کشور هستند افراد و اقشاری که با داشتن درآمدهای میلیاردی، ریالی مالیات پرداخت نمی‌کنند و بنابراین اگر دولت محترم واقعاً به دنبال اصلاح قانون مالیات‌های غیرمستقیم است، آنقدر راه نرفته و کار نکرده وجود دارد تا نوبت به کشاورزان برسد! بنابراین وضع مالیات بر یک بهره‌بردار اقتصادی زمانی توجیه خواهد داشت که برای ایشان سودی باقی مانده باشد؛ اما با وضعیت امروز جامعه ما که کشاورزان تماماً دچار توهم پولی بوده و از اصل سرمایه خود ارتزاق می‌کنند، دیگر وضع مالیات بر این قشر زحمتکش فاقد هرگونه توجیه علمی خواهد بود، ضمن اینکه هم اکنون کشور به دلیل ضعف قانون یا اجرای ناقص قانون با فرار مالیاتی قابل توجهی مواجه است و بسیاری از اشخاص حقیقی و حقوقی به لطایف‌الحیلی از پرداخت مالیات اجتناب می‌کنند که می‌توان با اخذ مالیات از ایشان سبب بهبود اوضاع مالی کشور شد.

یادداشت

تورم برای دهک‌های پایین بیشتر است

میثم مهرپور
دبیر گروه اقتصاد

در آخرین آمار اعلام شده از سوی مرکز آمار، نرخ تورم نقطه به نقطه در آبان ماه ۱۳۹۹ به ۴۶/۴ درصد رسید. این در حالی است که افزون بر اعلام نرخ عمومی تورم، نرخ تورم برای دهک‌های گوناگون درآمدی (دهک یک تا ده) نیز به صورت مجزا منتشر می‌شود. بر همین اساس، نرخ تورم برای دهک اول ۴۶ و برای دهک دهم ۵۸ درصد اعلام شده است.

این موضوع به این معناست که نرخ عمومی یا نرخ کل تورم برای دهک دهم (ثروتمند) حدود ۱۲ درصد از دهک اول (فقیر) بیشتر است. تا این جای کار مسئله طبیعی است؛ اما زمانی که نرخ تورم گروه‌های کالایی را بررسی می‌کنیم، موضوع کاملاً متفاوت بوده و در گروه کالایی خوراکی‌ها و آشامیدنی‌ها نرخ تورم برای دهک اول بالاتر از دهک دهم است؛ یعنی در این بخش فشار تورم روی دهک‌های پایین جامعه بیشتر از دهک‌های بالا و برخوردار است.

تورم فقرا زمانی از ثروتمندان بیشتر می‌شود که عمده بار تورمی روی کالاهای مربوط به مواد غذایی، خوراکی‌ها و آشامیدنی‌ها باشد؛ چرا که دایره کالاهای مورد استفاده ثروتمندان بسیار وسیع‌تر از فقراست. نکته جالب و البته نگران‌کننده در اعلام آمار نرخ تورم نقطه‌ای آبان ماه، پیشی گرفتن نرخ تورم کالاهای خوراکی در دهک اول نسبت به دهک دهم (طبقه برخوردار جامعه) است.

از آنجا که دهک برخوردار جامعه (دهک‌های ۸، ۹ و ۱۰) با توجه به درآمد و امکانات بیشتر سبد مصرفی بزرگ‌تری دارند و مواردی چون تفریحات، سفر، آموزش، پوشاک و... سهم قابل توجهی در سبد مصرفی این دهک دارد؛ اما در دهک اول تا سوم این سبد مصرفی کوچک‌تر بوده و عموماً به الزامات زندگی، از جمله مسکن و خوراک محدود است.

در حال حاضر، تورم خانوارهای فقیر ۱۱ درصد بیشتر از خانواده‌های ثروتمند شده است. تورم نقطه‌ای آبان ماه در حالی ۴۶ درصد بیان شده که این تورم در بخش کالاهای غیر خوراکی و خدمات برای دهک دهم ۶۰ درصد، اما برای دهک اول یعنی فقیرترین دهک حدود ۳۱ درصد بوده است؛ یعنی افزایش قیمت در کالاهای غیر خوراکی و خدمات برای دهک ثروتمند جامعه هزینه بیشتری به همراه داشته است.

اما ماجرا در کالاهای خوراکی متفاوت است. تورم نقطه‌ای آبان ماه در خوراکی‌ها و آشامیدنی‌ها برای دهک اول، یعنی فقیرترین دهک جامعه حدود ۶۳ درصد است؛ اما برای دهک دهم، یعنی ثروتمندترین دهک جامعه ۵۲ درصد است.

این موضوع به معنای ایجاد فشار مضاعف تورمی بر دهک‌های پایین جامعه است؛ چرا که در یک سال اخیر شاهد افزایش شدید قیمت‌ها در گروه مواد خوراکی و مسکن به عنوان دو گروه کالایی بوده‌ایم که سهم بسیار بالایی در سبد مصرفی خانوارهای فقیر جامعه دارند.

تأملی بر روایت‌های تحریف‌آمیز از مذاکرات هسته‌ای و نقش رهبری در آن

آمریکا هیچ‌گاه قابل اعتماد نبوده است!

فتح‌الله پریشان
کارشناس سیاسی

محمدجواد ظریف، وزیر محترم امور خارجه کشورمان در مصاحبه اخیرش با مؤسسه فرهنگی «آرمان مدیا» در برنامه اینترنتی «عصر حیرت» که از کانال یوتیوپی آن پخش شد، درباره مذاکرات مسقط می‌گوید: «مذاکرات در مسقط با دستور رهبری شروع شد. احمدی‌نژاد مخالف مذاکرات مسقط بود. دوستانی که با برجام مخالفند با شروع مذاکرات در مسقط(عمان) هم مخالف بودند. مذاکرات در مسقط توسط دولت روحانی شروع نشد، به‌رغم مخالفت آن دوستان، با دستور رهبری در زمان دولت احمدی‌نژاد شروع شد.» وی در ادامه با ادبیاتی تعجب برانگیز تأکید می‌کند: «اینکه مذاکرات مسقط قبلا انجام شده بود، نشان از این دارد که رهبری تحت فشار نبودند. به‌نظرم برخی بزرگ‌ترین توهین‌ها را به اسم حمایت از رهبری به ایشان می‌کنند. رهبری که در برابر آمریکا ایستاده چطور ایشان می‌تواند مرعوب منِ ظریف یا دولت یازدهم شود؟ کسانی که با برجام مخالف بودند با مذاکرات مسقط هم مخالف بودند. به‌رغم دستور رهبری کارشکنی کردند. یک سال فرصت‌سوزی کردند.»

این بیان ظریف در واقع، خاک پاشیدن بر روی آفتاب است، در حالی که مواضع و سخنان رهبری و راهبرد هسته‌ای نظام جمهوری اسلامی ایران همانند «آفتاب آمد دلیل آفتاب» هنوز در دسترس همگان وجود دارد و بسیار روشن و قابل رجوع است و اساساً بر خلاف القای ایشان از مذاکرات مسقط- البته به روایت ایشان نقدهایی وارد است که در همین یادداشت به برخی از آنها اشاره خواهد شد- تا زمانه منتهی شده به برجام و حتی بازی‌سازی جدید برای طرح مذاکرات تازه و سلسله برجام‌های جدید در شرایط کنونی، مواضع و دیدگاه‌های رهبری بر اساس موازین اسلامی و لحاظ منافع و مصالح کلان ملت بر خط سیری مشخص و چارچوبی قابل فهم برای همگان اعلام و بر آنها اصرار شده است. جای تعجب از نحوه تحلیل وزیر محترم امور خارجه و رئیس دستگاه دیپلماسی جمهوری اسلامی این است که اساس بیان رهبری را ادراک نکرده و این گونه می‌خواهند امروز که زمان پاسخ دادن و وارسی عملکردهاست، با گفتن اینکه رهبری در جریان بوده و همواره حامی و مطلع از مذاکره بوده‌اند، به فرافکنی مسئولیت‌ها بپردازند.

بدون رودربایستی تحریف آقای ظریف آنجاست که «مجوز» رهبری به آقای صالحی در زمانه دولت اسبق را حمل به «دستور» می‌کند؛ انگار که آن مذاکرات ابتکار و خواست مستقیم رهبری بوده و حال آنکه رهبر معظم انقلاب در آن زمان نیز- درست مانند دوره روحانی- با خواست وزیر خارجه وقت(صالحی) و به عنوان تجربه و درس اجازه دادند.

گفتنی است آقای صالحی، در دولت اصلاحات، نماینده ایران در آژانس و همچنین مشاور وزیر خارجه وقت(خرازی) بود. او همچنین در دولت روحانی، به عنوان معاون رئیس‌جمهور و رئیس سازمان انرژی اتمی منصوب شد و در مذاکرات برجامی حضور داشت. وی در این میان، مورد اعتماد احمدی‌نژاد قرار گرفت و پس از ماجرای عزل ناگهانی متکی، از سوی احمدی‌نژاد به عنوان وزیر خارجه منصوب شد.

آقای صالحی اولاً در کتاب خاطرات خود خاطرنشان می‌کند که برزیل و ترکیه براساس توصیه آمریکایی‌ها (دولت اوباما) برای تبادل سوخت با ایران، به تهران آمده بودند؛ اما دولت آمریکا زیر قول و قرارش زد که موجب ناراحتی رؤسای جمهور ترکیه و برزیل هم شد.

ثانیاً وی در مصاحبه‌های متعدد تصریح می‌کند: «مذاکرات با آمریکا در مسقط با یادداشت شفاهی مشاور سلطان قابوس کلید خورد. در اواسط سال ۹۰ پس از دریافت نامه سلطان قابوس وقت ملاقات خصوصی از حضرت آقا گرفتم. ایشان در این دیدار به بدعهدی‌ها و عداوت‌های آمریکا با ایران اشاره کردند. خدمت مقام معظم رهبری گفتم از باب اتمام حجت اجازه مذاکره با آمریکا را صادر بفرمایید؛ مقام معظم رهبری هم بزرگواری کردند و فرمودند؛ با مذاکرات مخالفتی ندارم. ایشان چهار شرط را برای مذاکره با آمریکا مطرح کردند. یکی از شروط این بود که این مذاکره در سطح پایین‌تر از وزیر امور خارجه انجام گیرد؛ یعنی وزرای خارجه دو کشور با هم ملاقات نداشته باشند. دیگر اینکه، مذاکره برای مذاکره نباشد، مثل مورد ۱+۵ که سال‌ها مذاکره کردیم و بعد بخواهند سوءاستفاده کنند. دیگر اینکه مذاکره فقط در خصوص مسائل هسته‌ای باشد نه در خصوص روابط سیاسی و مانند آن. چهارم اینکه رئیس جمهور، هماهنگ‌کننده مسیر مذاکره باشد.

صرف‌نظر از ماجرای مذاکره مسقط، آنچه در گفت‌وگوی اخیر آقای ظریف از سوی مصاحبه‌کننده و مصاحبه‌شونده مسکوت مانده، عبرت‌ها و خسارت‌های هنگفت برجام، با وجود هشدارها و انذارهای پیشاپیش رهبری از جمله درباره ضرورت اعتماد نکردن به آمریکاست که متأسفانه از سوی برخی اعضای تیم مذاکره‌کننده رعایت نشد. رهبری اگر به درخواست مسئولان وقت برای مذاکره در مسقط با چهار شرط مجوز دادند نه دستور!، در برجام ۹ شرط گذاشتند. آقای ظریف! دولت کدام یک از این شروط را رعایت کرد؟!

واقع امر این است که مذاکرات هسته‌ای یکی از دشوارترین و پیچیده‌ترین مذاکرات در روابط بین‌الملل به شمار می‌رود و موفقیت‌های نسبی هم در انعقاد برجام با همه ضعف‌ها و نقایصش داشته؛ اما آمریکایی‌ها با عمل نکردن به تعهدات خود در زمان دولت طرف واضع قرارداد، یعنی باراک اوباما و خروج و تیر خلاص به برجام در زمان ترامپ، درستی و حکمت بیانات رهبری در خصوص بی‌اعتمادی به آمریکا و ضرورت اخذ تضامین حقوقی قابل طرح در محاکم حقوقی بین‌المللی را ثابت کرد. باید از آقای ظریف پرسید که تضمین بودن امضای جان کری به تعبیر ایشان چه حاصلی برای کشور داشت؟! مگر رهبری به دولت توصیه نکردند شروط ۹ گانه ایشان و سایر شروطی را که در همان مقطع مجلس و شورای عالی امنیت ملی که رئیسش همین آقای روحانی بود، حتماً لحاظ کنند و به مذاکره بپردازند؟! چرا که آن شروط حافظ عزت و اقتدار ایران بود؛ اما متأسفانه دولت تدبیر و امید و دستگاه تحت امر شما این گونه عمل نکرد.

بله عناصر مشی رهبر معظم انقلاب در مذاکرات هسته‌ای مشخص بود و می‌توان آنها را در چند عبارت خلاصه کرد؛ بی‌اعتمادی به غرب، تجربه بودن برجام و حمایت از مذاکره‌کنندگان هسته‌ای. اما این خواسته آقای ظریف و دولت متبوع‌شان بود که گفتند ما زبان مذاکره بلد هستیم و می‌توانیم حقوق ملت ایران را بدون درگیری استیفا کنیم؛ آیا توانستند؟! البته قطعا تلاش خوبی به مثابه یک الگوی مذاکراتی قابل رجوع و آموزش به دیپلمات‌های جوان شد، اما طرف مقابل اهل نبود؛ وحشی و غره به قدرت بود و احساس می‌کرد می‌تواند ایران را با مذاکره و تحریم و امروز با ترور و تحریف به تابعیت و پیروی از خود وادارد.

اتفاقاً، کانون بحث انقلابیون با آقای ظریف و دوستان‌شان همین است که حالا که حریف به هیچ صراطی مستقیم نیست و هر راهی را نیز به رویت می‌بندد باید چگونه مواجه کرد؟ رویکرد انقلابی قائل به قدرتمند شدن و ایستادگی است؛ راهی که در این چهل سال جواب داده، الان نیز جواب می‌دهد. آیا وزیر امور خارجه جمهوری اسلامی سزاوارتر نیست که این نگاه را هم بشناسد و هم در راستای عملیاتی‌سازی آن در عرصه بین‌المللی و دفاع از حقوق ملت ایران در این عرصه پیچیده باشد. اما گاهی از شناخت وی درباره آمریکا انگشت تحیر به دندان می‌گزیم. چرا که او بارها در سخنرانی‌های مختلف و از جمله این گفت‌وگو «بینش زیاده‌خواهانه آمریکا» را عامل شکست معاهداتی دانسته که یک طرفش آمریکا بوده است اما چرا مجدداً به آمریکا اعتماد می‌کند؟! آیا نتایج مذاکرات مسقط، مذاکرات با تروئیکای اروپایی به نمایندگی از جامعه جهانی در دهه هشتاد، معاهداتی چون سعدآباد و پاریس در دوران تصدی روحانی بر امورات هسته‌ای کافی نبود؟ آیا بی‌ثمری برجام پس از ۲۳ ماه مذاکره و سپری شدن حدود شش سال از انعقاد برای شناخت آمریکا کافی نیست که عده‌ای امروز مجدد به تبلیغات روانی و رسانه‌ای متوسل شده، با تطهیر و بزک تازه آمریکا مبتنی بر اینکه «بایدن غیر از ترامپ» است، ساز ناکوک برجام جدیدی را کوک می‌کنند. این بار باید چه برگه‌هایی را روی میز مذاکره آمریکایی گذاشت؟ البته هم بایدن و هم تیم جدیدش از جمله جک سالیوان، مشاور امنیت ملی تازه معرفی شده بایدن به این سؤال جاب داده‌اند؛ باقی مانده قدرت دفاعی، موشکی و عقبه راهبردی منطقه‌ای جمهوری اسلامی! از آقای ظریف باید پرسید که ترور نمادهای شاخص این مؤلفه‌های قدرت، یعنی شهید سلیمانی نماد نفوذ منطقه‌ای جمهوری اسلامی، فخری‌زاده و دیگر شهدای هسته‌ای و دفاعی را چگونه تحلیل می‌کند؟ جز اینکه راهبرد اصلی آمریکا، مهار و کنترل قدرت ایران و مانع از اقتدار علمی آن را در دستور کار گذاشته است و از همه ابزارها از جمله افشای اسناد هسته‌ای ما از سوی بازرسان آژانس بین‌المللی، جنگ اقتصادی و شناختی و رسانه‌ای می‌خواهند به آن نائل بشوند.

آقای ظریف در جایی گفته بود که سیاست خارجی مسئله‌ای فراجناحی است، باید گفت کاملاً درست است و نگاه حزبی به این مسئله نابجاست؛ اما قرار دادن این موضوع به عنوان دستمایه‌ای برای جلوگیری از انتقادات علیه عملکرد تیم مذاکره و معاهده برجام موضوعیتی ندارد و در طی سال‌ها مذاکره بی‌ثمر و در نتیجه آن خدشه‌دار کردن گفتمان انقلاب اسلامی، مبنی بر گفتمان اقتدار و مخالفت با استکبار و نظم ساختگی جهانی و فرستادن پیام ضعف، تسلیم و سازشِ ناگزیر برای دشمنی که همواره کشور را تهدید می‌کند، به ضرر منافع و امنیت ملی تمام شده است. همچنین به گفته شهید بزرگوار محسن فخری‌زاده، امنیت ملی مسئله‌ای کاملاً حیاتی و خارج از رویکرد جناحین است. البته با تأکید رهبر معظم انقلاب، به منزله راهنما و راهبر این انقلاب، از این پس سازش و مذاکره فایده‌ای نخواهد داشت و حل مشکلات و البته مقابله با تحریم‌ها تنها با اهتمام و پیگیری جدی در درون کشور میسر است. البته طی این مسیر با انفعال و بی‌عملی و سوء تدبیر متولیان کنونی میسر نیست و لازم است از برساخته‌ها، اغواگری‌های تازه و ذهنیت‌پردازی‌های انتزاعی جریان تحریف در پروژه بزک مجدد آمریکا و کارگزار جدید عبور کرد. پادزهر این امر تبیین واقعیت‌های امیدبخش و حفظ و تقویت مؤلفه‌های قدرت صرفاً با رویکرد انقلابی است.

یادداشت

یک ترور با سناریوهای پی در پی

اکبر معصومی
کارشناس بین‌الملل

پس از گذشت دو هفته از ترور دانشمند هسته‌ای کشورمان دکتر فخری‌زاده که حاکی از عمق کینه و ناراحتی غرب و صهیونیست‌ها از اقتدار هسته‌ای و موشکی کشورمان بود، رصد رسانه‌های وابسته به صهیونیست‌ها نشان از پروژه ای فراتر از یک ترور دارد:

الف- توقف دانش هسته‌ای: اهمیت فناوری هسته‌ای در دنیای امروز به حدی است که قدرت‌های استکباری به هر نحو ممکن جلوی دسترسی دیگر کشورها را به آن سد می‌کنند. ترور، تحریم، تطمیع، پرونده‌سازی و اجماع‌سازی بین‌المللی و تهدید از جمله اقدامات استکبار در جهت محدودسازی فناوری هسته‌ای است. در چنین وضعیتی رژیم صهیونیستی سیاست غرب را در منطقه غرب‌آسیا دنبال می‌کند. ترور دانشمندان هسته‌ای مصر و عراق به دست صهیونیست‌ها مثال دقیقی در این زمینه است که اجازه تولید دانش هسته‌ای را به این کشورها ندادند. جمهوری اسلامی نیز با همین سیاست مواجه شد، البته تفاوتی که ایران با دیگر کشورها دارد، این است که دانش هسته‌ای در کشورمان بومی شده است و با ترور، تهدید و تحریم از بین نخواهد رفت.

ب- مخدوش‌سازی امنیت: در این زمینه دشمن دو هدف اساسی را دنبال می‌کند: نخست، زیر سؤال بردن امنیت کشورمان چرا که در جریان ترور دکتر فخری‌زاده، برخی درصدد القای اخلال در دستگاه امنیتی و اطلاعاتی کشور برآمده‌اند که در پاسخ به این ادعا می‌توان به چند نکته اشاره کرد: اولاً با پاسخی که صهیونیست‌ها و دیگر عناصر دخیل در ترور فخری‌زاده دریافت خواهند کرد، دیگر جرئت هزینه‌سازی علیه ملت ایران نخواهند داشت؛ پاسخی که قاطع و خارج از تخیلات دشمن است. صهیونیست‌ها که در مقابل گروه‌هایی مانند حزب‌الله و حماس ناتوانند، قطعا توان رویایی با قدرت جمهوری اسلامی ایران را نخواهند داشت. ثانیاً نزدیک ۲۰ سال است که سرویس‌های اطلاعاتی غرب به دنبال ترور دکتر فخری‌زاده بودند و پس از تلاش‌های بی‌ثمر فراوان توانستند به این هدف شومشان دست یابند.

هدف دوم دشمن، زیر سؤال بردن عملکرد نیروهای اطلاعاتی و امنیتی کشورمان است. بعد از ترور دکتر فخری‌زاده، برخی در خارج از مرزهای کشورمان، عملکرد نیروهای اطلاعاتی را زیر سؤال بردند. کافی است به برخی از موفقیت‌های اطلاعاتی و امنیتی کشورمان توجه کنیم که از آن جمله می‌توان به موارد زیر اشاره کرد: ایجاد امنیت کامل در جنوب شرق کشورمان و دستگیری عبدالمالک ریگی در آسمان، شکست داعش به دست ایران با داشتن سری‌ترین اطلاعات از اهداف این گروه تروریستی، دستگیری نیما زم که به ادعای خود، بعد از رئیس‌جمهور فرانسه از بالاترین سپر امنیتی برخوردار بود، دستگیری جمشید شارمهد سرکرده گروهک پادشاهی تندر، دستگیری حبیب اسیود سرکرده گروهک تروریستی الاحوازیه، خنثی‌سازی صدها عملیات تروریستی پیچیده در داخل کشورمان، گرفتن اطلاعات از وزیر و فرد نزدیک به نتانیاهو و صدها موفقیت دیگر که همگی نشان از توانایی بالای نیروی امنیتی و اطلاعاتی است.

دریچه

پایان زم و سرنوشت شبکه نفوذ

احسان امیری
خبرنگار

۲۲ مهر ماه سال ۹۸ سازمان اطلاعات سپاه با انتشار یک اطلاعیه رسمی خبر دستگیری «روح‌الله زم» سرکرده پایگاه و کانال فتنه‌انگیز «آمدنیوز» را به اطلاع افکار عمومی رساند و به چهار سال جنگ روانی این شبه رسانه علیه ملت ایران پایان داد. روح‌الله زم مؤسس و اداره‌کننده آمدنیوز در حالی گرفتار تور اطلاعاتی سربازان گمنام امام زمان(عج) در اطلاعات سپاه شد که به طور کامل تحت پوشش حفاظتی سرویس‌های اطلاعاتی غربی قرار داشت و دسترسی به وی از هر نظر ناممکن جلوه می‌کرد، با این حال پاسداران سبزپوش با طراحی یک عملیات پیچیده و تحیرآور زم را به تور اطلاعاتی خود انداخته و او را برای اجرای عدالت وارد کشور کردند.

عملیات دستگیری زم به دست سپاه را می‌توان یکی از شاهکارهای اطلاعاتی تاریخ چهل ساله انقلاب اسلامی دانست؛ چرا که این دستگیری افزون بر وارد کردن یک شوک بزرگ روانی به جریان رسانه‌ای ضد انقلاب و سرویس‌های اطلاعاتی حامی آنها، موجب شد تا افکار عمومی کشورمان از زبان زم به ماهیت سیاه رسانه‌های معاند ضد انقلاب پی برده و دیوار لرزان اعتماد آنها به رسانه‌های معاند فرو ریزد که این موضوع را می‌توان مهم‌ترین دستاورد شکار زم در حوزه جنگ نرم دانست.

برای درک بهتر این مسئله باید به این نکته توجه داشت که آمدنیوز در طول دوران فعالیت خود با اتخاذ شعار فریبنده «آگاهی، مبارزه و دموکراسی» و بهره‌گیری از رویکرد افشاگری علیه مسئولان، درصدد ایجاد شکاف بین توده‌های مردم و حاکمیت بود تا در پی تشدید شکاف‌ها و افزایش بی‌اعتمادی مردم به حکومت، زمینه بروز اعتراضات و خشونت‌های سیاسی سازماندهی شده در کشور فراهم شود. زم به لطف تخصص خود در حوزه رسانه و جنگ روانی و تکیه بر تکنیک شایعه‌پراکنی در طول دوران فعالیت آمدنیوز به مثابه مغز متفکر این رسانه معاند عمل می‌کرد و مأموریت کلیدی او طراحی و تولید شایعات تکان‌دهنده علیه ارکان کشور بود و در این مسیر هم هیچ خط قرمز اخلاقی و انسانی جلودارش نبود؛ به گونه‌ای که آمدنیوز به لطف شایعات محیرالعقول زم در اندک زمانی توانست به تریبون اصلی جبهه رسانه‌ای ضد انقلاب بدل شده و هزینه‌های زیادی را به کشور و ملت‌مان تحمیل کند؛ اما حال پس از گذشت بیش از یک سال از دستگیری وی سرانجام حکم اعدام زم تایید و او به دار مجازات آویخته شد. هر چند نقطه پایان زندگی زم با اعدام رقم خورد؛ اما باید به این نکته مهم توجه داشت که مرگ زم به منزله بسته شدن پرونده آمدنیوز نیست و خلاصه کردن آمدنیوز در زم یک خطای راهبردی است؛ زیرا عناصر نفوذی و خود فروخته زیادی در داخل و خارج کشور در جمع‌آوری اطلاعات و طراحی و اجرای جنگ روانی به آمدنیوز کمک می کردند که می‌توانند در آینده به خلق آمدنیوزهای جدید با تکیه بر همین افراد خودفروخته و نفوذی منجر شود و بار دیگر زحمت شکار آنها به دوش سبزپوشان سپاه بیفتد.

نماینده ولی فقیه در سپاه در مراسم گرامیداشت سردار شهید محسن فخری‌زاده

ترور نابودی دشمنان را تسریع می‌کند

مراسم گرامیداشت دانشمند هسته‌ای و دفاعی کشور پاسدار سرافراز انقلاب اسلامی شهید دکتر محسن فخری‌زاده با حضور جمعی از فرماندهان و مسئولان عالی‌رتبه نیروهای مسلح در میدان صبحگاه ستاد فرماندهی کل سپاه با رعایت دستورالعمل‌های بهداشتی برگزار شد.

به گزارش صبح صادق، حجت‌الاسلام والمسلمین حاجی‌صادقی در این مراسم با اشاره به چند نکته قرآنی، سخنانی ایراد کرد.

وی با بیان اینکه اقتدار و قدرت لازمه بقا و استحکام هر نظامی است و همه عقلا و همه نظام‌ها این باور را دارند که بدون قدرت و توانمندی نمی‌توان از امنیت، موجودیت و حقیقت یک نظام حفاظت کرد، اظهار داشت: صدور آیه واعدو لهم... بیان گر یک امر وجوبی است. این وجوب بنا به بیان برخی مفسرین قرآن همه عرصه‌های قدرت را شامل می‌شود.» وی گفت: «امروز دشمن از مقابله مستقیم ناتوان است و به ترور دست می‌زند؛ چون می‌داند که سرچشمه‌های قدرت و اقتدار در این نظام شخصیت‌های معنوی، ایمانی و عالم هستند و سردار عزیز دانشمند، شهید فخری‌زاده، این فخر کشور هر دوی این عوامل را داشت و تمام عمر انقلابی خود را در این مسیر خرج کرد و گمنام حرکت بزرگ خود را پیش برد.»

نماینده ولی‌فقیه در سپاه شهید فخری‌زاده را دارای یک جامعیت علمی در حوزه‌های هسته‌ای، دفاعی و سایر علوم دانست و افزود: «او در قدرت‌آفرینی برای انقلاب اسلامی سهم داشته و مجاهدت کرده و توانسته انقلاب را قدرتمند کند، پاداش چنین مجاهدت عظیمی به طور حتم چیزی جز این هدیه بزرگ الهی به او نبوده است و این شهادت بزرگ‌ترین هدیه به او بود که گمنام مجاهدت می‌کرد.» وی با یادکردی از دیگر شهیدان همچون حاج قاسم سلیمانی، خطاب به دشمنان گفت: «اینکه عزیزان ما پاداش خود را با عمل شقی‌ترین افراد زمان می‌گیرند مهم است، استکبار بداند که پستی و رذالت او ابزاری است برای به مقصد رساندن چنین افرادی؛ همانطور که ضربت شقی‌ترین فرد دوران امیرالمؤمنین(ع) بر فرق ایشان ندای «فزت و رب الکعبه» علی(ع) را بلند کرد.» نماینده ولی فقیه در سپاه گفت: «شهادت حاج قاسم‌ها، فخری‌زاده‌ها و حججی‌ها برای این انقلاب حیات‌بخش بوده و برای خود آن عزیزان به سعادت رسیدن، اما نتیجه آن سقوط مستکبران و عاملان و آمران این امر است. دشمن باید بداند این شهادت‌ها برای ما حیات‌بخش است.»

حجت‌الاسلام والمسلمین حاجی‌صادقی در پایان تأکید کرد: «دشمنان با به شهادت رساندن سنگرنشینان انقلاب اسلامی، نمی‌توانند حرکت انقلاب را متوقف کنند؛ بلکه بالعکس نابودی خود را تسریع می‌کنند.»

چمران عرصه تعلیم و تربیت

نوید کمالی
روزنامه نگار

سردار سرلشکر شهید عبدالرسول استوار محمودآبادی، از فرماندهان هشت سال دفاع مقدس و هم‌رزم شهید سپهبد حاج قاسم سلیمانی، سرانجام پس از عمری مجاهدت در عرصه دفاع و پاسداری از وطن و حرم و تحمل سال‌ها درد عوارض شیمیایی به درجه رفیع شهادت نائل شد. این شهید بدون مرز در طول چهار دهه خدمت صادقانه خود در رأس مسئولیت‌های کلیدی متعددی قرار داشت که آخرین آن مسئولیت راهبردی پیشبرد ساختار تعلیم و تربیت انقلاب اسلامی در قالب «مدارس راهیان کوثر» سپاه پاسداران بود. شهید استوار محمودآبادی از خصایص و ویژگی‌های متعدد اخلاقی و معنوی بهره‌مند بود؛ اما آنچه در این مختصر یادداشت مورد نظر و توجه نگارنده است، خصلت‌ها و ویژگی‌های ارزشمند و مثال‌زدنی آن شهید بزرگوار در عرصه مدیریت و درک بهنگام نیازمندی‌های روزآمد انقلاب اسلامی در حوزه مقابله با جنگ نرم و خاصه عرصه تعلیم و تربیت است؛ چراکه باتوجه به قرار داشتن نظام اسلامی در مقطع سرنوشت‌سازی از مواجهه و رویارویی همه‌جانبه با استکبار جهانی و در رأس آن آمریکا، بیش از هر زمانی جبهه انقلاب نیازمند به‌کارگیری الگوها و روش‌های آفندی و پدافندی جدید در مقابل دشمن است و قطعاً بیان یک نمونه و الگوی عینی می‌تواند به پیشبرد بهتر مأموریت‌های انقلاب اسلامی در سطح داخلی و فرامرزی کمک شایانی کند؛ از این رو در ادامه به بخشی از خصلت‌های مدیریتی شهید والامقام حاج رسول استوار اشاره می‌شود:

درک بهنگام نیازمندی‌های انقلاب اسلامی

شهید استوار بخش زیادی از عمر خود را وقف دفاع از انقلاب اسلامی در عرصه‌های سخت و نیمه سخت کرده و بارها تا مرز شهادت پیش رفته بود و به دلیل ابتکارات و دستاوردهای خویش، یکی از نخبگان نظامی برجسته کشور به شمار می‌آمد؛ اما این مهم موجب نشد که وی با ظرفیت‌های پرشمارش محدود به حوزه سخت و نیمه سخت باقی بماند، بلکه وی با درک شرایط روز انقلاب اسلامی و نیازمندی شدید جبهه انقلاب به تقویت زیرساخت‌های قدرت نرم، فداکارانه با رد بسیاری از مسئولیت‌های پیشنهادی، وارد عرصه تعلیم و تربیت شده و خود را وقف پیاده‌سازی الگوی تحول در نظام آموزشی کشور کرد که ماحصل آن ساخت و توسعه صدها مدرسه در سراسر کشور و به ویژه مناطق محروم و کم برخوردار است.

روحیه معلم و نخبه‌پروری

شهید استوار را می‌توان «چمران عرصه تعلیم و تربیت کشور» دانست؛ چرا که مصداق تعبیر رهبر معظم انقلاب در رابطه با شهید چمران را می‌توان در زندگی و کارنامه شهید حاج رسول استوار نیز به وضوح مشاهده کرد. رهبر معظم انقلاب درباره شهید چمران فرموده‌اند: «چمران را همه به عنوان یک سرباز و سردار و جنگاور می‌شناسند، اما چمران یک نخبه علمی درجه یک بود». شهید استوار به لطف نخبگی فکری خود میدان دفاع مقدس جدید مورد نیاز انقلاب اسلامی را بهنگام تشخیص داد و مجاهدانه و با کمترین پشتیبانی وارد عرصه تعلیم و تربیت و اجرای سند تحول بنیادین نظام آموزشی کشور شد و در این مسیر موفقیت‌های بی‌شماری از جمله تدوین الگوی تعلیم و تربیت اسلامی و تربیت صدها معلم انقلابی رسید. علاوه بر این، سردار استوار در پیشبرد مأموریت‌های خود توجه ویژه‌ای به جوانان و نخبگان بسیجی داشت و یکی از اولویت‌های اصلی وی واگذاری مسئولیت به آنها بود و در این مسیر همچون معلمی دلسوز و راهنما، پشتیبان و حامی‌شان بود تا این جوانان برای مسئولیت‌های سخت آینده آماده شوند که این ویژگی را می‌توان کلیدی‌ترین ویژگی این «فرمانده پیش رونده و پیش برنده» دانست.

افتخار به گمنامی

شهید استوار هرچند به دلیل مأموریت‌ها و دستاوردهای بزرگش در مسئولیت‌های مختلف بدون شک یکی از مهم‌ترین فرماندهان تاریخ انقلاب اسلامی است، اما وی هیچ گاه از کارنامه خود با هدف برجسته‌سازی خویش استفاده نکرد و این گذشتن از نام و نشان از ریشه کن بودن خصلت دنیاگرایی در وجود او حکایت داشت. به عبارت بهتر گمنامی مدال افتخار ایده‌آل او بود؛ به همین دلیل تلاش می‌کرد آنچه وظیفه الهی اوست، به درستی انجام گیرد و موانع متعدد او را از عمل به تکلیف الهی باز ندارد.

روحیه بسیجی

شهید استوار اگر چه از نظر سلسله مراتب نظامی عالی رتبه بود؛ اما خوشه‌ها و ستاره‌ها هیچ گاه مانع از رفتار و رویکرد بسیجی‌گونه او در میدان‌های مورد نیاز انقلاب نشد؛ به همین دلیل نیز در هر عرصه‌ای خود پیشگام اقدام و فداکاری بود، حتی در بحران بهار ۱۳۹۸ خود به یاری مردم سیل‌زده شتافت و برای کمک به مردم گرفتار در سیلاب آستین بالا زد تا علاوه بر کمک به رفع مشکلات مردم بحران‌زده، به یاران و همراهان خود که عمدتاً دانشجویان دوره تربیت معلم بودند، بیاموزد که خدمت به مردم اولویت هر مجاهد بسیجی است.

این چند ویژگی و خصلت ارزنده سرلشکر شهید عبدالرسول استوار محمودآبادی در کنار ده‌ها ویژگی دیگر که ذکر آنها نیازمند تدوین کتابی مفصل است، الگویی را پیش روی ما قرار می‌دهد که دقیقاً انقلاب اسلامی برای پیشبرد اهداف خود در گام دوم نیازمند آنهاست؛ از این رو باید بیش از اینها الگوهای مدیریتی شهدای بزرگ انقلاب اسلامی از جمله شهید حاج رسول استوار را بازخوانی کرد.

سومین نسخه از کتاب‌های تجربه‌نگاری منتشر شد

دانش تجربی مدیران

تجربه‌اندوزی، با هدف دوری و فاصله گرفتن از کاستی‌ها، ضعف‌ها، ضرر و زیان، سختی‌ها و در نهایت به منظور پیشگیری از وقوع اشتباهات در عرصه‌های فردی و سازمانی صورت می‌گیرد که به کسب یا انتقال و اشتراک‌گذاری تجارب می‌انجامد. پند و اندرز و انتقال تجارب از افراد متخصص، با سابقه و دارای تجربه در هر حوزه، موجب جلوگیری از روندهای اشتباه و توقف روند آزمایش و خطا خواهد شد، که به جای اتلاف زمان، تسهیل حرکت رو به جلو و افزایش بهره‌وری را به دنبال دارد. کتاب «دانش تجربی مدیران نمایندگی ولی فقیه در سپاه» با رویکرد حفظ اندوخته‌های تجربی که به تعبیر رهبر معظم انقلاب(مدظله‌العالی) «خزانه ذی قیمت و بزرگی است» به همت معاونت آموزش و پژوهش نمایندگی ولی فقیه در سپاه، با هدف بهره‌برداری از سرمایه فکری و دانشی صاحبان تجربه در مسیر اجرای مطلوب مأموریت‌های نمایندگی و نیز افزایش بالندگی و اثربخشی در سازمان، تهیه و منتشر شده است. امید است با مطالعه و بهره‌گیری از این کتاب در مسیر رشد و پیشرفت متناسب با شأن و منزلت سپاه گام مؤثری برداشته شود.

معاونت آموزش و پژوهش نمایندگی ولی فقیه در سپاه

پاسدار اصیل انقلاب بود

سردار فدوی گفت: مرحوم سردار زارعی که در مسئولیت جنگال سپاه توانمندی‌های سایبری و جنگ الکترونیک را در سپاه نهادینه کرد، همواره در همه صحنه‌ها بی‌محابا، خستگی‌ناپذیر و متعهدانه وارد می‌شد و به عنوان پاسدار اصیل انقلاب ایفای نقش می‌کرد. جانشین فرمانده کل سپاه درباره مرحوم سردار علی‌اصغر زارعی با بیان اینکه وی در جایگاه مسئول کل جنگال سپاه در دفاع مقدس، توانست توانمندی‌های سایبری و جنگ الکترونیکی را نهادینه کند، اظهار داشت: «سردار زارعی از رزمندگانی بود که از سال ۱۳۶۲ و عملیات والفجر ۴ او را می‌شناختم، یعنی زمانی که تسلط بسیار عجیبی از نظر شنود بر عراقی‌ها پیدا کردیم و تقریباً اطلاعات رده‌های مختلف ارتش عراق را در اختیار داشتیم.» وی افزود: «این ناشی از نقشی بود که نیروهای فنی آن زمان از نظر شنود ایفا کردند. در آن زمان، شنود به عنوان جنگال مطرح نبود، اقداماتی که از آن زمان آغاز شد، بعدها ادامه یافت تا اشراف بسیاری در این زمینه پیدا کردیم.» جانشین فرمانده کل سپاه ادامه داد: «مرحوم زارعی از همان ابتدا جزء گروهی بود که این کار بسیار بزرگ را آغاز کرد و بعدها مسئول کل جنگال سپاه شد و این روند ادامه داشت تا زمانی که به عنوان فرمانده دانشگاه امام حسین(ع) فعالیت داشت و بعد به مجلس رفت.» سردار فدوی افزود: «آقای زارعی در این زمینه متخصص بود و در عین حال در صحنه‌های عملی انقلاب اسلامی و دفاع مقدس نیز ایفای نقش کرد و با همین تخصص و تجربه، شخصیتی ویژه یافت و توانست پس از جنگ این روال را در سپاه نهادینه کند.»

همکار گرامی جناب آقای رضا صارمی‌راد

ضایعه درگذشت ابوی گرامیتان را به شما و خانواده محترمتان تسلیت می گوییم و از خداوند برای آن مرحوم غفران و برای شما و سایر بازماندگان صبر و شکیبایی مسئلت می نماییم.

معاونت سیاسی سپاه و هفته نامه صبح صادق

برادر پاسدار جناب آقای علی قنادزاده

از خبر درگذشت همسر گرامیتان متاثر شدیم، ما را در غم خود شریک بدانید، از خداوند متعال برای آن مرحومه غفران الهی و برای جنابعالی و خانواده محترمتان صبر جزیل مسئلت داریم.

جمعی از دانش آموختگان دانشکده شهید محلاتی(ره)

روی خط

ارشدیت حفظ قرآن را به سپاه‌های استانی تفویض کنید

۰۹۱۴۰۰۰۵۳۴۳/ فوق‌العاده عملیاتی بسیجیان کد ۸۹ به جای اینکه با این تورم زیاد بشه، داره کم میشه!

۰۹۱۲۰۰۰۵۹۷۳/ چرا کسی به فکر همتراز کردن فوق‌العاده بسیجیان با پاسداران نیست.

۰۹۱۴۰۰۰۱۸۱۵/ بنده کد ۸۹ هستم و ۱۴ سال است که خدمت کرده‌ام؛ لطفاً درباره رسمی شدن ما اقدام کنید.

۰۹۰۱۰۰۰۴۴۰۶/ ارشدیت حفظ قرآن را به سپاه‌های استانی تفویض اختیار کنید.

۰۹۱۸۰۰۰۸۸۴۹/ خواهش می‌کنم تکلیف اسلحه‌های شکاری را روشن کنید.

۰۹۱۸۰۰۰۸۸۳۹/ حق مناطق جنگی ما نظامی‌ها در کرمانشاه چه شد؟ چرا کارمندان و معلمانی که درحالت تعطیل به سر می‌برند حق جنگی می‌گیرند، ولی نظامی‌ها خیر؟ در حالی‌که همیشه در خط مقدم هستیم.

۰۹۱۸۰۰۰۰۲۳۲/ قبل از رسمی شدن بسیج بودیم و از مرخصی استحقاقی استفاده نکردیم، حال که رسمی شده‌ایم و برای ثبت مرخصی اقدام کرده‌ایم، می‌گویند امکان پذیر نیست؛ چون آن زمان در بسیج کد ۹۰ بوده‌اید.

۰۹۱۸۰۰۰۵۵۹۶/ چرا مرخصی فرزندآوری سه روز است ؟ قبلا ۱۴ روز بود.

۰۹۱۹۰۰۰۷۵۶۵/ پیرو امر ولایت مبنی بر افزایش جمعیت و مقابله با بحران پیری، فرماندهان، خانواده‌های عیال‌وار را دریابند (به ویژه در پروژه مسکن یزد) و فرم جیم را مانع خدمات قرار ندهند.

۰۹۱۹۰۰۰۸۷۸۳/ لطفاً برای افزایش حقوق شاغلان اولویت سنوات خدمت در نظر گرفته شود.

۰۹۳۷۰۰۰۰۹۷۴/ چرا مدت عضویت در صندوق مسکن (۳۶ ماه) ملاک شرکت دادن در پروژه مسکن است؟ در حالی‌که بعضی‌ها با مدت کمتر مبالغ بیشتری فعال کرده‌اند و پس‌انداز بیشتری نسبت به دیگران دارند. اصلاً چرا از ابتدا خود سپاه حق مسکن کسر نمی‌کند؟ اگر یکی توجیه نبوده و دیرتر فعال کرده، باید حق شرکت در پروژه‌ها را داشته باشد؟

۰۹۳۸۰۰۰۸۶۱۰/ این همه می‌گن مشوق‌های فرزندآوری، منظورشون چیه؟ من دو ماهه صاحب فرزند شده‌ام، اما تا الان هیچی ندیدم... . / «نادرفر» از کرج ۰۹۹۲۰۰۰۵۰۶۲ / ۱۵ سال است با کد ۸۹ در گردان عملیاتی خدمت می‌کنیم. مسئولان فکری به حال‌مان بکنند.

۰۹۱۲۰۰۰۶۰۵۴/ پاسداران نواحی بسیج به عنوان نیروهای ستادی مشغول هستند؛ در حالی که همواره در مأموریت‌های عملیاتی سپاه استان و شهرستان حضور دارند و از اضافه کار و سایر موضوعات هم با این همه گرانی خبری نیست؛ لطفاً فکری به حال ما شود.

• • •

ستون روی خط هفته نامه صبح صادق پذیرای نظرات، انتقادات و محلی برای بیان مشکلات و حرف‌های مخاطبان است.

از فرماندهان و مسئولان محترم سپاه و نیروهای مسلح هم انتظار دارد با توجه ویژه به موارد مطرح شده در این ستون پاسخ‌های خود را برای درج هفته نامه صبح صادق به رایانامه:

info@ssweekly.ir

یا نمابر: ۷۷۴۸۸۴۲۶ ارسال کنند.

۳۵۲۳۲۴۲۲-۳۵۳۳۴۵۰۶

ارتباط با سردار صفری مشاور امور ایثارگران فرمانده کل سپاه

صبح صادق

هفته‌نامه
سیاسی، فرهنگی و اجتماعی
صاحب امتیاز
معاونت سیاسی نمایندگی ولی فقیه در سپاه

مدیرمسئول: یدالله‌جوانی
سردبیر: علی حیدری

شورای‌سیاست‌گذاری:
علی‌قاسمی، سیامک‌باقری، سعدالله‌زارعی، فرهادمهدوی، مهدی‌سعیدی، فتح‌الله‌پریشان، محمدرضامهدیار اسماعیلی، حسین‌عبداللهی‌فر
دبیرتحریریه: سیدفخرالدین موسوی
مدیرفنی: محمدصالح نادری
صفحه‌آرا: علی‌اکبر هدایتی
عکاس: حامدگودرزی
ناظرچاپ: سعیدقاسمی
چاپ: مرکز چاپ سپاه: ۳۸۵۲۲۴۴۶(۰۲۱)
تلفن: ۱۱۰و۷۷۴۶۰۱۰۰ (۰۲۱)
ssweekly.ir
@ssweekly
info@ssweekly.ir
نمابر: ۷۷۴۸۸۴۲۶
سامانه پیامک: ۳۰۰۰۹۹۰۰۳۳

شماره ۹۸۰ | دوشنبه ۲۴ آذر ۱۳۹۹

صبحانه

دلخوشی‌ها کم نیست

دنیا همانطور که پر است از سختی‌ها و مشکلات، پر است از دلخوشی‌های کوچک، دلخوشی‌های دم‌دستی و رایگان... دلخوشی‌هایی که می‌توان از سختی‌ها با تکیه بر آنها گذر کرد. لبخندی از سر مهر به کودکان مشغول بازی، کمک به سالخورده‌ای که به یاری نیاز دارد، خواندن شعری برای آنکه منتظر است، تنفس عطر باران و گوش دادن به سروصدای گنجشکان در اول صبح و شکرگزاری برای نعمت‌هایی که فراموش‌شان کرده‌ایم. دلخوشی‌ها را دریابیم. خوشحالی‌ها همیشه هم گران نیستند، کافی است با قدرشناسی، به نعمت‌ها بیفزاییم.

صادقانه

همت بلند

امام صادق(ع): مردی خدمت رسول خدا آمد و مسلمان شد و سپس عرض کرد: ای رسول خدا، مرا می‌شناسی؟ حضرت فرمود: تو کیستی؟ عرض کرد: من صاحب همان منزلی هستم در طائف که شما در فلان روز از دوره جاهلیت بر من وارد شدید و گرامی‌تان داشتم. پیامبر فرمودند: خوش آمدی! حاجتت را بخواه. آن مرد عرض کرد: دویست گوسفند با چوپان، رسول خدا دستور داد به او بدهند، آن گاه به اصحابش فرمود: این مرد آن همّتِ بلند را نداشت تا چیزی از من بخواهد که آن پیرزن بنی‌اسرائیل از موسی خواست.
الکافی: جلد ۸، صفحه ۱۵۵

تلخند

خیانت مراکش به آرمان فلسطین در ازای دلارهای سعودی ـ صهیونیستی/ کارتونیست: کارلوس لتوف از برزیل

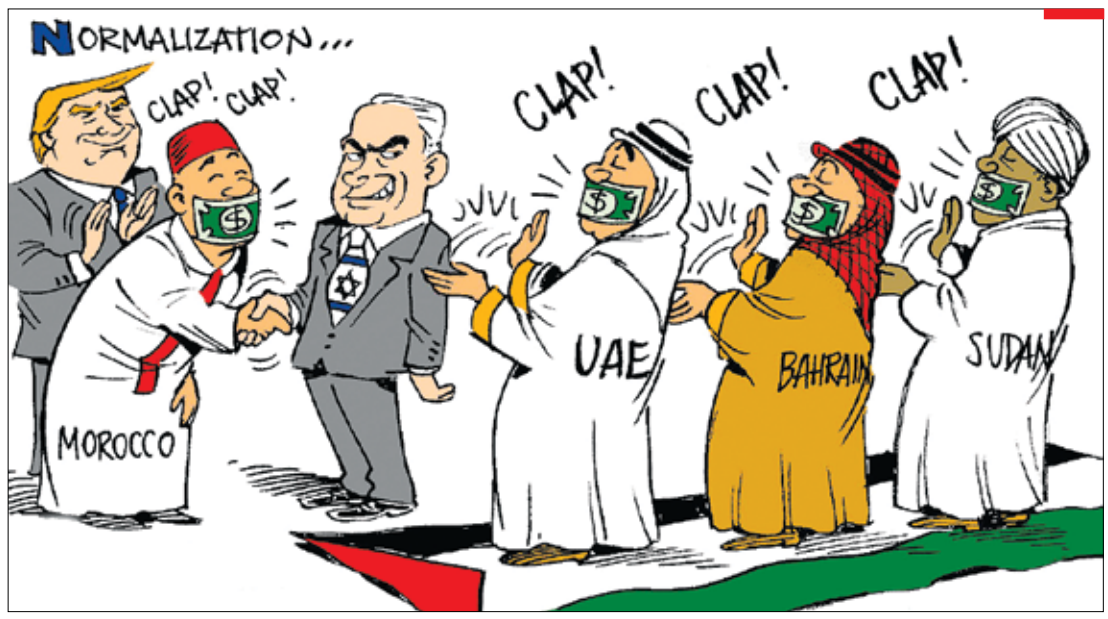

قبیله عشق

پایم بهانه نشود...

یک ماه از گچ گرفتن پایش گذشت و قرار بود فردایش مرخصی بگیرد، برود گچ را باز کند. گفتم: «می‌خواهی همراهت بیایم؟» گفت: «نه باید برم پادگان بعد از اونجا مرخصی ساعتی می‌گیرم می‌رم دکتر!» بعد از ظهر وقتی آمد خانه گفتم: «به سلامتی گچ پا را باز کردی!» البته هنوز می‌لنگید.

گفت: «دکتر از من پرسید درد نداری؟ گفتم: نه! اما کمی که راه رفتم دیدم هنوز مچ پام درد می‌کنه. برای همین دوباره عکس گرفت و گفت هنوز پات جوش نخورده، باید دوباره گچ بگیریم.» اما محمود اجازه نمی‌دهد.

قبل از رفتن به دکتر شنیده بود که دوباره منطقه شلوغ شده. فرمانده‌شان می‌پرسد کدام‌تان داوطلبید زودتر اعزام شوید؟ محمود می‌گوید من! فرمانده می‌گوید تو پایت در گچ است، چطور می‌خواهی بروی؟ می‌گوید: همین امروز گچ را باز می‌کنم تا کسی پایم را بهانه نکند.

به نقل از همسر شهید محمود رادمهر

محمود رادمهر در سوم ماه آذر سال ۱۳۵۹، در شهرستان ساری به دنیا آمد. او آبان سال ۱۳۹۴ به مدت ۵۸ روز به همراه برادرش محمدرضا برای نخستین بار به سوریه رفت و در مرحله دوم سال ۱۳۹۵ به جبهه مقاومت اعزام شد و سرانجام در ۱۷ اردیبهشت همان سال در منطقه خان طومان به شهادت رسید. پیکر این شهید مدافع حرم پس از حدود پنج سال از خان‌طومان سوریه به وطن بازگشت و در ساری به خاک سپرده شد.

کتیبه سبز

تجلی کوثر

یا که خدا به خلق پیمبر نمی‌دهد
یا گر دهد پیمبر ابتر نمی‌دهد
دختر در این قبیله تجلی کوثر است
بی‌خود خدا به فاطمه دختر نمی‌دهد
زینب رشیده‌ای است که بر شانه کسی
تکیه به غیر شانه حیدر نمی‌دهد
زینب شکوه خواهری‌اش را در عالمین
دست کسی به غیر برادر نمی‌دهد
زینب همان کسی است که در راه عفتش
عباس می‌دهد نخ معجر نمی‌دهد

علی‌اکبر لطیفیان

داستان

کادو

صدیقه شاهسون
نویسنده

ـ الو... الو... سمانه خانم... الو
لبخند روی لب‌های لاله منحنی می‌شود.
ـ وای بازم تبلت‌شون خراب شد!
معلم خسته از تکرار کلماتی که سعی داشت مو به مو در ذهن شاگردانش حک کند، گوشی را روی میز رها می‌کند. امروز این چندمین باری است که ارتباط بین او و چند دانش‌آموزش به دلیل خرابی تنها تبلت‌شان قطع شده است.

از فکر کردن به این موضوع و یادآوری چهره‌های به غصه نشسته آنها چشمان معلم به اشک می‌نشیند.

انگشت اشاره روی آخرین صداهای ضبط شده‌ای که برایش فرستادند، می‌گذارد: «اجازه خانم از بس خاموش و روشن شد سمانه اعصابش خورد شد تبلتش رو گذاشت و رفت خونه‌شون!»

پشت سرش صدای زهرا دختر ریز نقش و سبزه باز می‌شود: «خانم اجازه، به خدا من به تبلتش دست نزده بودم خودش خراب شد!»

صدای ریحانه از پس صدای بعدی در اتاق در بسته می‌پیچد: «خانم اجازه بابای من چهار تا گوسفند فروخته همین روزا برام گوشی می‌خره دیگه اون وقت به بچه‌ها می‌گم بیان خونه ما!»

لاله دلش برای روستای محل تدریسش تنگ می‌شود. برای تیزهوشی و منظم بودن دخترکانی که با کمترین امکانات همه آنها، شاگرد اول کلاسش بودند و استعدادشان را به رخ او می‌کشیدند. از جا بلند می‌شود و دور اتاق قدم می‌زند. از شیشه پنجره کوه‌های بلند دوردست را نگاه می‌کند.

لاله برای چندمین بار گوشی را چک می‌کند. نوچ تلخی می‌کشد.
ـ نخیر فایده نداره... انگار قضیه جدی شده!

مادر لاله با لیوان شیر و کیک وارد اتاق می‌شود.
ـ چیه چرا کلافه‌ای؟ بازم قطع شد؟
لاله نفس پُری بیرون می‌دهد: «بله مامان، بیچاره‌ها همه‌شون یه تبلت دارن که اونم مدام خراب می‌شه!»
ـ آخی... گناه دارن!
ذهن لاله به تصمیمی تازه مشغول می‌شود. با تردید فکرش را به زبانش می‌راند: «مامان یه چیزی بگم ناراحت نمی‌شید؟»
قبل از اینکه زن جواب دهد، لاله ادامه می‌دهد: «مامان اجازه می‌دید اون گردنبندی که تولدم برام کادو خریدی بفروشم و با پولش...»
بقیه حرفش را قورت می‌دهد. زن پس از مکث کوتاهی فکر دخترش را می‌خواند. با دو انگشت عینکش را جا به جا می‌کند. از این همه محبت و مهربانی دخترش سرشار از شادی می‌شود.
ـ اون کادو مال توئه عزیزم... هر تصمیمی می‌تونی باهاش بگیری!

جوان

کلید انتخاب موفق

محبوبه ابراهیمی
پژوهشگر سبک زندگی

جوانی، فصل انتخاب‌های طلایی و تصمیم‌های مهم و سرنوشت‌سازی است که دریچه ورود به آینده هستند. جوان در دوراهی‌های گوناگون و حساسی قرار می‌گیرد که هرگونه خطا در انتخاب مسیر درست، او را از حرکت در مسیر موفقیت بازداشته و به ورطه ناکامی می‌کشاند. بدون شک، احساسات ناپایدار، غرور و حس استقلال‌طلبی، در کنار نداشتن تجربه کافی، مانع انتخاب درست و مناسب شده و شکست‌ها و ناکامی‌هایی را در پی خواهد داشت؛ در حالی که بهره‌مندی از نظر و تجربه‌های افراد بزرگ‌تر و اهل فن، می‌تواند مسیر را هموارتر کرده و چشم‌انداز روشنی پیش روی فرد قرار دهد. پیامدهای مثبت مشورت و همفکری به حدی است که در قرآن و روایات بر ضرورت آن تأکید شده است. با وجود این، مسائل و مشکلات امروز جوانان، حاکی از آن است که متأسفانه خود را از آن بی‌نیاز می‌دانند؛ انتخاب‌های غیراصولی رشته تحصیلی، سرگردانی در انتخاب هدف و شغل و ناکامی‌های جوانان در ازدواج بیان‌کننده بی‌توجهی به همفکری با افراد متخصص و خیرخواه است. برای نمونه، آمار نگران‌کننده طلاق، به دلیل انتخاب‌های نسنجیده و سطحی جوانان است که چنانچه با نظر مشاور متعهد و متخصص قبل از تشکیل زندگی مشترک انجام شود، به طورحتم کاهش چشمگیری خواهد داشت و در ایجاد زندگی آرام و موفق نقش اساسی را به عهده دارد.

راه نرفته

وابستگی

صدیقه‌سادات شجاعی
مشاور خانواده

پرسش: دو فرزند دارم. فرزند کوچک‌ترم پسر ۹ ساله‌ای است که حس می‌کنم به شدت به من وابسته شده و نگران است که چه زمانی به خانه برمی‌گردم و می‌خواهد تمام وقت کنارش باشم. این در حالی است که با پدرش اینطور نیست و این مشکل مرا نگران کرده است، در این زمینه چه توصیه‌ای دارید؟

پاسخ: پرسشگر عزیز! شما از زمان نوزادی تا کنون شاهد رشد و پیشرفت فرزندتان بوده‌اید. او همچنان نیازمند کمک شماست تا به جوانی شاد و سالم تبدیل شود. اجازه دهید بداند او را دوست دارید، حتی اگر رفتارش را دوست نداشته باشید. با کارهایی مانند محول کردن وظایف در خانه یا اهمیت دادن به نظراتش، او را تشویق کنید درباره نگرانی‌هایش صحبت کند و احساساتش را بروز دهد. وابستگی در این سن دلیل خاصی دارد. در پی کشف دلیل باشید: فوت یکی از نزدیکان، اضطراب، بی‌توجهی به او، بودن یا نبودن فرزند بزرگ‌تر، نبودن پدر در خانه، نداشتن برنامه‌ریزی برای حضور در منزل و... . در مسیر حل مسئله از فرزند بزرگ‌تر و همسرتان کمک بگیرید. همیشه هنگام خداحافظی از پسرتان گرم و گیرا جدا شوید. به او اجازه دهید تا قسمتی از مسیر منزل برای خروج، شما را بدرقه کند. هنگام خداحافظی هرگز احساس گناه نکنید؛ زیرا وجود نگرانی در چهره شما برای فرزندتان جدایی را سخت‌تر می‌کند. کارهای شخصی وی را به خودش محول کنید. مراقبت از او را در منزل کمتر کنید. اجازه دهید با همسالان خود ساعاتی را بدون شما سپری کند و گاهی تعطیلات را بدون شما کنار اقوام بگذراند. در چنین شرایطی تسلیم شدن والدین می‌تواند به طولانی‌تر شدن وابستگی منجر شود. حتما از پدرش در این مسیر کمک بگیرید؛ زیرا حضور پررنگ پدر باعث می‌شود کودک راحت‌تر و سریع‌تر از این وابستگی نجات پیدا کند. فرزند شما در مسیر تبدیل شدن به یک جوان، گام برمی‌دارد و نقش شما در الگو دادن به رفتار و نظرات شخصی‌اش اساسی است.

سلامت

اگر به کرونا مبتلا هستید

زهرا وحیدی نیا
کارشناس علوم تغذیه

مصرف روزانه کربوهیدرات‌ها به منظور تأمین بخش عمده انرژی و برخی از مواد مغذی ضروری است. ترجیحاً از برنج، نان و ماکارانی سبوس‌دار استفاده کنید. بیماران به منظور قدرتمند نگه داشتن عضلات، باید منابع غنی از پروتئین را حداقل دو واحد در روز دریافت کنند. بهترین منابع پروتئینی شامل انواع گوشت‌ها، انواع حبوبات، تخم‌مرغ، انواع لبنیات پاستوریزه و انواع آجیل‌های بدون نمک هستند. برای تأمین بخشی از انرژی مورد نیاز روزانه و تأمین برخی از اسیدهای چرب ضروری و ویتامین‌های محلول در چربی باید روزانه از روغن‌ها و چربی‌های خوراکی استفاده شود. روغن‌های گیاهی یا روغن‌های نباتی شامل آفتابگردان، سویا، زیتون، کلزا و... است. روغن‌هایی مانند زیتون، کنجد و روغن آفتابگردان و... برای سرخ کردن مناسب نیستند و برای پخت و پز مناسب‌ترند. در ضمن، این روغن‌ها به دلیل خواص آنتی‌اکسیدان‌های طبیعی ارزش تغذیه‌ای فراوانی داشته و باید در برنامه غذایی گنجانده شود. مصرف شش تا هشت لیوان آب یا سایر مایعات در روز سبب می‌شود ترشحات درون مجرای هوایی رقیق‌تر شده و راحت‌تر حرکت کنند و تخلیه شوند. از مصرف غذاهایی که حاوی مقادیر زیاد چربی و نمک هستند و غذاهای فرآوری شده، مانند سوسیس و کالباس بپرهیزید، چرا که موجب تحریک سیستم ایمنی و ایجاد تورم و التهاب در درون بدن می‌شوند.

به مناسبت هفته پژوهش برگزار می‌شود
آیین نکوداشت هفته پژوهش و تجلیل از پژوهشگران برگزیده دانشگاه افسری و تربیت پاسداری امام حسین(ع)
زمان: چهارشنبه، ۹۹/۹/۲۶
مکان: دانشگاه افسری و تربیت پاسداری امام حسین(ع)

حسن ختام

عاشقانه‌ای برای یک نامه

حکایتِ نامه بی‌متن است خواستن من، نامه‌ای که به یک «عجل لولیک الفرج» تنها خلاصه می‌شود. خیالات یک به یک صف می‌شوند و می‌بارند و سیل‌وار می‌گذرند. قلم عقیم می‌شود از نوشتن. قلب شوریده می‌شود از تپیدن. اشک جاری می‌شود از نگفتن. دهان قاصر می‌شود از فریاد. چیزی در دل سنگینی می‌کند که قبلا بوده و حال نیست؛ حرفی، یادی، خاطره‌ای.

هر چند چاره ننوشتن، فکر نکردن است، علاج شوریده حالی، بی‌خیالی و بهترین جواب به دلتنگی، بی‌اعتنایی؛ اما اینها همه توصیه عقلند، چه می‌فهمد دل بی‌قرار؟ ما بی‌قراریم. برای یک نگارش ساده، برای کتابت یک دوستت دارم دو کلمه‌ای. برای حرفی که از ته دل تراوش کند و بنشیند پای نوشته. برای یک «عجل لولیک الفرج» ساده و بی‌زرق و برق که بشود برد پای معامله، معامله‌ای که مشتری‌اش خود حضرت باشد.

صبح صادق

تجلی می‌توانیم

ویژه‌نامه
نمایشگاه و پارک ملی هوا فضا

ضمیمه هفته‌نامه سیاسی، فرهنگی و اجتماعی صبح صادق | سال بیستم | شماره ۹۸۰ | دوشنبه ۲۴ آذر ۱۳۹۹ | ۲۸ ربیع‌الثانی ۱۴۴۲ | ۱۴ دسامبر ۲۰۲۰ | ۸ صفحه

تندیس یادبود سردار شهید
حاج حسن طهرانی مقدم
در نمایشگاه و پارک ملی هوا فضا

آنانکه کمر بسته‌اند برای حفظ اسلام باید اشخاصی باشند که اگر همه رفتند آنها بمانند. کسی که مشغول کاری است باید با مشکلات بسازد کسی که عمل به این مهمی می‌کند باید بسازد تا درست شود کسی که بخواهد مشکلی در کار نباشد باید مثل مرده‌ها برود قبرستان یا مثل درویش ها منزوی بشود.

امام خمینی (ره)

کشور ما احتیاج به کار دارد ما دو و سه آسیب جدی داریم که یکی از آنها کار نکردن است، هرجایی کار کردیم پیش رفتیم. کشور حداقل تا بیست و سی سال دیگر به کار پرفشار و پرکیفیت احتیاج دارد...

امام خامنه‌ای (مدظله‌العالی)

گزارشی از افتتاح نمایشگاه و پارک ملی هوافضا

نماد اعتماد به نفس ملی

◆ سردار سرلشکر حسین سلامی، فرمانده کل سپاه در حاشیه آیین افتتاحیه پارک ملی هوافضا، نمایشگاه دستاوردها و توانمندی‌های راهبردی هوافضا را نماد روشنی از اعتماد به نفس ملی ایران اسلامی توصیف و تأکید کرد: «بخش عمده‌ای از این پیشرفت‌های شگفت‌انگیز در دوره تحریم حاصل شده است و نشان‌دهنده این واقعیت است که ما توانسته‌ایم از تحریم‌ها فرصت پیشرفت شتاب‌دار در حوزه‌های دفاعی بسازیم.»

◆ سردار حاجی‌زاده: «دو سال پیش این کار را شروع کردیم و با استفاده از جوانان و نخبگان در مجموعه خودمان پردیس شهید طهرانی‌مقدم اینجا ایجاد شد، در همه جا نظرات و دیدگاه های همین جوانان پیاده شد و ما پشتیبانی کردیم و مشورت دادیم و بعضا در خیلی از جاها به نفع آنها در خصوص مسائل تخصصی کنار آمدیم.»

گردشی در پارک ملی هوافضا

از الف تا قاف چهل سالی که پیمودیم

◆ اینجا خط مقدم است و مخاطب از اینجا به بعد سفری علمی دارد در مسیری از کپی‌کاری تا لبه فناوری روز جهان. چیزی که با نمایش احجام و اجسام به تنهایی قابل لمس نیست، اما وقتی سیر پیشرفت موشکی را همراه با تابلوها و نمایشگرهای اطلاع‌رسان ببینیم، شاید متوجه بخشی از این زحمات و خون‌های پاکی که در این مسیر ریخته شده، شویم. البته در ابتدا یادی می‌شود از پدر موشکی ایران با یادمانی از شهید طهرانی‌مقدم، حاوی لباس‌ها، مدال‌ها، لوح‌های تقدیر و احکام و... . اما در ادامه به سیری از موشک اسکادبی تا آخرین موشک‌های سوخت جامد و با بردهای متنوع می‌رسیم.

◆ دربخش هوایی نمایشگاه تجهیزات پدافندهوایی سپاه از ابتدا تاکنون به نمایش درآمده است. روندی از سامانه‌های چینی که از سال ۱۳۶۵ در دفاع مقدس وارد سازمان رزم سپاه شد تا دیگر رادارها و سامانه‌های پدافندی روسی و بومی که البته این حوزه فقط توانمندی‌های نیروی هوافضای سپاه را پوشش می‌دهد و در آینده سایر توانمندی‌های این بخش در قالب قرارگاه پدافند هوایی خاتم‌الانبیاء(ص) و نیروی پدافند هوایی ارتش جمهوری اسلامی ایران به آن افزوده خواهد شد. البته با توجه به محدودیت فضای مسقف فعلی نمایشگاه برای افزودن این بخش‌ها به گسترش بیشتر فضای مسقف آن نیاز است.

گزارشی از افتتاح نمایشگاه و پارک ملی هوافضا

نماد اعتماد به نفس ملی

این تجلی ما می‌توانیم است

دکتر محمدباقر قالیباف: «حتماً این مکان مقدس است؛ زیرا تاریخ یک ملـت را در حوزه دفاع و مجاهدت بر مبنای سـنت الهی به نمایش گذاشـته است.» رئیس مجلس شورای اسلامی در مراسم افتتاح پارک ملی هوافضا، گفت: «بازدید از این نمایشـگاه برای من از جهات مختلف یادآور همه تاریخ گذشته دفاع مقدس تا این مقطع بوده است، با نگاه به پهپاد «تلاش» ساخت سال ۱۳۶۳ به یاد اولین روزهای پرواز این پهپاد در خط مقدم می‌افتم.» دکتر قالیباف ادامه داد: «در آن زمان به این پهپاد «قارقارکی» می‌گفتیم و در جاده شلمچه پایین شهرک ولی‌عصر به پرواز درمی‌آمدند و گاهی مورد اصابت شلیک سربازان عراقی و حتی ایرانی‌ها قرار می‌گرفت؛ اما اکنون شاهد تجهیزات پیشرفته خود در صنعت دفاعی هستیم.» وی با تأکید بر اینکه ما خود را مدیون فرهنگ شهادت و ایثار می‌دانیم و همیشه در این مسـیر گام برمی‌داریم، افزود: «اکنون تجهیزاتی داریم که می‌تواند طی ۲۴ سـاعت پرواز مداوم در شـرایط آب و هوایی مختلف و در هر مکانی، هر نقطه‌ای را انتخاب کرده و بزند.» رئیس مجلس شورای اسـلامی در ادامه افزود: «جنگ‌های بدر، خیبر، احزاب، حنین و عبور از رود نیل همه جزء ایام‌الله بوده و دفاع مقدس هم برای ما ایام‌الله است. راه شیطان ایجاد نسیان بسیار در ذهن‌هاست تا ما این روزها را نبینیم.» وی ضمن تبریک به همسنگران خود در هوافضای سـپاه پاسداران برای ایجاد چنین نمایشگاهی، اظهار داشـت: «برگزاری این نمایشگاه موجب می‌شود تا جوانان امروز، آن ایام را ببینند که به تعبیر زیبای شهید سلیمانی اگر بخواهیم یک قطعه از بهشت زیبا را ببینیم باید شاهد دفاع مقدس باشیم. حتماً این مکان مقدس اسـت؛ زیرا تاریخ یک ملـت را در حوزه دفاع و مجاهدت بر مبنای سنت الهی به نمایش گذاشته است.» رئیس قوه مقننه تأکید کرد: «برگزاری نمایشگاه هوافضای سپاه بیان‌کننده باور به فرهنگ دفاع مقدس و سنت‌های الهی است و می‌توان اعلام کرد خودباوری، یعنی باور و ایمان به سنت‌های الهی، تلاش و مجاهدت در این راه و باید با استفاده از هر امکانی تلاش کنیم تا هرگز نگاه به دست دشمنان نداشته باشیم.» رئیس مجلس شورای اسلامی ادامه داد: «ما در مقابل ظلم می‌ایسـتیم؛ زیرا استقلال و شکوه کشور و عزت مردم برای ما مهم است، هفته دفاع مقدس یادآور نعمت‌های خدا، تحول، عظمت و بزرگی پیش روی ماست.» دکتر قالیباف با اشاره به اینکه برگزاری این نمایشگاه نشانه آن است که رزمندگان و جوانان با ایستادگی و مقاومت موجب بروز تحول در کشور شده‌اند، اظهار داشت: «مهم، داشتن اراده است و این نمایشگاه در حقیقت استراتژی راهبردی تحلیل روند «ما می‌توانیم» است؛ همان طور که امام راحل ما پیش از این شعار «ما می‌توانیم» را سر داده بودند، و برگزاری این نمایشگاه یک نمونه عینی از «ما می‌توانیم» در ابعاد مختلف اسـت.» فرمانده اسبق نیروی هوایی سـپاه گفت: «این نمایشگاه در حقیقت همان اسـتراتژی اتکا به توان ملی و ایمانی است و از سوی دیگر تبلور عینی جوان‌گرایی است، من خدمتگزار این مجموعه بوده‌ام و شـاهد نیروهای جوانی که چنین تحولی را در این کشـور به وجود آورده‌اند، در حقیقت یادآور همان فرهنگ دوران دفاع مقدس برای ماست؛ زیرا در آن دوران هم جوان‌گرایی و مدیریت جوانانه توانسـت بسـیار موفق عمل کند.» رئیس قوه مقننه با اشاره به مشکلات تأمین مهمات در ابتدای جنگ، گفت: «ما در آن زمان برای تأمین خمپاره ۱۲۰ هم دچار مشـکل بودیم، در زمانی که می‌خواسـتیم یک آزمایش موشک را انجام دهیم در همان اولین آزمایش سکو، خودرو و موشک هر کدام به یک طرف پرتاب شد و همه خندیدند؛ اما امروز نشان می‌دهد که ما توانسته‌ایم در کجا بایسـتیم و در کمتر از پنج سال حتی ماهوار نور را در مدار قرار داده که حیرت دشمنان کشورمان را برانگیخته است.» رئیس مجلس شورای اسلامی تأکید کرد: «تمامی این پروژه‌ها در کشور راه‌های میان‌بر دارد؛ اما راه‌هایی که نیازمند تصمیم‌گیری شجاعانه و جسورانه فرماندهان، مدیران و جوانان است تا در این راه‌های میان‌بر قدم بردارند. ما باید ابتکارات شجاعانه داشته باشیم که البته سخت است؛ ولی با اتکا به خداوند می‌توان در این مسیر قدم برداشت.» دکتر قالیباف با بیان اینکه اسـتراتژی‌های ما بایـد خلاقانه بوده و تبعیت‌های کورکورانه نداشته باشیم، اظهار داشت: «گنجینه عظیم دفاع مقدس، گنجینه‌ای است که می‌توان همیشه از آن استفاده کرد و برگزاری نمایشگاه هوافضای سپاه بیان‌کننده تجلی «ما می‌توانیم» در حوزه‌های تکنولوژی، راهبردی، تکنیکی، مدیریتی، ساختاری و تجهیزات است.»

نماد اعتماد به نفس ملی

سردار سـلامی نیز در حاشیه افتتاح پارک ملی هوافضا با تأکید بر اینکه پارک ملی هوافضا نماد اعتماد به نفس ملی ایران اسـلامی است، گفت: «هیچ‌گاه در تولید قدرت متوقف نمی‌شویم.»

سردار سرلشکر حسین سلامی، فرمانده کل سپاه در حاشیه آیین افتتاحیه پارک ملی هوافضا، نمایشگاه دستاوردها و توانمندی‌های راهبـردی هوافضا را نماد روشـنی از اعتماد به نفـس ملی ایران اسلامی توصیف و تأکید کرد: «بخش عمده‌ای از این پیشرفت‌های شـگفت‌انگیز در دوره تحریم حاصل شـده اسـت و نشان‌دهنده این واقعیت اسـت که ما توانسته‌ایم از تحریم‌ها فرصت پیشرفت شتاب‌دار در حوزه‌های دفاعی بسازیم.»

فرمانده کل سپاه با تأکید بر اینکه هیچ‌گاه در تولید قدرت متوقف نمی‌شویم، گفت: «ما معادلات استقلال و عزت را درک کرده‌ایم و می‌دانیم مسیر سعادت جامعه را دشمنان در اختیار ما قرار نخواهند داد.» سرلشکر سـلامی با بیان اینکه در این نمایشگاه نقشه جامع قدرت بازدارنده نظام را مشاهده می‌کنید، افزود: «جنگ امروز ما جنگ اراده‌هاست و ملت ایران با شناخت راه و مسیر روشن خود با عزم و اراده‌ای قوی این راه را ادامه می‌دهد.»

راه و رسم پیشرفت

فرمانده نیروی هوافضای سپاه گفت: «فلسفه تأسیس این مجموعه نمایشگاهی بیان پیشـرفت فناوری‌های هوافضا در شرایط بسیار سخت و رسیدن آن به جایگاه بسیار ممتاز در سطح جهانی است.» سردار امیرعلی حاجی‌زاده، فرمانده نیروی هوافضای سپاه با اعلام این مطلب، اظهار داشت: «در ارتباط با موشک‌های زمین به زمین و کـروز، پهپادها، پدافند هوایی، جنگال، و رادار اگر امروز در تراز جهانـی قرار داریم و می‌توانیم ادعا کنیم که جزء پنج یا حداکثر ده کشور برتر این حوزه‌ها هستیم؛ بی‌شک آغاز راه‌مان از دفاع مقدس بوده اسـت.» وی در ادامه گفت: «بعد از چندین سـال زحمات همکاران‌مـان در نیرو ثمـر داد و مجموعه پـارک علم و فناوری هوافضا و نمایشگاه اقتدار و خودباوری در هفته دفاع مقدس افتتاح شد.» فرمانده نیروی هوافضای سپاه دفاع مقدس را گنج بی‌نظیری دانست و افزود: «این دوران محصولات متنوعی دارد که یکی از این محصولات خودکفایی در حوزه نظامی و دفاعی است. دفاع مقدس هشـت سال بود؛ اما فکر و اعتقاد و دستاوردهایش امتداد پیدا کرد و خوراک لازم برای سـی سال بعدش را فراهم کرد؛ به گونه‌ای که امروز در خیلی از حوزه‌ها به خودکفایی رسیده‌ایم.»

سـردار حاجی‌زاده با اشاره به درس ایستادگی که امام راحل به همه آموختند، افزود: «ما خوداتکایی و ایسـتادگی و خودباوری را از امام خودمان آموختیم و بر دشـمنان با همین درس غلبه کردیم، فهمیدیم که اگر ضعیف باشیم زیر پای دشمن له می‌شویم.»

وی ادامه داد: «درس ایسـتادگی و خوداتکایی در دوران رهبر معظم انقـلاب هم برای ما ادامه داشـت؛ حتـی در صحنه‌های غلط‌انداز و وسوسـه‌کننده، ایشـان بودند که راه را برای ما درست ترسیم کردند.»

فرمانده نیروی هوافضای سـپاه در این میان خاطره‌ای از رهبر معظم انقـلاب بیان کرد و گفـت: «به خاطر دارم کـه در دوران فروپاشی شـوروی پیشـنهادهای خوبی در ارتباط با خرید سلاح دریافت کردیم که مثلاً موشـک اسکاد چند میلیون دلاری را با ده هزار دلار، و سـکوهای پرتاب چند میلیون دلاری را با صد هزار دلار به مـا می‌فروختند. همه ما فرماندهان از جمله خود شـهید طهرانی‌مقدم و سایرین خیلی دنبال کردیم که این خریدها را انجام دهیم و هر بار حضرت آقا مخالـف اصلی بودند و حتی هر چند مرتبه گردش کار ما توسط ایشان به در بسته خورد.»

وی افزود: «رهبر حکیم انقلاب می‌دانسـتند آن زمان که ما در حال ثمر گرفتن از تحقیقات موشکی بودیم اگر این موشک‌ها و این تجهیزات وارد شود، امروز دیگر این نمایشگاه و این پارک فناوری وجود نخواهد داشت و دیگر این پیشرفت‌ها را نمی‌داشتیم و ما هم اینجا نبودیم.» وی در خصوص فلسفه ایجاد این نمایشگاه نیز گفت: «زمانی که با سؤال یک دانشجو و جوان و نخبگان مواجه می‌شدیم ـ به خصوص در گذشته که پیشرفت‌های ما باورپذیر نبود ـ احساس کردیم چنین مجموعه‌ای نیاز است و نمی‌توان سؤالات را با نمایش در یک رژه و یک خبر پاسخ داد.»

سـردار حاجی‌زاده ادامه داد: «دو سـال پیش این کار را شروع کردیم و با استفاده از جوانان و نخبگان در مجموعه خودمان پردیس شـهید طهرانی‌مقدم اینجا ایجاد شد، در همه جا نظرات و دیدگاه های همین جوانان پیاده شد و ما پشتیبانی کردیم و مشورت دادیم و بعضا در خیلی از جاها به نفع آنها در خصوص مسائل تخصصی کنار آمدیم.» وی گفـت: «در این مجموعه ضمن ارائه تاریخچه دسـتاوردها به بخش نخبگانی کشـور، این توانمندی و این روش رسیدن را هم ارائه می‌کنیم.»

حاجی‌زاده ادامه داد: «اما وقتی خیلی‌ها سـؤال می‌کنند که ما در بخش‌های دیگر مانند خودرو و اقتصاد و صنعت مشکل داریم، چـه فکری باید برای آنها بکنیم، ما این الگوی عینی را برای‌شـان ارائه می‌کنیم.» وی افزود: «در این مجموعه به روی دانشـگاه‌ها، شرکت‌های دانش‌بنیان و سـایر مجموعه باز خواهد بود تا بتوانیم روش رسـیدن به این توانمندی‌هـا را با این عزیزان به اشـتراک بگذاریم.» وی در پایان گفت: «این خط را شهید طهرانی‌مقدم ۳۶ سال قبل شروع کرد و تا امروز ادامه دارد و حتی وقتی حاج حسن هم شهید شد، در تداوم این مسیر هیچ خللی پدید نیامد و ما می‌خواهیم این را در این مجموعه به همه عرضه کنیم.»

اعجاز جوانان انقلابی

حجت‌الاسلام والمسـلمین حاجی‌صادقی گفت: «شاهد ایجاد اعجاز به دست توانمند جوانان مؤمن، عالم و دانشمند این مرز و بوم در این نمایشگاه بودیم.»

حجت‌الاسلام والمسـلمین عبدالله حاجی‌صادقی در حاشیه بازدید از پارک ملی هوافضای سپاه، با اظهار خرسندی از حضور در این نمایشگاه و تقدیر از تلاش‌های متخصصان نیروی هوافضای سپاه در دسـتیابی به فناوری‌های نوین حوزه‌های دفاعی و نظامی، گفت: «معجزه انقلاب اسلامی، امامین انقلاب و فرزندان مجاهد و توانمند ایران اسلامی را در نمایشگاه دستاوردهای نیروی هوافضای سپاه مشـاهده کردم، هر چند آنچه در این مکان به نمایش گذاشته شده، تنها بخشی از ابتکارات، نوآوری‌ها و خلاقیت‌های فرزندان این سرزمین است.»

وی افزود: «تربیت‌یافتگان مکتب الهی و رزمندگان عاشورایی، امـروز دسـتاوردهایی را خلق کرده‌اند کـه در برخی موارد حتی کشورهای مدعی پیشرفت نیز به آن نرسیده‌اند.»

گردشی در پارک ملی هوافضا

از الف تا قاف چهل سالی که پیمودیم

علیرضا جلالیان
خبرنگار

پارک ملی فناوری هوافضا که در کنار دانشکده هوافضای سپاه پاسداران انقلاب اسلامی و در زمینی به مساحت دو هکتار قرار دارد، نمایشگاهی است با سازه‌های ویژه و خاص برای معرفی تنها بخشی از تجهیزات و محصولات دفاعی کشورمان که به دست پرتوان متخصصان و مهندسان نیروی هوافضای سپاه، سازمان صنایع هوافضای وزارت دفاع، سازمان صنایع دفاع، سازمان صنایع هوایی و مجموعه شرکت‌های دانش‌بنیان طراحی و تولید شده است.

در ورودی این مجموعه نمایه‌هایی، معرف ابعاد تاریخ علمی و پیشینه فناوری ایران در دوران اسلامی تا پیش از پیروزی انقلاب قرار داده شده است، نمایه‌هایی که نشان می‌دهد در چه شرایطی و چه میزان از پیشرفت به انقلاب اسلامی رسیدیم، ورود به این نمایشگاه تداعی‌گر ورود به عرصه انقلاب اسلامی و ورود به دوران جهش‌های بزرگ در زمینه علم و فناوری است، عمر چهل ساله انقلاب اسلامی، تاریخ بی‌بدیل پیشرفت‌های شگفت ایران است. پیشرفتی که نتیجه تلاش و خدمات شبانه‌روزی و بی‌وقفه دانشمندان و متخصصان جوان و زبده‌ای است که با فهرست‌های بلند بالای بخشی از دستاوردهای آنها و موفقیت‌های شگرف‌شان در هنگام خروج از نمایشگاه آشنا شدیم. از همان ابتدای ورود، مدیر پارک ملی هوافضا در این نمایشگاه با ما همراه شد، او که خود از جوانان پرشور این عرصه است، ابتدا کلیاتی از وضعیت این مجموعه گفت در بخش‌های گوناگون این مجموعه عظیم و دیدنی توضیحات لازم را ارائه داد.

شروع از الف ـ دزفول

ورود به محیط اصلی نمایشگاه در بخشی است که «الف ـ دزفول» نام‌گذاری شده است و به صورت نمادین گوشه‌هایی از آسیب‌ها و خرابی‌های میهن اسلامی ما زیر بمباران ارتش بعث عراق در وضعیت نابرابر جنگی به نمایش گذاشته شده و انتخاب نمادین نام دزفول که به شهر مقاومت معروف است، با توجه به هجمه موشک‌ها و راکت‌هایی بوده که به این شهر شلیک شده و لزوم توجه به بحث تأمین سلاح موشکی برای پاسخگویی و مقابله به مثل در جنگ شهرهاست؛ یعنی طرح دلیل درست و دقیق برای مطرح کردن بحث موشکی و شهید طهرانی‌مقدم و نیز تشکیل یگان موشکی سپاه که در انتهای این بخش با پخش یک مستند همراه است، مخاطب را نسبت به موضوع روشن‌تر می‌کند و این آغاز راه است. پایان جنگ هم ختم کار نیست و شروع سازندگی است. در این بخش قسمت‌هایی از دستاوردهای سازندگی و ابرپروژه‌های عمرانی به صورت خلاصه به نمایش در آمده است.

خط مقدم

اینجا خط مقدم است و مخاطب از اینجا به بعد سفری علمی دارد در مسیری از کپی‌کاری تا لبه فناوری روز جهان. چیزی که با نمایش احجام و اجسام به تنهایی قابل لمس نیست، اما وقتی سیر پیشرفت موشکی را همراه با تابلوها و نمایشگرهای اطلاع‌رسان ببینیم، شاید متوجه بخشی از این زحمات و خون‌های پاکی که در این مسیر ریخته شده، شویم. البته در ابتدا یادی می‌شود از پدر موشکی ایران با یادمانی از شهید طهرانی‌مقدم، حاوی لباس‌ها، مدال‌ها، لوح‌های تقدیر و احکام و... . اما در ادامه به سیری از موشک اسکادبی تا آخرین موشک‌های سوخت جامد و با بردهای متنوع می‌رسیم. تابلوی معرفی و سامانه تصویری تعاملی لمسی معرفی موشک‌ها به مخاطبان کمک می‌کند که بهتر این احجام بزرگ و خطرناک، اما امنیت‌آفرین را بشناسند.

این بخش در تالاری مسقف، اما بسیار مرتفع دایر شده که ارتفاع و بزرگی آن هم حکمت دارد؛ بزرگی این تالار به سبب دستاوردهای بزرگ‌مردی، همچون شهید طهرانی‌مقدم است که اقتدار امروز را در سایه جهاد و زحمات او در دفاع مقدس و سال‌های بعد از آن دیده‌ایم. از اسکادبی تا قیام و عماد و سجیل همه اینجا جمع هستند، اما همه توانمندی موشکی سپاه و کشور در این تالار جمع نیست و تعدادی از موشک‌های جدید هنوز جانمایی نشده است؛ از جمله «حاج‌قاسم» و «ابومهدی»؛ از طرفی ارتفاع قدرت موشکی ایران آنچنان بلند است که

شاید سقفی به جز آسمان را در بالای سر خود نپسندد، لذا نمایشگاه و پارک فناوری هوافضا بخشی بدون سقف در میانه خود دارد. در ادامه اجزای این دو بخش در تالار و فضای بدون سقف را معرفی خواهیم کرد.

در بخش مسقف نمایشگاه ۱۷ موشک بالستیک به نمایش درآمده که از این تعداد ۱۵ موشک شامل اسکاد، شهاب‌دو، قدر، نازعات، دو نمونه از موشک فاتح، ذوالفقار، رعد-۵۰۰، دزفول، خلیج‌فارس، هرمز، سجیل، عماد، خرمشهر، قیام بر روی استند به صورت ایستاده قرار گرفته‌اند و دو نمونه از موشک شهاب-سه نیز به صورت برش‌خورده به منظور آشنایی بازدیدکنندگان با اجزای داخلی موشک به صورت افقی قرار داده شده است. موشک شهاب-سه که دورانی در دو دهه گذشته به منزله یکی از دستاوردهای بازدارنده مطرح بود و با ورود نسل جدید موشک‌ها از سازمان رزم سپاه خارج شد، برای دانشجویان و علاقه‌مندان به صوت برش خورده در دو محل قرار داده شده است.

در بخش مسقف قسمت موشکی نمایشگاه، بخشی به عنوان زیر سیستم‌های موشکی اختصاص داده شده است. در این حوزه با به نمایش گذاشته شدن مجموعه خرده سامانه‌های بهینه و بومی شده یا طراحی و تولید شده در سازمان جهاد خودکفایی نیروی هوافضا، سازمان صنایع هوافضای وزارت دفاع و... در معرض دید قرار گرفته شده است.

در این میان سیر ارتقای سامانه‌های هدایت، کنترل و ناوبری انواع موشک‌های سوخت جامد و مایع و همچنین انواع سرجنگی برش خورده دیده می‌شود. یک سرجنگی بارشی در این میان چشم نوازتر است که نمونه برش خورده آن به منظور آشنایی بازدیدکنندگان با این نوع از سرجنگی به نمایش گذاشته شده است. در بخش دیگر این قسمت مجموعه موتورهای سوخت مایع و تراست‌های مختلف در انواع کلاس‌های کوتاه‌برد، دوربرد و میان‌برد و ماهواره‌بر به نمایش درآمده است.

در بخش دیگر نیز زیر سامانه‌های موشکی موشک اقتدارآور شهاب-سه به صورت برش خورده به نمایش درآمده و کوچک‌ترین اجزای فنی و تخصصی آن به همراه یک راکت موشک سوخت جامد برش خورده نازعات برای مقایسه بازدیدکنندگان به ویژه متخصصان این حوزه بین پیچیدگی‌های سامانه‌های سوخت مایع با سامانه‌های تاکتیکی سوخت جامد جانمایی شده است.

در بخش روباز موشکی نمایشگاه هم دستاوردهای قابل توجهی شامل شش موشک و سه ماهواره‌بر به نمایش درآمده است؛ اما مهم‌ترین هدف این بخش، نمایش سکوهای پرتاب متحرک یا لانچرهای متحرک موشکی است. در این بخش موشک تندر-۶۹ که در حقیقت نمونه تغییر یافته موشک پدافندی-HQ۲ و تبدیل آن به موشک زمین به زمین است و نخستین سامانه‌های موشکی اسکاد وارد شده به کشور هم به نمایش گذاشته شده است.

در سال‌های اخیر به ویژه با ورود سامانه‌های فرماندهی و کنترل در صحنه‌های نبرد و کم شدن زمان تصمیم‌گیری تا اجرا، به منظور افزایش سرعت عمل تاکتیکی و به حداقل رساندن زمان اجرای آتش موشکی این مهم اهمیت ویژه یافته، لذا در این بخش بدون سقف سعی شده است سیر ارتقای سکوهای پرتاب از نسل اول که وارداتی بوده و مدت زمان استقرار، گسترش و آماده‌سازی تا پرتاب آن طولانی بوده و در مقابل سامانه‌های طراحی و تولید انبوه شده در صنایع دفاعی هوافضای کشور (که در نیروی هوافضای سپاه به کارگیری می‌شود تا جوابگوی صحنه‌های امروزی نبرد باشد) به نمایش گذاشته شده است.

همه این دستاوردها یک نکته دارد و آن، اینکه امروزه موشک‌ها بیش از اینکه سلاح صحنه نبرد باشند، یک سلاح بازدارنده هستند به ویژه برای تنظیم توازن قوا و بر هم زدن صحنه جنگ‌های نابرابر و ناجوانمردانه. در حقیقت، کشور ما بر اساس دکترین دفاع همه‌جانبه به سمت اقتدار موشکی حرکت کرده است.

عظمت بخش غیر مسقف را هنگامی در تصاویر متوجه خواهیم شد که کنار ماهواره‌بر سیمرغ بایستیم.

اما جزئیات تجهیزات به نمایش درآمده در این بخش:

اولین سامانه موشکی اسکادبی، سپس تندر-۶۹ و در ادامه نمونه بومی شده و ساخته شده ایرانی سکوی اسکاد به نام خیبر و موشک شهاب یک در یک سمت و در کنار آنها یکی از آخرین فناوری‌های طراحی و ساخت سکوهای متحرک جاده‌ای با قابلیت حمل و شکلیک دو فروند موشک که دیگر نواقص و معایب سکوهای نسل‌های قبل از خود؛ از قبیل سرعت عمل تاکتیکی، افزایش حجم آتش و تداوم آتش موشکی در راستای افزایش قدرت دفاعی موشکی ندارد، به نمایش گذاشته شده است. بر روی این لانچر متحرک دو فروند موشک کلاس میان‌برد مایل پرواز قرار گرفته که موشک‌های دزفول و ذوالفقار بصیر هستند. ذوالفقار بصیر بالستیک دریایی با برد ۷۰۰ کیلومتر است که برای اولین بار به نمایش گذاشته شده است.

یکی دیگر از تجهیزاتی که برای نخستین بار در این نمایشگاه در معرض دید قرار گرفته، اولین سامانه موشکی کن (محفظه) پرتاب بالستیک است که البته پیشتر در رزمایش پیامبر اعظم(ص) شلیک موشک از آن به نمایش درآمده بود.

در این حوزه فنـاوری باید گفت، سامانه‌های موشکی مدرن و خاص به واسـطه اینکه به صورت گرم از داخل کن ته بسـته و به شـکل مایل پرتاب می‌شـود، در نوع خود بی‌نظیر است و فناوری سـاخت آن تا بـه امروز در انحصار متخصصان نیروی هوافضای سـپاه اسـت. این سـامانه می‌تواند جوابگوی بسـیار خوبی برای الگوی جنگ‌های جدید و مصـون ماندن از دید و تیر دشـمن به واسطه دفن بودن در زیر خاک باشد؛ زیرا سبب افزایش اثربخشی برای جلوگیری از غافلگیر شـدن‌های اولیـه در موج‌هـای اول درگیری می‌شود.

در ایـن بخـش ماهواره‌برها هم بـه مثابـه بزرگ‌تریـن و مرتفع‌ترین سامانه‌های حاضر در نمایشگاه حضور دارند. در واقع تنها بخشی از نمایشگاه که از بیرون هم قابل مشاهده هستند.

ماهواره‌بر سـفیر فجر اولین موشـک ماهواره‌بر جمهوری اسـلامی است که ساخت مجموعه توانمند سازمان هوافضای وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح است و پرتاب آن موجب شده تا ایران به عنوان هفتمین عضو باشگاه فضایی جهان معرفی شود. این ماهواره‌بر محموله‌های سبک را تا مدار leo حمل می‌کند.

اما در این بخش ماهواره‌برهای سنگین‌تری هم وجود دارد که به دست متخصصان دفاعی کشـور طراحی و تولید شده است. ماهواره‌بر سیمرغ برای همین منظور به عنوان ماهواره‌بر محموله‌های بزرگ‌تر و سنگین‌تر وجود دارد. بیان عظمت این بخش تنها با قرار گرفتن یک نفر و مقایسه او با موشک ماهواره‌بر ممکن است.

اما ماهواره‌بر سه مرحله‌ای قاصد دیگر دستاورد به نمایش گذاشته شده در این بخش است. این ماهواره ساخت نیروی هوافضای سپاه اردیبهشت ماه امسال ماهواره نظامی نور یک را در مدار ۴۲۵ کیلومتری زمین قرار داد. البته در بخش انتهایی این گزارش در بخش فضایی به این مهم بیشتر اشاره خواهیم کرد.

اما موشک‌های به نمایش گذاشته شده در بخش مسقف از این قرار هستند:

موشک بالستیک برد بلند قدر H:
با سوخت مایع برد ۱۶۰۰ کیلومتر تک مرحله‌ای بـا قابلیت جدایش سرجنگی و سکوی پرتاب متحرک جـاده‌ای تولیـد شـده در صنایع هوافضای وزارت دفاع.

موشک بالستیک میان‌برد شهاب ۲:
با برد ۵۰۰ کیلومتر دارای سرجنگی شـدیدالانفجار با سوخت مایع و سـکوی پرتاب(لانچـر) متحرک جاده‌ای تولید شده در سال ۱۳۷۳ در صنایع هوافضای وزارت دفاع.

موشک بالستیک کوتاه‌برد فاتح A:
پیشران راکتی سوخت جامد HTPB، سـکوی پرتاب متحـرک جاده‌ای، تولید سال ۱۳۸۲ در وزارت دفاع با برد ۲۵۰ کیلومتر.

موشک بالستیک میان‌برد ذوالفقار:
سـوخت جامد تـک مرحلـه‌ای و سـرجنگی جداشـونده، پرتابه مایل متحـرک جـاده‌ای، تولیـد صنایع هوافضای وزارت دفاع سال ۱۳۹۵ با برد ۷۰۰ کیلومتر.

موشک بالستیک فاتح F:
میان‌برد با سـوخت جامـد و مایل پرتاب، سـکوی پرتـاب متحرک جـاده‌ای، تولیـد سـال ۱۳۹۲ در سازمان صنایع هوافضا وزارت دفاع با برد ۴۸۰ کیلومتر.

بالستیک دوربرد شهاب ۳:
سوخت مایع تک مرحله با جدایش سرجنگی تولید ۱۳۷۸ در سازمان صنایع هوافضای وزارت دفاع با برد متوسط ۱۲۵۰ کیلومتر.

موشک بالستیک کوتاه‌برد خلیج‌فارس:
بالستیک دریایی سوخت جامد مایل پرتاب تولید سـازمان صنایع هوافضا وزارت دفـاع در سـال ۱۳۹۰ با برد ۲۷۰ کیلومتر.

موشک بالستیک برد کوتاه هرمز:
دو کاربـرد دریایی و زمینی سـوخت جامد مایل پرتاب با برد ۳۰۰ کیلومتر سازمان صنایع هوافضای وزارت دفاع در سال ۱۳۹۳.

موشک اسکاد ـ B:
بالسـتیک کوتاه‌برد با بـرد ۳۰۰ کیلومتـر و دارای سـرجنگی شـدیدالانفجار، عمـود پرتاب با سـکوی پرتـاب جاده‌ای، سـال ۱۳۶۳ وارد ایـران و نمونه‌های آن تولید شد.

بالستیک دوربرد سجیل:
سـوخت جامد دو مرحلـه‌ای با جدایش سـرجنگی عمود پرتاب تولید سال ۱۳۸۷ در سازمان صنایع هوافضای وزارت دفاع با برد ۲ هزار کیلومتر.

بالستیک دور برد عماد:
(بـه یاد شـهید عماد مغنیـه ویژه انهدام رژیم نامشروع صهیونیستی) سـوخت مایع تک مرحلـه‌ای با جدایـش سـرجنگی، سـکوی متحرک و سیلوی زیرزمینی، عمود پرتاب تولید سال ۱۳۹۴ در سازمان صنایع هوافضای وزارت دفاع با برد ۱۶۵۰ کیلومتر.

بالستیک میان‌برد قیام:
سـوخت مایـع تـک مرحله‌ای جدایش سرجنگی، سکوی پرتاب متحرک و پرتاب از سـیلو، پرتاب عمودی، تولید شـده در سـازمان صنایع هوافضـای وزارت دفاع در سال ۱۳۹۱ با برد ۷۵۰ کیلومتر.

راکت کوتاه‌برد نازعات N-۱۰:
پیشران راکتی با سوخت جامد مرکب، مایل پرتاب با سکوی متحرک جاده‌ای، تولید سال ۱۳۶۹ در وزارت دفاع با برد ۱۵۰ کیلومتر.

پرواز بر لبه فناوری دنیا

از اینجای نمایشگاه وارد فضای جدیدی خواهیم شد. به تعبیر مدیر مجموعه «جزیره پهپادی» که پنج بخش دارد. این دستاوردها در یک مسیر طراحی شده قرار گرفته‌اند و بازدیدکننده در بدو ورود به این بخش، ابتدا با اولین پهپاد ساخته شده در دوران دفاع مقدس، یعنی تلاش آشنا می‌شود و سپس در طول مسیر به ترتیب با خانواده پهپادهای مهاجر، خانواده ابابیل، خانواده پهپاد کرار، خانواده پهپاد صاعقه، خانواده پهپاد شـاهد-۱۲۹ و خانواده پهپاد شـاهد-۱۷۱ شـامل ۱۵ پهپاد آشنا می‌شود. در ادامه به مشـخصات این پهپادها اشاره خواهیم کرد پیش از توضیح درباره هر یک از پرنده‌های لازم اسـت اشـاره‌ای کلی هم به انواع پهپادها داشته باشیم که عبارت‌اند از: ۱- آموزشی؛ ۲- هدف؛ در رزمایش‌ها و آزمایش سامانه‌های راداری و پدافندی. ۳- مزاحمت؛ در مأموریت اختلال هوایی و مخابراتی و ایجاد تعدد در پهپادها. ۴- مراقبت؛ رهگیری یا اسکورت و اعلام هشدار به پرنده‌های متخاصم تا خروج از کشور. ۵- انتحاری؛ ۶- جنگال؛ انتشـار فرکانس‌های ضد دستگاه‌های دشمن و ایجاد اختلال یا قطع ارتباطات؛ ۷- رهاسازی محموله اعم از بمب یا بسته؛ ۸- جمع‌آوری الکترونیک برای جمع‌آوری و ثبت فرکانس‌های مورد استفاده دشمن؛ ۹- شناسایی و عکس‌برداری؛ ۱۰- رله مخابراتی برای ارتباطات در مناطق غیر قابل دسترس و... .؛ اما ویژگی هر کدام از پهپادهای به نمایش در آمده در پارک فناوری چیست:

تلاش:
اولین پهپاد کوتاه‌برد با وزن ۱۳ کیلوگرم، برد ۵ کیلومتر و سرعت ۱۲۰ کیلومتر در ساعت تا ارتفاع ۹ هزارپا و وزن محموله یک و نیم کیلو پرواز از روی باند با موتور پیستونی تک سیلندر.

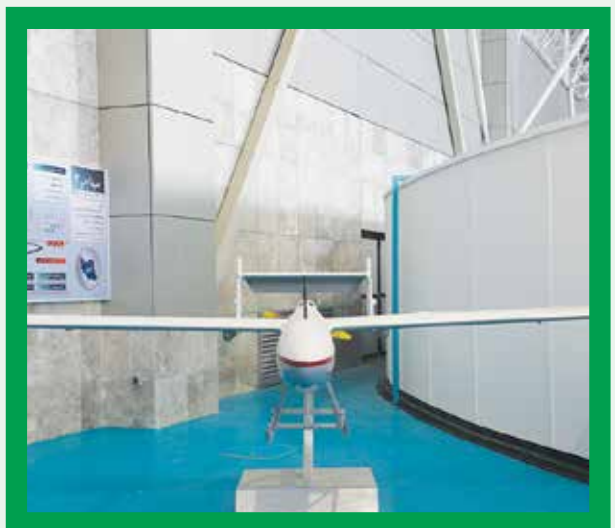

مهاجر۲:
پروژه پهپادی دوم سپاه که با مأموریت شناسایی و مراقبت ساخته شد. این پهپاد صد کیلوگرمی با ارتفاع پرواز ۱۱ هزارپا سه و نیم ساعت مداومت پروازی داشت و با حداکثر سرعت ۱۸۰ کیلومتر بر ساعت پرواز می‌کرد. موتور پیستونی دو سیلندر و قابلیت حمل دوربین و محموله اپتیکی برای انجام مأموریت شناسایی را داشت. بیشترین برد عملیاتی استفاده شده از آن ۴۵۰ کیلومتر بود.

مهاجر - چهار (هدهد):
با ارتفاع متوسـط و مداوت پروازی کوتـاه مأموریت مراقبت و رهگیری هوایی با قابلیت برخاسـتن از خودرو و فرود روی باند را دارد. پیشـینه برد عملیاتی این پهپاد به ۲۰۰ کیلومتر رسـیده، ارتفاع پروازی ۱۶ هـزار پا با چهار سـاعت مداومت پروازی با سرعت ۱۵۰ کیلومتر بر ساعت و موتور پیستونی چهار سیلندر از ویژگی‌های آن است و دوربین‌های مختلفی روی این پهپاد تاکنون نصب شده است.

صاعقه:
ارتفاع بالا، مداومت پروازی کوتاه، برخاسـتن از پرتابگر و فرود روی بانـد، برد ۵۰ کیلومتری، حداکثر سـرعت ۲۰۰ کیلومتر بر ساعت، مداومت پرواز ۴۵ دقیقه‌ای، موتور پیستونی دو سیلندر از ویژگی‌های آن اسـت. این پهپاد بیشتر برای هدف قرار گرفتن در تمرینات و رزمایش‌ها و آزمایش سامانه‌های پدافندی و موشکی استفاده می‌شود.

ابابیل:
ارتفـاع پایین، مداومت پـروازی کوتاه، مأموریت شناسـایی و مراقبت، برد عملیاتی ۲۰۰ کیلومتر، ارتفـاع ۱۱ هزار پا و ۲۲۰ کیلومتر در ساعت سرعت دارد تا ۷۷۰ کیلومتر در ساعت قابلیت طی کردن و پایش دارد. انواع مختلـف دوربین هم روی آن قابل نصب است.

کرار:
تاکتیکی سرعت و ارتفاع بالاست. قابلیت ناوبری GPS و توانایی حمل یک بمـب را دارد. حمل محموله تـا ۲۵۰ کیلوگرم، برد عملیاتی ۶۵۰ کیلومتری، مداومت پروازی حدود یک ساعت و ارتفاع ۲۰ هزارپا در مشخصات آن آمده است.

شاهد ۱۲۱:
پهپاد تاکتیکی با ارتفاع متوسط و مداومت پروازی بالاست، برای شناسـایی و مراقبت برد عملیاتی به کارگیری شده ۷۰۰ کیلومتر اسـت. مداومت پروازی آن ده ساعت با سرعت ۱۸۰ کیلومتر بر ساعت و ارتفاع ۱۲ هزار پاست.

پهپاد سایه:
ارتفاع پایین با مداومت پروازی بالا دارد که کاربرد آن شناسایی و آموزشی بوده، برد عملیاتی تا ۱۲۰۰ کیلومتر دارد. ارتفاع آن ۱۰ هزار پایی با مداومت پروازی ۱۲ ساعت و با سرعت ۱۰۰ کیلوتر بر ساعت است. موتور تک سیلندر با مصرف سوخت ۶۶ صدم لیتر بر ساعت با قابلیت استفاده از دوربین‌ها حساس و با دقت بالا دارد.

شاهد - ۱۲۵:
ارتفاع و مداومت پروازی متوسـط، برای شناسـایی و مراقبت اسـتفاده شـده و پرواز و فرود روی باند دراد. برد عملیاتی ۷۰۰ کیلومتر با شش ساعت مداومت پروازی تا ارتفاع ۱۳ هزار پایی با سرعت ۱۵۰ کیلومتر بر ساعت، قابلیت ناوبری GPS و هدایت از دور و خودکار را دارد و می‌تواند تصویر آنلاین ارسال کند.

اما بخش دیگر پهپادهای ایرانی این نمایشگاه به دستاوردهای متخصصان کشور در مهندسی معکوس و دست یافتن به فناوری‌های نوین پهپادی با کار بر روی «جانور قندهار» یا همان ارکیو ۱۷۰ مربوط می‌شود.

هم خانواده پهپادهای آرکیو ۱۷۰ آمریکایی:
سـه مدل در این نمایشـگاه به نمایش گذاشـته شـده است که شـامل اسـکیل ۴۰ درصد (شاهد ۱۶۱)، اسـکیل ۶۰ درصد (شـاهد ۱۹۱) و اسکیل صددرصد (شاهد ۱۷۱) است. پس از رمزگشایی و مهندسـی معکوس و کسب فناوری‌های به کار برده شـده در این پهپاد با تلاش دانشمندان جوان کشورمان و ساخت نمونه‌های مختلف از این پهپاد، سه پهپاد حاضر در این نمایشگاه با قابلیت‌های مختلف و دروردهای عملیاتی و مأموریتی شناسایی رزمی و مراقبتی مأموریت خود را انجام می‌دهند.
این پهپاد تاکنون حضور عملیاتی در عملیات‌های انتقامی لیله‌القدر و ضربت محرم داشـته و البته یکی از پهپادهایی اسـت که برای عملیات یورش فوجی از آن اسـتفاده می‌شـود. این فناوری که در آن تعداد انبوه پهپاد به شـکل برخط یـا با هوش مصنوعی و برنامه‌ریزی شـده به یک هدف حمله می‌کنند، بسیار پیچیده بوده که متخصصان کشـورمان در این بخش به این فناوری دست پیدا کرده‌اند. این فناوری با یورش فوجی انبوه پهپادها در رزمایش‌های علنی نیروی هوافضای سپاه آزمایش شده است و می‌توان مدعی بود، جمهوری اسـلامی ایران اولین کشـوری است که به چنین فناوری پیچیده و مهمی دست یافته است.

دیگر خانواه پهپادی به نمایش درآمده «شـاهد ۱۲۹» است. با تأسیس جهاد خودکفایی نیروی هوافضا، این پروژه در دسـتور کار بود که شـاهد ۱۲۳ اولین نمونه از این پروژه شد. موتور بومی دورانی نیز برای آن تولید شد؛ اما سال ۱۳۸۵ پهپاد shado-۲۰۰ آمریکایی شکار و فناوری آن برای بومی‌سـازی احصا شد. بر این اساس پهپاد شاهد ۱۲۱ سال ۱۳۸۹ ساخته شد و سال ۱۳۹۰ وارد عملیات و گشت دریایی شد و اولین عملیات پرواز در شب آن هم به ثبت رسید. در این سال، نمونه اولیه شاهد ۱۲۹ نیز پرواز کرد که مقدمه پیشرفت‌های جدیدی شد. ارابه فرود جمع شونده شد و پرواز عملیاتی آن آغاز و این پهپاد سال ۱۳۹۲ با ۱۵ ساعت مداومت پروازی توانایی جدید پهپادی سپاه را ثبت کرد.

پرواز خلبان خودکار آن سال ۱۳۹۶ آزمایش شد و امکان نشست و برخاست خودکار آن هم به وجود آمد. به این ترتیب، سال ۱۳۹۷ هزار ساعت پرواز موفق آن هم ثبت شد.

یک یونیت هدایت و کنترل پهپاد هم به طور کامل در این نمایشـگاه قرار گرفته اسـت. ایـن یونیت امکان هدایت همزمان دو پهپـاد را دارد. از جمله موارد قابل توجه دیگر در این نمایشگاه، به نمایش درآمدن رادار SAR هواپایه محمول بر پهپاد شاهد-۱۲۹ است.

عکس یادگاری با شکار

اما یکی از دیدنی‌ترین بخش‌های نمایشگاه که بیشتر جنبه تفریحی و سرگرمی دارد، بازدید از پهپادهای غنیمتی آمریکایی و صهیونیستی است. کمی در کنار این اشیاء پرنده می‌ایستیم و عکس می‌گیریم و پوزخندی به لبه فناوری آمریکایی می‌زنیم. لاشه‌های به هم چسبیده گلوبال هاوک را می‌بینیم. شـکارهایی که باید با آنها عکس پیروزی گرفت. پهپادهای RQ-۱۷۰ و MQ-۴C و RQ-۱و هرمس-۲۰۰. البته بازسازی پهپاد MQ-۴C یا همان گلوباک هاوک با استفاده از تکه‌های جمع‌آوری شده آن از بستر دریاست و بخش بسیار جالب نمایشگاه به شمار می‌آید. بازدید از این بخش را باید برای عموم توریست‌های وارد شده به ایران به صورت رایگان نهادینه کرد.

داستان پرواز

اما برای ورود به بخش دیگر نمایشـگاه عبور از یک باند پرواز شبیه‌سـازی شده هواپیمای ایلوشین لازم است. دستاوردهای هوایی با معرفی زیر سیستم‌های هدایت و کنترل، پرتاب موشک، رک‌های الکترونیکی، سپس مجموعه جنگنده با تجهیزات و متعلقات و بعد توانایی بالگردی سپاه و تولیدات مجموعه شاهد سپاه در این حوزه به نمایش گذاشته شده است. در این بخش یک جنگنده سـوخوی-۲۲ وجود دارد. در حاشیه آن متعلقات و سلاح‌های قابل نصب روی آن و روایتی از بازآماد یا اورهال این جنگنده‌ها در این بخش وجود دارد. بازآماد یا اورهال وضعیتی که پرنده بعد از این کار دوباره قابلیت‌های عملیاتی پیدا کند و عمدتا از عهده سازنده یک هواپیما بر می‌آید. چنین فناوری پیچیده‌ای که در نیروی هوافضای سپاه یا سازمان هواپیمایی و سایر صنایع نظامی و غیر نظامی هوایی ایران ایجاد شده، خود نوید مهمی برای دستیابی بیشتر کشور به فناوری‌های جدید هوایی است.

اما در این بخش از نمایشگاه سلاح‌های هوشمندی که بر روی هواپیماهای جنگنده ایرانی قابل نصب اسـت، باید یادی هم از موشک‌های هدایت لیزری و بمب‌های برد بلند نقطه و بمب‌های Jdam کرد. اینها از جمله تسلیحاتی هستند که به صورت صددرصد بومی طراحی و تولید انبوه شـده است و بمب‌ها، هواپیماها و نیز پهپادها را قادر می‌سازد تا اهداف خود را در فواصل بسیار دور و به صورت خیلی دقیق هدف قرار دهند. البته سابقه استفاده عملیاتی از چنین بمب‌هایی را رژیم صهیونسـیتی در هدف قراردادن اهدافی در کشور سوریه دارد و فناوری این تسلیحات در تعداد کمی از کشورهاست.

باررریزی از هواپیما نیز یکی از دستاوردهای مهم متخصصان کشور در این حوزه است؛ چرا که باررریزی هوایی برای مقاصد زمینی از هواپیما فرمول‌ها و قواعد خاصی داشته که این فرمول‌ها و قواعد علمی در اختیار اندکی از ارتش‌های جهان بوده و جمهوری اسلامی ایران به سـبب درگیری در جنگ مستشاری در سوریه و عراق علیه تروریسم تکفیری بنا به نیاز به رساندن محوله‌های غذایی و تسلیحاتی به نیروهای در محاصره تروریست‌ها به آن نیاز پیدا کرد که با تلاش متخصصان نیروی هوافضای سپاه و نیروی هوایی ارتش این فناوری به شکل بومی در کشور ایجاد شد.

فرماندهی عملیات هوایی نیروی هوافضای سپاه توانسته است بدون اتکا به هرگونه کمک خارجی، انواع هواگردهای در اختیار این نیرو را اورهال کرده و در مواردی نیز ارتقا دهد. یکی از مهم‌ترین این دستاوردها، اورهال و ارتقای جنگنده‌های سوخو۲۲ و نصب سیستم اطفای حریق روی هواپیمای ایلوشین ۷۶ است.

یکی از مأموریت‌های نیروی هوافضای سـپاه علاوه بر پشـتیبانی از یگان‌های رزمی و عملیاتی سایر نیروهای سپاه، پشتیبانی از مأموریت‌های مردم‌یاری و محرومیت‌زدایی سپاه است که در این عرصه هم فرماندهی عملیات هوایی این نیرو به‌خوبی توانسته است با تجهیز هواپیماها و بالگردهای در اختیار خود به سـامانه‌های مورد نیاز، مانند سـامانه‌های اطفای حریق، از عهده این مأموریت برآید.

یکی از مهم‌ترین اقدامات فرماندهی عملیات هوایی نیروی هوافضای سپاه استفاده اطفای حریق در هورالعظیم استان خوزسـتان بود. سپاه در این مأموریت با استفاده از هواپیماهای ایلوشین و بالگردهای میل-۱۷ توانست به‌خوبی آتش هورالعظیم را خاموش کند.

وظیفه اصلی فرماندهی عملیات هوایی نیروی هوافضای سپاه پشتیبانی پروازی از دیگر نیروهای سـپاه اسـت؛ یعنی بخش پروازی متمرکز در فرماندهی عملیات هوایی است که پروازهای پشـتیبانی، ترابری و رزمی را انجـام می‌دهد و یک بخش محدود بالگردی برای پشـتیبانی از مأموریت‌های خود نیروی هوافضا دارد. یکـی از مأموریت‌های عمده نیروی هوافضای سـپاه عملیات مردم‌یاری است. در حوادث غیرمترقبه که به پشتیبانی هوایی نیاز است، این بخش ورود می‌کند. گفتنی اسـت، در زلزله بم و کرمانشاه و سیل‌های سال‌های گذشته در خوزستان و لرستان این بخش ورود جدی برای مردم‌یاری داشت.

آمبولانس هوایی، کمک به احداث مدارس در نقاط صعب‌العبور کشـور، ارائه خدمات چتربازی برای جوانان از دیگر خدمات این بخش به مردم است.

اطفای هوایی حریق نیز یکی از توانایی‌های انحصاری این فرماندهی در کشـور است. در آتش‌سـوزی هورالعظیم عراق و همچنین اطفای حریق در گرجسـتان این فرماندهی از نیروی هوافضای سپاه حضور مؤثری داشته است. بارورسازی ابرها هم به وسیله این مجموعه صـورت می‌گیرد. این فرماندهی در زلزله کرمانشـاه پل هوایی بـرای انتقال مجروحان و تجهیزات و کمک‌های مردمی با کمک نیروی هوایی ارتش ایجاد کرد.

اما در حوزه پرنده‌های موجود در این فرماندهی باید گفت، به علت محدود بودن پرنده‌ها و تعدد مأموریت‌های سپاه در این حوزه جوانان و فرماندهان و مدیران انقلابی فرمانده عملیات هوایی در تدبیری مهم در موضوع بهینه‌سازی و بازآماد پرنده‌های این نیرو که به صورت کاملا بومی و متکی صددرصد به داخل است، چند منظوره کردن هواپیماها و بالگردها را در دستور کار دارند.

هواپیمای ایلوشـین که نمونه ماکت کوچک آن در باند پروازی فرودگاه در نمایشـگاه به نمایش گذاشته شده است، به منزله یک هواپیمای ترابری، آمبولانس هوایی و اطفای حریق استفاده می‌شود و جالب این است که تغییر کاربری هواپیما با تغییر وضعیت دو تا سه ساعت بیشتر طول نمی‌کشد.

سـامانه اطفای حریق این هواپیما کاملاً بومی و بـدون الگوگیری از نمونه‌های خارجی طراحی و ساخته شده است. آموزش و نیز استفاده از این سامانه‌ها هم به صورت بومی اتفاق افتاده و دانش فنی آن به صورت صددرصد بومی تدوین شده است.

تمام پرنده‌های سرنشین‌دار نیروی هوافضای سپاه در حوزه اورهال و تعمیرات کاملاً متکی به داخل بوده و هواپیماهای سوخو ۲۵ عراقی نیز از این توان نیروی هوافضای سپاه برای مقابله با داعش بهره برده‌اند.

البته در تأمین قطعات ممکن است هنوز وابستگی‌هایی به کشورهای سازنده وجود داشته باشد؛ اما نوید تولید جنگنده‌های بومی در این حوزه نیز از فرماندهان این نیرو شنیده می‌شود.

در ماجرای بازآماد جنگنده‌های سوخو ۲۵ عراقی و نیز آموزش و بازآموزی خلبانان عراقی که از سـال ۱۹۹۱ تا آن روز پرواز نداشـتند، نیروی هوافضای سپاه یک کار غیر ممکن را در کمترین زمان ممکن به انجام رسانید و ارتش عراق با کمک نیروهای مستشاری زمینی ایران توانست بغداد را با عملیات ترکیبی زمینی و هوایی از محاصره در بیاورد.

جنگنده سـوخو ۲۲ موجود در نمایشـگاه از نمونه کارهای فوق‌العاده این حوزه است؛ چراکه پس از ۲۸ سـال زمین‌گیری یک جنگنده با امکانات بـه روز بعد از اورهال کامل در اختیار نیروی هوافضای سپاه است. سوخو ۲۲ قابلیت‌های خوبی برای حمل مهمات دارد که در نمایشگاه حجم انبوه این مهمات قابل مشاهده است.

تسلیحات هوشمند نقطه‌زن و بومی و سامانه کنترل سلاح هوشمند روی این هواپیما نصب شده و کارآیی آن را دو چندان کرده است و در دفاع هوایی نامتقارن با تغییرات و الحاقات این جنگنده را کاملاً متحول و به روز کرده است.

در بخش دیگر هوایی نمایشـگاه دو بالگرد عملیاتی رزمی شاهد ۲۸۵ و بالگرد شاهد ۲۷۴ را هم می‌بینیم؛ دو بالگردی که سـاخت مجموعه شاهد نیروی هوافضای سپاه بوده و امروز در هوانیز نیروی زمینی و سایر بخش‌های سپاه در سازمان رزم فعال است. در ادامه نیز نمایشگاهی از روند تجهیز بخش پروازی نیروی هوافضای سپاه طی دهه‌های دوم تا چهارم انقلاب وجود دارد.

اما قسمت دیگر این بخش مربوط به دستاوردهای علمی کشور در عرصه هوایی و ساخت پرنده‌های مختلف نظامی و غیر نظامی است. به سبب اینکه نمایشگاه بعد ملی دارد، تنها به دستاوردهای نیروی هوافضای سپاه در بخش‌های مختلف اشاره نشده و بخش هوایی هم در این مستثنی نیست. توانمندی‌هایی که در این بخش نمایش گذاشته است، هیچ یک مربوط به نیروی هوافضای سپاه نیست. از هواپیماهای ملخی تا بالگردها و هواپیماهای مسافربری و دیگر پرنده‌ها.

آسمان امن‌تر

اما پس از بخش هوایی، نوبت به پدافند هوایی می‌رسد. در این بخش از نمایشگاه تجهیزات پدافندهوایی سـپاه از ابتدا تاکنون به نمایش درآمده است. روندی از سامانه‌های چینی که از سال ۱۳۶۵ در دفاع مقدس وارد سازمان رزم سپاه شد تا دیگر رادارها و سامانه‌های پدافندی روسی و بومی که البته این حوزه فقط توانمندی‌های نیروی هوافضای سپاه را پوشش می‌دهد و در آینده سایر توانمندی‌های این بخش در قالب قرارگاه پدافند هوایی خاتم‌الانبیاء(ص) و نیروی پدافند هوایی ارتش جمهوری اسـلامی ایران به آن افزوده خواهد شد. البته با توجه به محدودیت فضای مسقف فعلی نمایشگاه برای افزودن این بخش‌ها به گسترش بیشتر فضای مسقف آن نیاز است.

گفتنی است، در بخش پدافند هوایی از سامانه‌های راداری تا سامانه‌های عملیاتی به خوبی چیدمان شده‌اند.

در ابتدا به سامانه‌های راداری موجود در این بخش اشاره می‌کنیم:

سامانه راداری مطلع الفجر ۲: تولید در سـال ۱۳۹۴، ۵۰۰ کیلوتر و ارتفاع ۲۲ کیلومتر. البته مطلع الفجر سیر تکاملی خود را داشته و در این نمایشگاه اشاره‌ای هم به سیر تکاملی آن و مدل‌های مختلف آن شده است که با وجود اشاره به رادار p-۱۲ تصویری از آن در نمایشگاه موجود نیست.

رادار کاشف: تولید در سال ۱۳۸۴، با برد کوتاه ۱۵۰ کیلومتر و ارتفاع ۱۲ کیلومتر.
رادار کاوش به عنوان رادار تاکتیکی برد کوتاه نیز در این بخش جانمایی شـــده است. این رادار تولید سال ۱۳۸۹ با برد ۱۵۰ کیلومتر است.

ســـامانه قدیر: برای جست‌وجو، کشـــف و رهگیری انواع پرنده‌ها، با برد کشف ۱۱۰۰ کیلومتر و ارتفاع ۱۰۰ کیلومتر.
از نوع رادارهای آرایه فازی و برد بلند اســـت. در هفته‌های گذشته دو تا از این سامانه در یزد و کرمان عملیاتی شد. گفتنی است، به سبب حجیم بودن اندازه اصلی این سامانه نمونه درصد کوچک‌تر آن در نمایشگاه به نمایش گذاشته شده است.

ســـامانه HQ-۲: در این بخش اجزا و بخش‌های گوناگون سامانه HQ-۲ به منزله اولین سامانه پدافند موشـــکی که در دوران دفاع مقدس وارد سازمان رزم سپاه شد، به نمایش گذاشته شده است. با قدرت رهگیری پایین، تعدد اجزا در چندین خودرو و برخی معایب روبه‌رو بود. در انتهای این بخش از نمایشـــگاه همه توانایی‌های همان سامانه عریض و طویل را می‌توان در یک سامانه جمع و جور و متحرک بومی به خوبی دید. سیر پیشرفت این سامانه‌ها در این نمایشگاه به خوبی نشان داده شده است. سامانه پدافندی ارتفاع متوسط و کم در قالب چند خودرو، با برد کشـــف ۱۲۰ کیلومتر و عملیات ۳۲ کیلومتری و ارتفاع درگیری ۲۷ کیلومتری علیه بالگردها و هواپیماهای جنگی و قابلیت رهگیری یک هدف.

سامانه ســـام ۶: پدافند هوایی با ارتفاع پایین که اجزای یک سامانه کامل آن شامل یک دســـتگاه رادار، چهار دستگاه سکوی پرتاب، دو دســـتگاه خودروی حمل و بارگیری موشک، دستگاه تست و شارژ هوای موشک، مولد برق و ۲۴ فروند موشک است.
سرعت موشک ۷۵۰ متر بر ثانیه، ارتفاع هفت کیلومتر، برد درگیری ۲۴ کیلومتر و برد کشف ۶۵ کیلومتر اســـت. بالگرد، جنگنده، کروز و بمب‌افکن در دام این سامانه می‌افتد و رهگیری و منهدم می‌شوند.

سامانه پدافندی بومی طبس: درگیری و انهدام اهداف هوایی ارتفاع کم و متوسط، ســـال ۱۳۹۲ وارد مرحله عملیاتی شـــد و با برد درگیری ۹۰ کیلومتر، برد کشف بیش از ۱۲۰ کیلومتر و ارتفاع درگیری ۲۵ کیلومتر جنگنده، بالگرد، پهپاد و کروز را رهگیری و منهدم می‌کند.

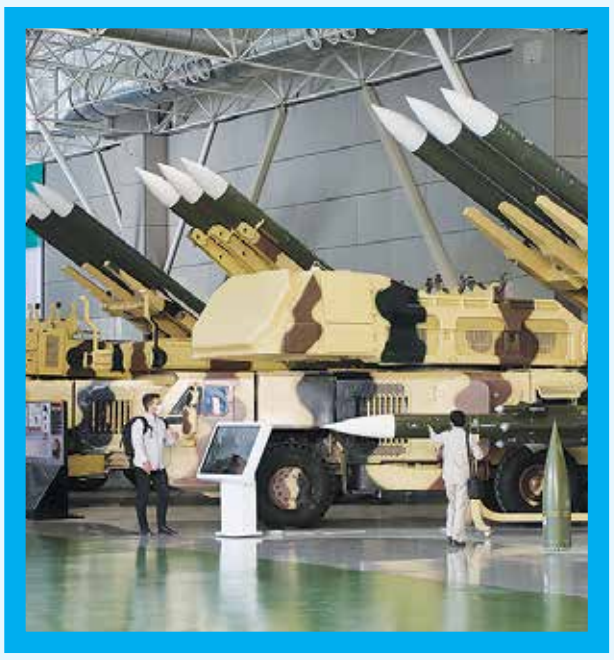

سامانه سوم خرداد: پدافند هوایی با ارتفاع متوسط، اهداف ارتفاع کم و متوسط متحرک خودکششـــی/ تولید ۱۳۹۲/ انواع موشک، پهپاد بالگرد و هواپیما/ آنتن رادار آرایه فازی فعال / موشـــک طایر ۲ بی/ درگیری همزمان با چهار هدف/ قابلیت قرار گرفتن تحت شبکه یکپارچه، مقابلـــه با جمینـــگ و نویز و فریب. این همان ســـامانه منهدم‌کننده پهپاد «گلوبـــال هاوک» در خلیج‌فارس است.

موشک‌های پدافندی خانواده طائر در بخش دیگری از قسمت پدافند هوایی، به نمایش گذاشته شده است که شامل طائر_۲B، طائر_۲C و سوم خرداد فرمانی است. انواع جســـت‌وجوگرهای موشک‌های پدافندی(سیکر) نیز در این بخش از نمایشگاه به نمایش درآمده است. در کنار آنها نیز یک مرکز کنترل و فرماندهی پدافند هوایی با قابلیت جابه‌جایی و تحرک قرار دارد و نمونه‌ای از فرماندهی و کنترل شبکه یکپارچه پدافند هوایی است.

ســـال گذشـــته پهپاد آمریکایی ۴C-MQ (تریتون از خانواده گلوبال هاوک) به وسیله سامانه موشکی سوم خرداد سپاه در منطقه کوه مبارک (سواحل جنوبی ایران)، ساقط شد و نام این سامانه بومی با اسقاط یکی از پیشرفته‌ترین و گران‌ترین پروژه‌های پهپادی ترکیبی آمریکا در جهان بر سر زبان‌ها افتاد.

سامانه موشکی ســـوم خرداد از جمله مهم‌ترین سامانه‌های نیروی هوافضا در حوزه پدافندی به شمار می‌آید که پیچیده‌ترین فناوری‌های موجود کشور در آن به کار گرفته شده و ویژگی بارز آن در این نمایشـــگاه جمع و جور بودن آن در مقایســـه با سامانه‌های مشابه چینی و روسی است.

رونمایی از سامانه سوم خرداد در بازدید فرمانده کل قوا از نیروی هوافضای سپاه در سال ۱۳۹۳

پروژه سامانه پدافند هوایی موشکی سوم خرداد در زمان خود، بزرگ‌ترین پروژه صنعتی دفاعی کشـــور بود که شـــبکه‌ای از مراکز صنایع دفاعی سپاه، دانشـــگاه‌ها، پژوهشکده‌ها و شرکت‌های دانش‌بنیان در آن نقش داشتند.

مراحلی از تحقیق و توسعه، طراحی، ســـاخت، آزمایش‌های کارخانه‌ای، آزمایش‌های میدانی علیه اهداف بدون سرنشین تا رسیدن به قابلیت اطمینان کافی طی چند سال روی این سامانه به انجام رسیده است.

اصلاح طراحی‌های پرتابگر، تجهیزات اتاقک خدمه و موشک نسبت به نسل‌های رونمایی شده اولیه، تداوم تحقیقات روی این پروژه را با هدف بهینه شدن آن نشان می‌دهد. به‌کارگیری شرکت‌های دانش‌بنیان در مراحل تحقیق و توسعه و طراحی و ساخت زیرسامانه‌ها و حضور مهندسان زن و مرد از نکات بارز پروژه توسعه سامانه سوم خرداد است. این امر سبب کاهش زمان و هزینه توسعه در مقایسه با اجرای تمام کار در داخل جهاد خودکفایی نیروی هوافضای سپاه شده است.

موشـــک‌های به‌کارگیری شـــده در این پروژه ویژه همین سامانه طراحی شده و برخلاف برخی ســـامانه‌های دیگر که از موشـــک‌های رایج یا فناوری‌های غیـــر بومی هم عملیاتی می‌شوند، این سامانه در حوزه موشک نیز بومی و اختصاصی است، با طیفی از موشک‌های گوناگون برای مأموریت‌های مختلف.

خط تولید بردهای الکترونیکی، مجموعه‌های هدایـــت و کنترل و ناوبری و نیز تصاویر جســـت‌وجوگر پیشرفته صفحه تخت آرایه‌ای شکاف‌دار این سامانه از ویژگی‌های فنی مهم آن است.

آنتن این سامانه هم می‌تواند عملکرد آرایه فازی داشته باشد و از جمله آنتن‌های پیشرفته است که قابلیت‌های بیشتری در مقایسه با نسل‌های قدیم داشته و در صورت آرایه فازی بودن، علاوه بر دقت بالاتر، امکان اخلال روی آن نیز کمتر است. جهش فرکانسی در عملکرد این رادارها نیز امری مسبوق به سابقه در تولیدات دیگر ایرانی است که باز هم اخلال روی آن را دشوارتر می‌کند.

موشک‌های روی این سامانه موسوم به طایر هستند. بال و بدنه موشک طایر در نمونه‌های فعلی از آلومینیوم ســـاخته شـــده و در آینده با فناوری بدنه‌های کامپوزیت غیرفلزی در بدنه موشک و موتور ســـوخت جامد آن، مانند موشک رعد-۵۰۰ و موتور سلمان، موشک‌های طایر نیز بسیار سبک‌تر خواهند شد.

موتور سوخت جامد موشـــک به صورت یک بخش مجزا به موشک اضافه می‌شود که امکان تعویض خواهد داشت و خود یک مزیت بزرگ برای موشک به شمار می‌آید.

جابه‌جایی این موشـــک‌ها در جعبه‌های حمل‌ونقل ضد ضربه و آب‌بندی کامل به وسیله خودروهای حامل و پشتیبانی همراه سامانه انجام می‌شود.

سامانه سوم خرداد اولین سامانه پدافند هوایی موشکی تمام متحرک ساخت ایران است که خط تولید پرتابگر آن با طراحی داخلی خودرو، حامل سه فروند موشک است.

تایرهـــای مقاوم در حرکت‌های خـــارج از جاده یا آفرود مورد اســـتفاده قرار گرفته که به حمل‌ونقل و حرکت بهتر این پرتابگر در مناطق مختلف منجر می‌شود.

تجهیز پرتابگرهای ســـوم خرداد به ســـامانه اپتیکی یا یک آنتـــن کوچک خاص یکی از امکاناتی است که به عملیاتی‌تر شدن این سامانه کمک فراوانی کرده است.

به طور معمول اولین شلیک از پرتابگر سامانه سوم خرداد با موشک وسطی آغاز می‌شود. با توجه به وزن چند صد کیلوگرمی این موشک‌ها، شلیک موشک وسطی در ابتدا کمک می‌کند که در صورت نیاز به جابه‌جایی سامانه پس از شلیک، تعادل سامانه بهتر حفظ شود.

پروفایل پرواز موشـــک طایر به صورت اوج‌گیری در ابتدای پرواز و ســـپس شیرجه روی هدف است. این شیوه که کارآمدی آن بارها در دوران جنگ تحمیلی عراق علیه ایران از طریق موشک هوا به هوای فینیکس آزموده شده، سبب می‌شود هدف راه فرار مؤثری نداشته باشد.

به‌کارگیری ســـامانه از روی شناور در حال حرکت هم با الحاق ناو اقیانوس‌پیمای شهید رودکی نشان از کارآمدی آن دارد.

سوم خرداد امکان شلیک در حال حرکت روی زمین را دارد که این توانایی افزایش ایمنی سامانه در برابر حملات هوایی دشمن را به دنبال دارد.

به‌کارگیری چند نوع از موشک‌های طایر با ویژگی‌های گوناگون روی این سامانه از دیگر خصوصیات آن است که توانایی‌های این سامانه را در دریا و زمین افزایش می‌دهد.

نمونه مرکز فرماندهی و کنترل پدافندهوایی پرتابل

«تا قاف با سیمرغ»

بخش پایانی نمایشگاه مربوط به برخی از دستاوردهای فرماندهی فضایی و بخش دفاعی حوزه فضایی کشور است. فرماندهی فضایی نیروی هوافضای سپاه تنها متولی بخش فضایی نظامی کشور است.

ماهواره نور ۱ اولین ماهواره دفاعی با مأموریت شناسایی است که سوم اردیبهشت ماه سال جاری با پرتاب‌گر نوظهور قاصد سپاه به فضا پرتاب شد. گفتنی است، یک نمایشگر ویژه موقعیت مداری برخط ماهواره را به صورت زنده نشان می‌دهد؛ این ماهواره هشت ماه پس از پرتاب هنوز فعال است و ارتباط دو طرفه با مرکز کنترل خود دارد.

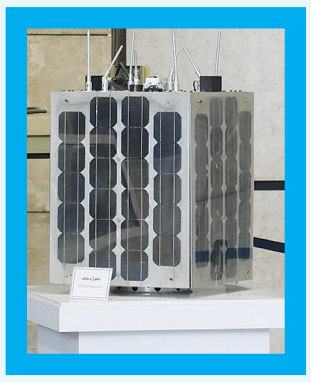

ماهواره عکس‌برداری طلوع و شاهد که در حال طراحی و ساخت از طریق صنعت دفاعی و بخش خصوصی، یعنی شرکت‌های دانش‌بنیان است و هنوز پرتاب نشده است، در این بخش نمایشگاه به نمایش گذاشته شده است.

همچنین ماهواره‌بر سه مرحله‌ای قاصد که مرحله اول آن سوخت مایع و مرحله دوم و سوم آن از نسل به‌روز پرتابگرهای سوخت جامد با بدنه کامپوزیتی و نازل متحرک است، در این بخش معرفی شده که خود این ماهواره‌بر را در بخش غیر مسقف موشکی شرح داده‌ایم. البته مراحل مختلف پرواز این ماهواره‌بر در این بخش در قالب گرافیک اطلاع‌رسان نمایش داده شده است. این معرفی برای پرتابگرهای سوخت مایع سفیر و سیمرغ سازمان هوافضای وزارت دفاع نیز انجام شده و پروفایل پروازی و مراحل و زمان‌بندی و مشخصات فنی آنها نیز در این بخش نمایش داده شده است. برخی عکس‌ها و ویدئوهای آموزشی نیز در این بخش در خصوص معرفی مدارات نحوه رصد فضا، شناسایی ماهواره‌ها، استفاده از ماهواره‌ها در فعالیت‌های مردم‌یاری نظیر سیل و آفت‌زدگی و همچنین کاربردهای تصاویر ماهواره‌ای در عملیات‌های رزمی تهیه شده که در مانیتورهای جداگانه برای بازدیدکنندگان علاقه‌مند قابل نمایش و تشریح است. همچنین در این بخش در قالب یک گرافیک اطلاع‌رسان اجزا و بخش‌های یک مأموریت ماهواره‌ای بیان شده است. این مأموریت شش رکن دارد: ماهواره، ماهواره‌بر، ایستگاه فرامین و دریافت تله متری، مرکز کنترل مأموریت، مرکز دریافت داده و کاربر نهایی که در این شش بخش فرماندهی فضایی نیروی هوافضا توانایی لازم را کسب کرده و آمادگی ایفای مأموریت دارد.

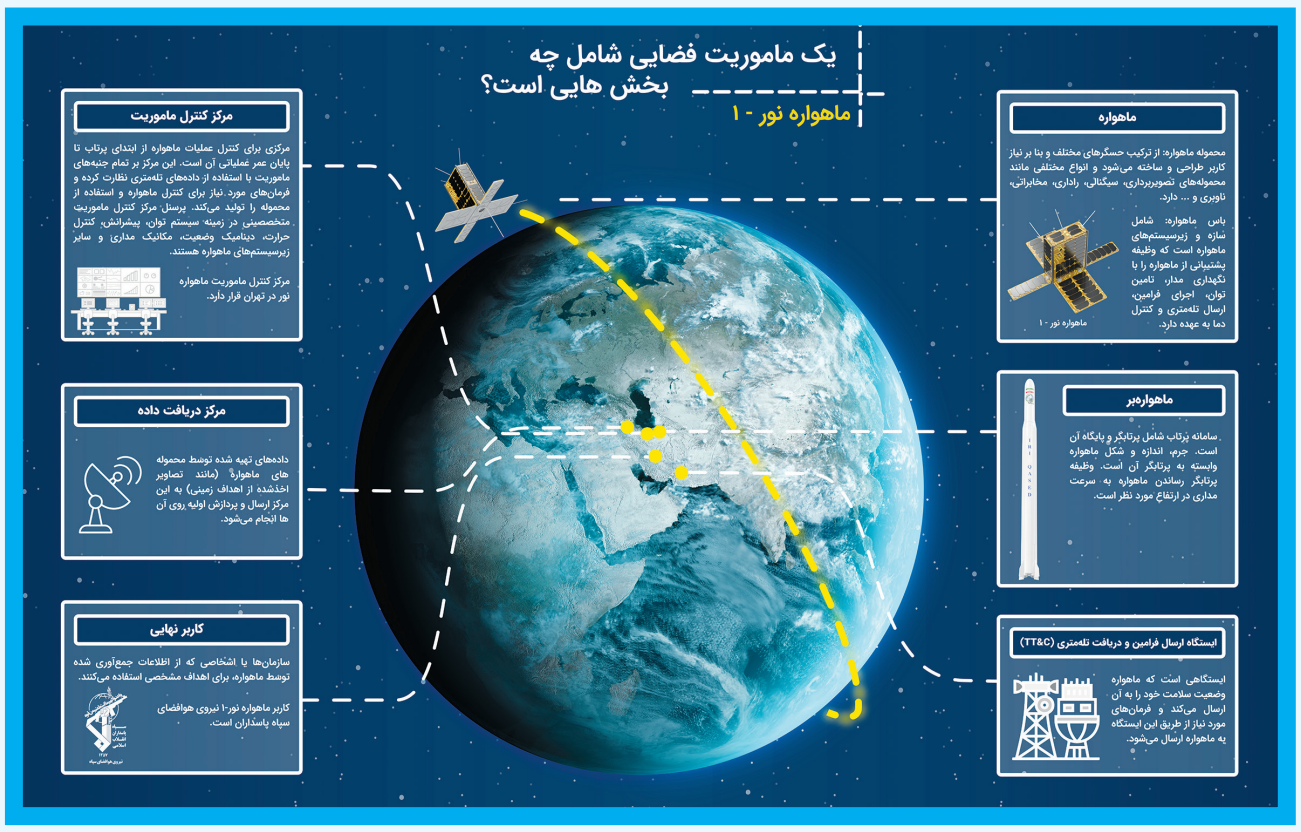

روزشمار نیروی هوافضای سپاه

۱۳۹۳ / ۲۱ اردیبهشت
• دیدار رهبر معظم انقلاب و فرمانده معزز کل قوا از نیروی هوافضای سپاه

۱۳۹۶ / ۲۸ خرداد
• عملیات موشکی و پهپادی لیله القدر علیه مواضع گروه تروریستی تکفیری داعش و انتقام از عملیات تروریستی خرداد در تهران

۱۳۹۹ / ۷ مهر
• افتتاح پارک ملی و نمایشگاه هوافضا

۱۳۹۹ / ۳ اردیبهشت
• پرتاب ماهواره نور اولین ماهواره نظامی تاریخ ایران به فضا با ماهواره بر قاصد

۱۳۷۸ / ۲۰ خرداد
• عملیات موشکی و راکتی رضوان علیه مواضع منافقین در انتقام ترور و شهادت شهید صیاد شیرازی

۱۳۹۸ / ۳۰ خرداد
• انهدام پهپاد جاسوسی گلوبال هاوک در فراز خلیج فارس

۱۳۹۷ / ۹ مهر
• عملیات انتقامی ضربت محرم با حمله موشکی و بمباران پهپادی تروریست‌های حادثه تروریستی اهواز

۱۳۷۳ / ۱۳ آبان
• عملیات موشکی کوثر علیه مواضع گروهک منافقین در پاسخ به عملیات تروریستی در حرم امام رضا(ع)

۱۳۹۰ / ۲۱ آبان
• سالروز شهادت پدر موشکی ایران و شهدای اقتدار

۱۳۹۰ / ۱۳ آذر
• شکار پهپاد آر کیو ۱۷۰ موسوم به جانور قندهار و سالم نشاندن آن

۱۳۹۹ / ۱۳ آبان
• رونمایی از تیربار موشکی در شهرهای موشکی سپاه

۱۳۹۰ / ۶ تیر
• رونمایی از سیلوهای زیرزمینی پرتاب موشک سپاه

۱۳۹۸ / ۱۸ دی
• عملیات انتقامی حمله به پایگاه عین الاسد

۱۳۶۳ / ۲۱ اسفند
• شلیک اولین موشک بالستیک سپاه به پالایشگاه کرکوک